

This text was downloaded from <http://georgianmanuscripts.uk/>, where you can also find other texts of the Wardrops' Collection Online (WCO). It is published within the framework of the joint research programme of the University of Oxford and SRNSFG in Georgian Studies, under a [CC BY-NC-SA 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/) licence.

**CATALOGUE OF THE WARDROP COLLECTION ONLINE — MS.
Wardr. f. 5 Philosophy of David Udzlevli (The Invincible) წიგნი
საზღვართა დავითისი cigni sazgvart'a davit'isi**

Table of contents

1.

[Page 1]

1.1. სული წრ ირ შემეწიე მე ვიწყე ივლისს კაჯა ესერა ჯ

[Page 2]

**1.2. მუხის სხიოჯიქი ბიქი
ისი, აქხუქისისი ფი -
ზისიფისი
სჯ:**

(გიორგი არეშიძის წიგნებიდან)

[Page 3]

ქომელნი ერთ_გზის ეტრფიან სიტყუათა სი_
(ჯ) ბერძნისათა, და მხოლოდ მწუჭრიცლითა თითი_
(° მოთხრობითად უნდა ესენი, მრავალი გულს_მოდგინება
და მრავალ_მცნობერ_ზრუნვა და მეცნიერ გულის_თქმა'
ამად რომ უფალნი არიან, მოგვაქცია, ზმნისა:) სათა შეემთხუწვიან გემბად, და მის
სიტკ_
ბოსა გამო' ყლთა საცხოვრებელთა სოფლი_
სა ამის ზრუნვათა' იყავნ მშვიდობით ეტყუ_
ან, ვინათგან მრთელ მცნობელ რადმე სიბორ_
გვილითა ამისდა მოქცეულნი იზიდვიან. და
მუხითვე მერმედა მყოფთა ზედ_მიწევნილო_
(ღ) ბითა' | სწრაფად შესცვლიან ტრფიალებასა მათ_
(ღ) სა თჯსდად: მ'ზედ_მიწევნილობა მყოფთა ვა
განმზადებულ _ ვართ სწავლად' სიბრძნის მ_
უწარება არს: ჯწ უკუწ ვინათგან | მ'რავალმან
(ბ) გულს_მოდგინებამან და მრთელ_მცნობელ ზრ_

უნვამან და მეცნიერ_გულის_თქმამან ამათ შუ
მოგვაქ_ ა [Page 4] მოგვაქცევა ჩუჭნ, გამოცდილება | მოვედ შევიმო_
(F) სოთ სამლოთო გამოცდილება სიბრძნისა: ჩუჭნ_ი_
(° ნუ შერაცხ ძნელ ჯელ-საჯებელად წინა-მდებარება ამას
თქმადსა რწ გვეგულების თქმად განსაზღვრებითა
სიბრძნის_მოყუარებისა_თხ:

B | სადმოთოდ ვიდისა აღთქმისადმი მისისა მიხედვით, ვწ) (F) ნა_მდგომ ძნელ
ჯელ_საჯებელ შერაცხვით, ადტმწ_

მასა' მის მეორედ და უდარეს_ყოფად ვრაცხავთ:

გარნა კეთილად ვგონებ მე მცირედ ერთ დაყოვ_

(ხ) ნებასა მოთხრ_ბისასა | და ჯელოვნებითა განრჩე_

ვათა მოწონებასა ვყოფ: ჯლნი იტყვან ვდ სა_

თანადო არსო წარსწერს ვდ ყლსა მოფარდუ_

ლობასა შუ ამათ ოთხთა თავთა ვიძიებთ: ოკე_

თუ არს, და ჯად 'არს, და 'Fi'თარი რად არს, და

ჯა'დათვს არს: ქშართლიად ესენი ეძიებიან,

მით რ ქმ ნილთაგანნი რო-მელნიმე უარსონი არი_

(° მოფარდულობათაგანნი, ასე ეწერა, ასე არ უნდა,

სომხურში ჩიოიუქსეგ არის, ესე იგი, ქმნილთაგა

ნნი:) (F ° მარად მლო

მნი:) ან, ვწ | ვაც-ირემი, და ა° რალეზ, და რაზომსაცა |

(F) აღმოშობს მგონებელობა ჩუჭნი ესე ვითარსა

რადვესა: და რლთამე აქუსვე არსებად: ქვდ მათ

რლთა აქუნნ არსებად' რლთა იჭუნობით აქუნნ

(° და ცალ ფერჯოვა

ნი:) (I) არსებად | ვწ უვარსკვლაო ცად, და გ° ანრემზომ_

ფერჯნი, რ იჭუნეულ_ვართ მათ_თს უკეთუ 'არიან,

და უკეთუ 'არა არიან, ქრლთა უეჭუჭლად ჰქო_

ნან

ნან ბ [Page 5] ნან არსებად , ვწ ზაცი, ცხენი, ლრწივი, რწი აღსარ_

ებულ_არიან არსებად' | ლწ ვე მე' უარსოთა ზედა' და

(IC) მათ რლთაცა იჭუნეულად ჰქონან არსებანი' ჯერ_

არს ძიება უკეთუ არსისა: ქშათ ზართა უეჭ_

ველად აქუნნ არსებანი, | არა ჯერ_არს ძიება უკე_

თუ არსისა' ად ჯად არსისა; ქრად არსი' ანუ

სახელისა მიერ გვეცნობების ჩუჭნ ანუ საზღუ_

რისა: შა სახელისა მიერ' ვიხილავთ რადსამე, ვიტ_

ყვთ რა'დ არს, და მიუგებთ, ვდ კაცი არს, ქწაზ_

ღურისა მრ ოდეს ვიტყოდეთ რა ცხოველი სიტ_

ყვერი მოკუდავი გონებისა და ჯელოვნების შემწყნა_

რებელი: და ვინათგან | ყლთა ქმ ნილებათა არა

(IC) მხოლოდ ზიარება ჰქონან ურთიერთისადმი, ად

(° მოფარდულობათა ეწერა:) სხუაობაცა, მით რ ცხოველთა 'არა მხოლოდ ზია_

რება ჰქონან ურთიერთისადმი ნათესავისა_მებრ.

ესე იგი, რწ ცხოველ_არიან, აწ სხუაობაცა, ჰქ_
ნან: ვინათგან რწნიმე სიტყვერ არიან, და რომელ_
ნიმე უსიტყუ, რწნიმე მოკუდავ, და რომელ_
ნიმე უკუდავი; ამის_თს | იძიების წითარი არსსა
შს

გ [Page 6] შს რ მის მრ ვისწავებთ სხუაობასა: წინადგან ვითს_
ვითა მით, ვწ წითარი არს, მივუგებთ სიტყვერ
ანუ უსიტყუწლ, მოკუდავ, ანუ უკუდავ: ქ_
სათანადო არს ცნობად, რ მრავალ_გზის წითა_
რი არსი' ჯად არსსა შს იხილვების. ხ_რუჟამს
ჯად არსი საზღურით იცნობების, მაშინ წითა_
რი არსი ჯად არსსა შს იხილვების, ვინადგან ჯად_
არსი საზღურით იხილვების: ქ_რუჟს ჯად არსი
სახელი_გამო იცნობების, მაშინ წითარი არსი
'არა იხილვების' ჯად არსსა შს, და სათანადო არს
მაშინ მიება წითარი არსისა; ქ_ვინადგან ყწ არსთა_
განნი სრულებისადმი რადსამე ხილვად მიბუნე_
ბებულმან, და რადმე ამაოდ და ცუდად 'არა მზა_
დებელმან ჰბადა' არცა ჳ_უნებამან, და არცა ჳ_ელო_
ვანებამან, ამის_თს საჭიროდ ჯადსათს არს ვიძიე_
ბეთ, წითა'რ, ჯა'დსათს არიან სარეცელნი, განს_
ვენებისა_თს კაცთასა. და ჯადსათს არს კაცი, | შე_
მწობისა_თს გრძნობადთა. ჯ_უკეთუ 'არა იყომ_
ცა კაცობრივი ნათესავი' ყწი უსრულოდმცა იქმნე_
ბოდა

დ [Page 7] ბოდა, ვწ ცხადად_ჰყოფს Ⴕლატონ ჲიმეოსის მი_
მართსა დიალი ტივასა შს. ჯ_უსრეთ იტყოდა
(° ფედრონსა ეწე- რა:) შემოქმედისა_თს ვწ შწ ქმნისა ცათა და ქუწ_
ყანისა, ცხად_ჰყოფდა საცნაურთა ძალთა მი_
მართ ესრეთ და მეზრ სახისა ამის, ვწ სხუადა
სამნი ნათესავნი ჩუწწა მოკუდავნი დაუბად_
ებელნი, რწთა არა ქმნულთა' ცად უსრულ.
ხ_თქმულთა ამათ ჰაზრი არს სახისა_მეზრ ამ_
ისა, ვწ სხვადა სამნი ნათესავნი მოკუდავნი
მოკლებულ_არიან ჩუწწა დაუბადებელნი, ესე_
იგი, ჯერეთ 'არლა ქმნულნი: წწ უკუწ არიან
სამნი ნათესავნი მოკუდავნი, წაერისანი, ჲყ_
ალთანი, და ჳმელთანი. რწთაგანი არს კაციცა,
რწთა 'არა ქმნულთა ვწ იტყვს ცად უსრუ_
ლიო: ცად სამე უწოდა ქუწწანასა | გარე შე_
(ITL) მწველისაგან ჰნიშნავს გარე შეცულსა, რ ცად
გარე შემცველ_არს ქუწყანისა: ქ_რ სიბრძნის_
მოყურება არს წარმოდგო_მილ ჩუწწა, და |
(ITB) უმშუწწნიერეს და უპატოოსნეს ყთა საქმეთა

კაცთა_

ე [Page 8] კაცთასა, რწ ჩუწნგან 'საიჭუნო არს, ყოფისა_
თს, გარნა სხუათა ვიეთთაგანმე საიჭუნო, ვა
მსგავს ბრმათა ფერთა_თს შესიტყვებულთა. რომ
ელთა_თს სტაგირელიცა იტყვს, ვა შობითგან
ბრმათა 'არ ძალ_აქუსთო_ ფერთა_თს შესიტყ_
უწზად, მით რ 'არა უწყიან ფერნი ბუნები_
საგან: შოვე'დ წარმოვჰსთქუათ სიტყუანი ესე,
და აღვოცა ვყოთ მათი ვა შესაძლო
იყოს, ცხადად უგუნურება მა
თი ვამხილოთ: რწ უკუწ
რ'აზამი რადვე იყოს ესე
სიტყუანი, შემდგომთა
ხედუათა შინა
ვისწაოთ:
ძანა ვ

[Page 9]

1.3. ძანა ამისსა || იუთითურთ და წინა მდებარე || საქ_ (IT) მიერობანი: შრაქსისნი, წ. 1:

წინადგან || ვა პლსა ხედვასა შა აღვჰსთქვით
(IT) წარმოთქმად სიტყუათა მნებებელთა მიმართ
აღვოცად არსებობისა სიბრძნის_მოყურები_
სათა, ხაღვოცა მათი გყოთ ძალისა_ებრ ჩნისა:
ქუწლი ველ_კება მათი რწ აღვოცენ არსება_
სა სიბრძნის_მოყურებისასა' ესრეთ და ესე ვი_
თარისა სახითა წარმოიჩინების: || რწსი' საკელ_
(IT) მოდგამთაგან არს, ხაჯელ_მოდგამნი საზღუ_
ართა ქუწში 'არა შემოიყუანებიან, და 'არცა
ქუწში მეცნიერებათა, მაშ სადამე უცნაური არს.
ხაბრძნის_მოყურება მეცნიერება არსთა
არს თქუწნებრ, ცხადად_არს ვა უცნაურ_არს:
რწ უკუწ' ამა ველ_ხებასა შა ორთა გუართა_
ებრ შეგემთხუწვი თქუწნ, || შირის პირ მდგმო_
(IT) ობით, და შირის პირ მარად მდგმოობით: ქ_
არს შირის_პირ მდგმოობისა საქმე' მუნ° ცავ
დასაზამსა შა ჰტა, და აარსოს იგი, || და 'არა ოდ_
(IT) ეს

ზ [Page 10] ეს შერიოს წინა_მყოფ. ქაღვოცითა წინა_მყოფ
ველ_ხებისა აღმვოცელთა სიბრძნის_მოყურებისა_
თა, საკმარ_არს პირის პირ მდგომობა'° ესრეთ თქ_
(° შა შირის პირ მარად მდგმოობაცა, ქაშირის_

პირ მდგმობა) მითა' არა არს არსი სა¹ლ_მოდგამთაგანი, ად მათ_
(²ღ) გან' რ³ლნი ვ⁴|| ერთისაგან და ერთისა მიმართ არი_
ან, ხ⁵თუ რ'ად არიან სა⁶ველ_მოდგამნი' წინა_მყო_
სა შ⁷გუჯუს სწავლა: ⁸ქ⁹სირის პირ მარად მდ_
(¹⁰ღ¹¹) გობასა სა¹²მარად ვიტყვთ, | დაღათუ მივსც_
(¹³ად) ემთ არსსა ყოფად სა¹⁴ველ_მოდგამთაგან, ად 'არა_
თუ ამით რადმე უცნაურ_არს. ¹⁵ქ¹⁶დაღათუ 'არ
შემძლებელ არიან სა¹⁷ველ_მოდგამნი საზღუ¹⁸არ_
სა ქუ¹⁹შე შემოყუნად, ად არცა ამით უც_
(²⁰ღ²¹) ნაურ_არიან, ²²ქ²³განრჩევა არს ნაცვალ_სიტყვ_
თი რ²⁴ლ იტყვს, ვდ სათანადო არს ყ²⁵ლთა ზედა
სა²⁶ველ_მოდგამთა სამთა ამათ ძიება, ²⁷ო²⁸კეთუ
რაო'დენი აქუს მნიშუნელობად სა²⁹ველ_მდ_
გამსა, და თუ ³⁰ქ³¹ლისა_თხ დანიშნულისა არს
სიტყუბ, და მესამედ მერმე ³²ქ³³არწერადა ანუ გამ_
საზღურება ერთისა დანიშნულთაგანისა რ³⁴ლისა_
თვს

ფ [Page 11] თვს არს სიტყუბ. ³⁵ქ³⁶ითარ, რ³⁷ჟს მაგალითითა გან_
ვამართლოთ თქმული ესე. ³⁸ქ³⁹აჟამს ძაღლისა_
თხ არს სიტყუბ ვინადგან სა⁴⁰ველ_მოდგამთაგანი
არს კმა ესე, ⁴¹პ⁴²ლდ ჯერ_არს გამოძიება ვდ ⁴³ქ⁴⁴_
ოდენი აქუს მნიშუნელობად, ვ⁴⁵რ', უკეთუ⁴⁶•
დანიშნოს ⁴⁷ციერი, ⁴⁸ხ⁴⁹ღვისა, და ანუ ⁵⁰ქ⁵¹მელისა: ⁵²ქ⁵³ა
მეორედ' ითქმის ვდ ⁵⁴ქ⁵⁵ლისა_თხ დანიშნულისა,
ესე იგი, რ⁵⁶ლისა ძაღლისა_თხ არს სიტყუბ : ⁵⁷ქ⁵⁸_
მესამედ' იგი რ⁵⁹ლისა_თხ არს სიტყუბ ⁶⁰ქ⁶¹არწერა_
სა ანუ საზღურსა ქუ⁶²შე შემოყუნად, ვ⁶³რ',
ნუ უმე ⁶⁴ქ⁶⁵მელისა ძაღლისა_თხ იყოს სიტყუბ
იგი, მივუგებთ ვდ ცხოველი ოთხ_ფერტი მყე_
ფარი არს; ⁶⁶ქ⁶⁷ უკუჭ ესრეთ არსსა ზედაცა
ამათ სამთა ვიძიებთ, ⁶⁸რ⁶⁹ ვიძიებთ ⁷⁰ქ⁷¹ლდ ვდ ⁷²ქ⁷³'ა_
ოდენი მნიშუნელობად აქუს, მივუგებთ ვდ
ათთა მნიშუნელობათა_ებრ არსი მიღების,
ესე იგი, ათთა შესმენეთა_ებრ. ⁷⁴ქ⁷⁵ მეორედ'
ვიძიებთ ვდ რ⁷⁶ლისა_თხ ⁷⁷ქ⁷⁸ანიშნულისა არს
სიტყუბ ესე იგი, ⁷⁹ქ⁸⁰რსებისა_თხ, ანუ ⁸¹ქ⁸²აოდენი_
სა_

თ [Page 12] სა_თვს, ანუ ვითარისა_თხ, და ანუ სხუბათა_თხ: ⁸³ქ⁸⁴შეს_
ამედ' დანიშნულისა მას, საზღურსა ანუ ⁸⁵ქ⁸⁶არწერა_
სა ქუ⁸⁷შე შემოვიყუნთ, ხ⁸⁸ უკეთუ საზღურსა
და წ⁸⁹არწერასა ქუ⁹⁰შე შემოვიყუნთ' ცხად_არს
ვდ 'არა არს არსი უცნაურ: ⁹¹ქ⁹² მეორე თავი აღმ_
ჯოცთანი სიბრძნის არსებისა წ⁹³არმოდგების ეს_
(⁹⁴ღ⁹⁵) რეთ, და ამის სახისა_მებრ: | ⁹⁶ქ⁹⁷ყოფნი დინებასა

და წრთოლვასა შხ არიან, და 'არა ოდეს შეხუდე_
ბიან მყუდროებასა, მით რ პირველობს სიტ_
(° შერაცხს:) ყვსა ცუალეზა მყოფთა წა ოსწერს ვდ ჳლ ვე
მოთხრობამდე მყოფთა სიტყვსა' იცვალეზ_
იან. ქუიღებენ სახესა რადმესა ესთა, ვით_
არ იგი წარმდინარესა მდინარესა 'არ ძალ_აქუს
(° მასვე წყალსა შხ:) მრჩობლად დალტობად ფერტთა°. ქუინა ვა
ვიეთმინე ვდ განზიდვითა უღონოებისათა; იტყვ_
ან, ვდ 'არცა ერთ_გზის შესაძლებელ_არს მის_
ვე წყლისაგან დალტოლვად ფერტთა' ეგე ვითა_
რი წყლისა მსწრაფლად წარმდინარისა და წარ_
მკდარისა: ოსრეთცა მყოფნი დინებასა და წრთო_
ლვასა

ი [Page 13] ლვასა შხ ყოფითა' არცა ერთსა მყუდროება_
სა შეხუდებიან, და ცხად_არს ვდ არა შემვლ_
ენ მეცნიერებასა შხ, ვინადგან მნებველსა მათ_
და ცნობად ეცვალეზიან სხვა სა სხვადათა
ჟამთა შხ პირად პირადნი ჰქონან დაარსება_
ნი, და ვერვის ეძლოს მიწევნა და ცნობა მათი.
ქუო სიბრძნის_მოყუარება მეცნიერება
არს მყოფთა, სადა მყოფნი დინებასა და წრ_
თოლვასა შხ ყოფითა უცნაურ_არიან: ქუდ
სხუა გუარად იტყვან, ვდ უკეთუ რა იყოს
მიწთომა' ჯერ_არს მცნობელისა შეტყუაზბ_
ად ცნობადისა. მცნობელად იტყვან გუამ_
სა ხ_ცნობადად ქუწ_მდებარესა საქმისასა:
ოწ უკუწ რათა იყოს შეტყუაზბა' ესე იგი,
შესაბამ და შემძლე მიწევნად, ჯერ_არს ცნო_
ბადისა 'არა შეძვრად' და არცა სხუა სხუად ყო_
ფად. ხ_უკეთუ იძრას ცნობადი და იცვალოს
ჯერ_არს მცნობელისაცა' ესე იგი, გვამსა'
თანა ძვრად და თანა ცუალეზად მის თა: ქუუ_
უმე

ია [Page 14] უმე ცნობადი სადამე თეთრ_იყოს, ჯერ_არს გვა_
მისაცა თეთრ_ყოფად. და თუ ცნობადი წყალ'
ჯერ_არს გვამისაცა წყალ_ყოფა რათა იცნას
მსგავსითა მსგავსი: ოწ უკუწ 'არა იყოს გვამი
თანა ცვალეზადი ცნობადისა, და ცხად_არს ვდ
'არა ეძლიოს ცნობა ცნობადისა, მაშა სადამე
სიბრძნის_მოყუარესა 'არა ეძლიოს მეცნიერება
მყოფთა, ვინადგან რ 'არა შემოვლენ მეცნიერე_
(° ვითამც აქამდინ აზრი პირველთ იაო:) ბასა ქუწ_შე მყოფნი: ოსენი მა_თნი:
ქლ_თამი_
მართ მივუგებთ ოლდ, ვდ სიბრძნის_მოყუა_

რება 'რათუ კერძობითა არს რნი წრ_
თოლვასა და დინებასა შა არიან, ად საყოველ_
თაოთა_თს არს' რლნი 'არა იცვალეზიან, ად
მდის იგივედ ჰქონან ყოფანი: შუორედ' ხდა_
ლათუ ვიტყვით სიბრძნის მოყურებასა ვდ
კერძობითა არს, 'რათუ ამის_თს 'არა ეძლ_
ოს ვისმე მიწთომა რადსა და ცნობად. რისა_თს
მცნობელი' ესე იგი, გვამი' 'არა ცვალეზადი
იყოს ცნობადისა, ესე იგი ქუჭ_მდებარისა.
რამ_

იბ [Page 15] რამის_ებრ სიტყვსა' 'არცა სამღთომან იცნას რად_
მე მყოფთაგანი რნი 'რა თანა ცვალეზადი არს ცნ_
ობადთა, ად მრდის იგივედ არს და ეგოს. ქუდ სი_
ტყვსა მაგის_ებრ' 'არცა მკურნალთა ბუნებისა_
მებრ მრთელ_ყოფითა ძალ_ედვას ცნობად სენისა
უსენო ბუნებითა, ესე იგი, რუს მრთელ_იყოს
'არა ეძლოს განრჩევად სენისა, ად ისაჭიროებ_
ის სნეულ_ყოფად, რათა იცნას სნეულება:
ღარნა მრავალ_გზის გვამმან პლ ვე ცვალე_
ბისა საქმეთასა იცნის იგინი. | ვა'სლატონ
(ღუ) ცხად_ჰყოფს მეტყუზლი, ვდ გვამნი სათნო-თა_
ნი 'არა მხოლოდ უკანასკნელსა იგრძნობენ საქ_
მეთასა, ესე იგი, რნ მდევრად დაბუნებავენ. ად
მრავალ_გზის წარმატებიან უფროს მათთა და იც_
იან. ქესენი ესრეთ: შესამე ჰელ_ჰება აღმჯოც_
ელთა სიბრძნისათა, უკეთუ ყნი ცნობადნი საგ_
რძნობელსა ქუჭშე შემვლენ, ვა'სლატონ
ცხად_ჰყოფს მეტყუზლი. ვდ ყემოქმედმან მხე დველობა და მსმენელობა
მოგვმადლა ჩნ. რათა
ამათ

იგ [Page 16] ამათ მრ სიბრძნის_მოყურებითი ნათესავი წარ_
ვმართოთ: ოწ უკუჭ' ამას ყოფითა აღსარებისა
ებრ იტყვან ვდ გაჩვენებთ სადამე თქვენისა გან_
წვალებისაგან, ვდ კერძოთა სიბრძნის მოყურ_
ებისათ, 'არ ეძლოს კერძო ყოფად სიბრძნის_მ_
ყურებისა, ცხად_არს ვდ 'არცა ყდად იტყვან'
ესე იგი, სიბრძნე შემძლე იყოს შემდგომად: ზა იტ_
ყვან ვდ თქვენ_ებრ სიბრძნის_მოყურება' განი_
წუალების ქედვითად, და საქმისად: ქუდ ქედვი_
თი განიწვალების ქუნებითად, სწავლითად,
და იოს_მეტყუზლებითად: ქუკეთუ და ვამხო_
(° ვამოქმედებდეთ ეწერა:) დეთ ამათ ნაწილთა ცხად_არს, ვდ 'არ შემძლე
არს შედგომად სიბრძნის_მოყურებისა, ვინათგან
ნაწილთა 'არა ყოფითა' 'არცა ყდისა შესაძლო_

არს შედგმად: ქუტყვან ვდ სწავლითი 'არა
არსო ნაწილი სიბრძნის_მოყურებისა ვა`სლა_
ტონსაცა ეცნებოდა, მით რ 'არცა იგი ჰგონებ,
და სწავლითსა ნაწილ_ყოდაფ სიბრძნის_მოყურ_
ებისა, ად პლი წურთნა რადმე` მქერდველობი_
(ვა) თი

იდ (C) [Page 17] თი და ქიტორებითი, 'ინაჲ აკადიმასა თვსსა ზა
აღწერა უქვეყნის_მზომელო 'არ შემოვიდესო:
ქუტყვან, წარვსწყმიდეთო
იგი მეორისა კელ_ხებისა მრ, თქმითა ვდ მყოფნი
დინებასა და წროლოვასა შა არიან და დამყუდ_
როებასა 'არა სადა შეხუდებიან: ქინს_მეტ_
ყუჭლებითსა აღვოცენ ესრეთ, ვდ სამლო_
ნი გრძნობასა ქუჭშე 'არა ოდეს შემო_ვლენ
და 'არცა მეცნიერებასა. მაშა სადამე სამლო_
ნიცა უცნაურ_არიან: ქესენი ესრეთ: ქლოთა
მიმართ მივუგებთ ვდ ჯერეთცა საქმითისა_
თვსცა 'არა რად ჰსთქუთ რწ წინა უკმო_გა_
ნიწუბლების ქედვითისა, ცხად_არს ვდ 'არა
ყრ სიბრძნის_მოყურება აღვოცეთ, მით რ
საქმითიცა ნაწილი არს სიბრძნის_მოყურები_
სა. 'ვა`სლატონ ცხად_ჰყოფს მეტყუჭლი დ
სიბრძნის_მოყურედ ვხადი მე 'არა მრავალ_
მეცნსა' და 'არცა მას' რწ ძალ_უცს მრავალთა
რადმეთა მოღებად პირად, ად მას' რწსა უმ_
ანკო

იე (D) [Page 18] ანკო და უბიწო ქცევა მოეგოს თვს შა, რწ_არს
საქმითა სიბრძნის_მოყურება: ქსენი ესრეთ:
ქარნა მოვიდეთ და სიტყვა ვუგოთ სწავლითი_
და ქუნებითისა და ქინს_მეტყუჭლებითისა_თვს:
ქსწავლითისა_თს მივუგებთ, ვდ 'არა ეცნა
იგი 'სლატონს 'არ_ყოფად ნაწილად სიბრძნის_
მოყურებისა, გარნა უმწვერვალესისად სიბრ_
ძნის_მოყურებისა, ესე იგი, ქირ_მეტყუჭლე_
ბითისა, მითრ უმწვერვალესისად იგი 'არ ეოც_
ნების ნაწილ_ყოფად: შა რ იცის სწავლითი
ნაწილ_ყოფად სიბრძნის_მოყურებისა, ცხად_
ჰყოფს და ზედ_მიწევნილებად უწოდებს მას.
ქუკეთუ ზედ_მიწევნილება არს ცხად_არს, ვდ
ნაწილი არს სიბრძნის_მოყურებისა, ქტრის_
ტტელი ცხადად სწავლითსა ნაწილად სიბრ_
ძნის_მოყურებისად უწოდს: ქქუნებითი_
სა მეტყუჭლებისა_თს სიტყვა უგევით აღვო_
ცად შემოყუანილი მეორე კელ_ხებაჲ, რწ

იტყოდა, ვღ მყოფნი დინებასა და წრთოლვა_
სა

ივ [Page 19] სა შწ არიან ქწის მეტყუწლებითისა_თვს მი_
ვუგებთ, ხწდალათუ იწს_მეტყუწლებითი
უცნაურ_არს თავით თვსით, გაღ გარნა ხედვი_
თა ნაზადთა და ნაქმნთა მისთათა' კეთილ წესებრივ
ძრვითა სოფლისათა, გულის_კმის_ყოფად მო_
ვალთ მზადებელისა, ხწუხილავსა ხილულ_
თა მრ უმსწრაფლეს აქუს ჳედვად. ქწწ ესრ_
ეთ აღვკოცეთ მესამეცა მათი ჳელ_ხებად, და
დავაცხრობინოთ აწ წინა_მდებარე ხედვანი:
ქწეთხე უღონოება შეხუდების წინა_განმწ_
ყოთა სიბრძნის_მოყუწრებისათა ესრეთ და ამ_
ის სახისა_მებრ: | სიბრძნის_მოყუწრება' ანუ
(ღწ) მეცნიერება არს' ანუ ' არა არს მეცნიერება,
უკეთუ 'არა არს მეცნიერება, მაშა 'არცა ჳელ_
ოვნება' და 'არცა ზედ_მიწევნილება შემძლე_
ბელ_არს ყოფად. ქწუკეთუ მეცნიერება არს'
ანუ საყოველთაო არს ანუ კერძობითი, ხწ
უკეთუ კერძობითი არს' უდარეს_არს სხუბათა
ჳელოვნებათა და ზედ_მიწევნილობათა, ვიტყვი
მქერ_

იზ [Page 20] მქერდველობასა და რიტორებასა, რწ მათ ჳქონან
საყოველთაო განრწევანი. ხწუკეთუ უდარეს_
არს სხვასა ჳელოვნებათა და ზედ_ მიწევნილებაზედ_
მიწევნილებათა. ქწუკეთუ საყოველთაო მეც_
ნიერება არს' 'არა ეძლიოს დაარსებად ერთსა
გვამსა შწ, მით რწ საყოველთაო მეცნიერება'
საყოველთაო შემთხუწვითი არს, ხწსაყოველ_
თაო შემთხუწვითსა 'არა ეძლოს კერძობ_
ითსა ქუწ_მდებარება შწ დაარსებად, რწ საყო_
ველთაო თეთრსა 'არა' 'არღა ეძლოს კირ_
სა შწ', ანუ სმესა შწ დაარსებად. ქწუკეთუ
სიბრძნის_მოყუწრება საყოველთაო მეცნი_
ერება არს 'არა ეძლოს კერძობითსა ქუწ_
მდებარესა შწ დაარსებად, ესე იგი, სოკრატსა,
(ღწ) ანუ სლატონსა შწ: | წმის უღონოებისა აღ_
წსნითა ვიტყვით, ვღ სიბრძნის_მოყუწრება სა_
ყოველთაო მეცნიერება არს
'არა_

იწ [Page 21] 'არათუ ამის_თს 'არ ძალ_აქუს შედგმად, რწ სა_
ყოველთაო მეცნიერება არს, ვინათგან სხუბ არს
მიმთვალველი საყოველთაო შემთხუწვითისა,
და სხუბ საყოველთაო სიბრძნის_მოყუწრებისა.

ქმიმთვალველი საყოველთაოს შემთხუჭვი_
თისა' სხეული. და მიმთვალველი საყოველ_
თაო სიბრძნის_მოყურებისა' არს გონება:
ქდალათუ ერთსა ნაწილსა 'არა ეძლოს სა_
ყოველთაოსა შემთხუჭვითისა მითვალვა, ვინად_
გან ვჲჰსთქვით, ვჲდ სოკრატს 'არა ეძლოს სა_
ყოველთაო სპეტისა მითვალვა, ხუკეთუ ეძლ_
ომცა სოკრატს საყოველთაო სპეტისა მით_
ვალვა 'არ შემძლე იყო სპეტი იგი სხვასა რა_
იმესა შჲ აღმოჩენად. ქდალათუ სოკრატს
სხეულითა 'არა ეძლოს საყოველთაო თეთრი_
სა მითვალვა, გარნა გონებით საყოველთაო
სპეტისა სიტყვისა ეძლოს მითვალვად. რ ეძ_
ლოს ცნობა სოკრატს ვჲდ საყოველთაო სპე_
ტი ფერი არს განმტანჯველ თვალთა. ქსხვი_
სა

ით [Page 22] სა მეზრ სათანადო არს უწყება, რ სხეულსა 'არა
ეძლოს წინა_აღმდეგომისა ნათესავებს და თვნი_
ერ შერევნისა მითვალვა ერთსა ნაწილსა შჲ
და ერთისა_მეზრ ჟამისა, რ 'არცა ეძლოს სპეტი_
სა და შავისა ნათესავისა_მეზრ და თვნიერ შერევ_
ნისა შეწყნარებად ერთისა ნაწილისა და ერთისა
ჟამისა მეზრ: ქთქმული ერთისა ნაწილისა მე_
ზრ რ სხვისა და სხვისა ნაწილისა_მეზრ ეძლოს წი_
ნა_აღმდეგისა მითვალვა ერთსა ჟამსა შჲ. ქერ_
თისა ჟამისა_მეზრ თქმული, რ ერთისა ნაწილ_
სა შჲ შემძლე არიან წინა_აღმდეგნი შეურევნე_
ლად დაარსებად სხვისა და სხვისა ჟამისა_მეზრ:
ქჲწ სხეულისა დალათუ 'არ ეძლოს წინა_აღ_
მდეგისა ნათესავისა_მეზრ და თვნიერ შერევნი_
სა მითვალვა ერთსა ნაწილსა შჲ და ერთისა
ჟამისა_მეზრ, გარნა გონებასა ძალ_აღმდეგთა სიტ_
ყვათა მითვალვა თვს შჲ. რ შემძლე არს ცნო_
ბად ვჲდ საყოველთაო თეთრი ფერი არს გან_
მტან_

კ [Page 23] მტანჯველი თვალთა, და ვჲდ საყოველთაო შავი ფე_
რი არს მი_მსგავსებული თვალთა, ქუკეთუ
(° ესე იგი, დამაამებელი, შესატყვისი, და შერაბამებულნი:) შემძლე არიან გონებანი
რლნი მიბუნებდენ ყო_
ფად განუკუჭთელთა შჲ საყოველთაოთა კა_
ცისათა' წინა აღმდეგისა ნათესავისა_მეზრ და შეუ_
რევნელად მითვალვა ერთსა ჟამსა შჲ, ვრ'
'არა ეძლოს საყოველთაო სიბრძნის_მოყურ_
ებისა მითვალვა რლ_არს არსთა მეცნიერე_

ბა. შა რ სრული მოძღვრება არს იგი, რლ
'არა მხოლოდ წინა განმწყობა ულონობა_
ნი აღვსნას, ად თვისისაცა ეძლოს დამტკიცებ_
ად: ქვრ რ აღვსენით წინა_მდებარე ულო_
ნობაჲ. შოვე'დ ამიერთგან ვაუწყოთ
ვდ არს სიბრძნე ესრეთ, და მეზრ ამის სა_
ხისა: ოკეთუ 'არს იქ, არს სიბრძნის_მოყ_
უწარებაცა: წწ უკუწ' არს იქ, რ ეპიკურელ_
თა თქმა არს, ვდ 'არა არს იმერთიო; ქუკე_
თუ არს იქ, არს წინა_განმგეობაცა. რ 'არა
მხოლოდ ჰბადავს იქ, ად განაგებსცა ნაბად_
თა
კა [Page 24] თა მათ. ქუკეთუ წინა_განმგებელობა 'არს, არს
სიბრძნის_მოყუწარებაცა, ვინადგან 'არათუ პირ_
უტყუ'ებრ' ად სიბრძნით განაგებს. ქუკეთუ
არს სიბრძნე, არს ჩადილიცა სიბრძნისა, შა თუ
ჩადილი სიბრძნისა, სიყუწარულიცა სიბრძ_
ნისა. ქუკეთუ სიყუწარული სიბრძნისა, მა_
შა სადამე სიბრძნის_მოყუწარებაცა. წინადგან
'არა სხვა რადმე არს სიყვარული სიბრძნისა.
გარნა სიბრძნის_მოყუწარება:

1.4. წმას თანა იუთითურთ და წინა_მდებარე სრაქ_ სისნი: წავი: 4• 2:

(ღუ) ქდალათუ || სიმეტნე იყო გამოძიებად სი_
ბრძნის_მოყუწარებისა_თს ოკეთუ არს. გარნა
ჭუბასა ვა თანა ლახვარსა მოქმედებად მოვიღებთ'
სიტყუათა მათთა რლნი გამიცადნენ არსებისა
მოსპობად სიბრძნის_მოყუწარებისასა ვა უძღურ_
ნი დავამკვენით: ქრგინი || რთა ცხოვრება
შორს არს' რლ_არიან სირპონელნი, ყრ რადვე ინე_
ბეს
კბ [Page 25] ბეს აღვოცად, დედაჲ აღმოჩენისა, ესე იგი, სი_
ბერძნის_მოყუწარებაჲ აღმოჩენისა მრ ინებეს აღ_
ვოცად, რეცა თუ სიბრძნის_მოყუწარებისა აღ_
ვოცა სიბრძნის მოყუწარებისა მრ: ქლთა მრთ
შემემთხუწვის სლატონ სნეულ_ქმნილთა, თქ_
მულთა მათ მიმართ 'არ_ყოფად მიწევნისა,
ქქმითა ვდ' ვრ იტ_
ყვით 'არა_ყოფად მიწევნისა' ვა მიწევნილნი, უკე_
თუ ვა'არა მიწევნილნი. ქუკეთუ ვა მიწევნილ_
ნი' ცხად_არს, ვდ მიწევნილ ხართ' და არს მიწევნი_
ლობა. ქუკეთუ ვა'არა მიწევნილნი, ვინ გერ_

წმუნოს თქვენ თქმისა მაგის 'არ მიწევნილთა და 'არა მცნობელთა: 'ნარნა წრისტოტელიცა თვსსა რწსამე განმცნობითსა შწ რწსა შწ განამცნობდა მოსწავლეთა სიბრძნის მოყურებად' იტყოდა ესრეთ. შადათუ 'არცა არს სიბრძნის მოყურებადი' სიბრძნის მოყურებადი' არს, და უკეთუ სიბრძნის მოყურებადი'. სიბრძნის მოყურებადი არს, მაშა ყრთა საქმითა სიბრძნის მოყურებად

კვ [Page 26] რებადი არს. 'სე იგი, დადათუ იტყვს ვინმე 'არა ყოფად სიბრძნის მოყურებისა, აღმოჩენა საკმარ არს რა აქუნდეს რრთა მოსპოს სიბრძნის მოყურებად, ხ უკეთუ აღმოჩენად ეკმარების, ცხად არს ვდ სიბრძნის მოყურებადი არს, ვინაღგან დედა აჩმოჩენისა სიბრძნის მოყურება არს. 'უკეთუ თქვას ვინმე ყოფა სიბრძნის მოყურებისა, ვდ სიბრძნის მოყურებად, რ აღმოჩენაცა ეკმაროს, შაშა სადამე ყრთა რადვეთი სიბრძნის მოყურება, არს რწნ მოსპოს იგი, და რწნ 'არა მოსპოს, რ თვთოეულსა ვისსამე მათგანთა აღმოჩენა საჭიროდ უკმსთ რრთაცა სარწმუნო იყოს თქმულნი. ხ უკეთუ აღმოჩენა ეკმარების, ცხად არს ვდ სიბრძნის მოყურებად, მით რ დედა აღმოჩენისა ვა ვჰსთქუთ სიბრძნის მოყურება არს: 'წ უკუწ გაწუტეთ ოკეთუ არსისა თს, 'იძიოთ ვდ ჯად არს სიბრძნის მოყურება, და 'ი თარი რად არს; 'ჯერ არს ცნობა ვდ | სიბრძნის მოყურება (ღწ) ერ

კვ [Page 27] ერთი რადმე არს ვა ყდ მიხდითა, და განმრავლებულ არს ვა სხვა და სხვა ნაწილ ქონებით, მაშა ვა ერთი რადმე ყოფა იგი განვსაზღვროთ, ხ ვა განმრავლებული განვსწვალოთ, ჯ უადგილო არს სხვათა კელოვნებათა საზღურის დადება და განწვალება, ხ სიბრძნის მოყურებისა 'არცა საზღურის დადება, და 'არცა 'ანწვალვა' რწლისაგან ყწნი კელოვანებანი წარმოდგებიან. 'სათანადო არს უწყება, ვდ საზღვარსა და 'ანწვალებასა მოიხსენებს ილატონ. საზღურსა ჟესტოსის დია ლიკტიკასა შა მეტყუწლი, ვდ (' ფედრონსა ეწერა:) ში შენ ყრმაო, | ერთი არს დასაბამი მშუწნი (ღწ) ერ ებრ ზრახვისა, ესე იგი, ცნობა' რწლისა თვს არს გულის კმის ყოფა, მაშა თუ 'არა საჭირ არს ყრთაგან თანა წარკდომა, ესე იგი, უკეთუ

სწადის ვისმე საქმისა რადმესა_თს ჭტდ ზრახ_
ვა და გულის_ჭმის_ყოფა, ჯერ_არს პლდ ცნობა
მის საქმის ბუნებისა, ესე იგი, საზღუ რისა, რ
რლნ ' არა იცის საზღუარი თანა წარკდების მათ ყრა_
გან

კე [Page 28] გან რლნი ემდევრებიან საქმესა მას, ვრ', უკეთუ
ვისმე სწადის ცნობა რად არს მკურნალობა, უკე_
(° უწყოდეს:) თუ პლდ ' არა ბუნებად მკურნალობისა, ვდ კაც_
ობრივისა სხეულისა_თს იყოს, ად ჰგონოს
იგი ძელისა_თს ყოფად, რადსაცა სიტყუასა იტ_
ყვს მკურნალობისა_თს ამოდ იტყვს: ქლან_
(° ფედრონსა ეწერა:) წვალეზასა მოიხსენებს სოფესტისა დია ლიკტი_
კასა შნ მეტყუწლი, ვდ ლანწვალეზისა_მებრ
ღონისა ' არა ვინ იქადოს ლტოლვად, რ რჟს ვიტყ_
ვით უკეთუ ცხოველთაგანნი ვიეთნი სიტყვერი
არიან, და ვიეთნი ოსიტყუ. ხ ვდ თვთ იგი მას_
(° ფედრონსა:) ვე დი ალიკტიკასა შნ ლანწვალეზისა_თს იტყვს,
ამას იტყვან, ვდ ლანწვალეზა მოგვენიჭა ჩვენ
სრიმითიას მიერ საჩინოსა ცეცხლისა, ქჯერ_
არს ცნობა ვდ რლნი წარრევენ' იტყვიან | სრიმი_
თიამ მოიპარა ოდესმე ღთთაგან ცეცხლი' და მოჰ_
მადლა

კვ [Page 29] მადლა კაცთა. რლ_არს სხუა_სი ტყუაობა. რ პდ
(° მეტყუწლება

ეწერა:) ყარიმითიამ მოიპოვა განწვალეზითი ღონე, ვინად_
გან განწვალეზითი ღონე შეემსგავსება ცეცხლ_
სა' და ამის_თს იტყვიან მის_თს მმადლებად ცეც_
ხლისა ვაცთამო. თა რ განწვალეზითი ემს_
გავსების ცეცხლსა' ამიერ_არს ცხად. ვითარ
იგი ცეცხლი განარჩევს ურთიერთთაგან ერთ_
ნათესავსა და სხვა ნათესავსა, ქერთ_ნათესავსა
ვრ', ილეკროთა, ესე იგი, ვეცხლსა' ოქროსა,
კალასა, სპილენძსა, და ტყვიასა. რ ესენი ერთ_
ნათესავ_არიან, მით რ ნათესავად ჰქონან ილ_
ევროდ' და ცეცხლით განირჩევიან ურთიერთთა_
გან, მერმეცა ცეცხლითვე განირჩევა ვეცხლი'
ოქროსაგან, და ტყვია' სპილენძისაგან: ქსხვა_
ნათესავსა ვრ', რჟს ცეცხლისა მიერ ვიტყვით
განრჩევად ჟანგთა' ვეცხლისა და სპილენძისაგან.
სრეთვე განწვალვითი მიმსგავსება' შეებუნება
ცეცხლსა, განრჩევითა • ერთ_ნათესავისა, და სხვა_
ნათესავისათა, ქერთ_ნათესავისა ვრ', რჟს ვიტყ_
ვით

კზ [Page 30] ვით, ვდ ოცხო ველთაგანნი რლნიმე სიტყვიერნი არ_

იან, და რწნიმე ოსიტყუ. რლ_არიან ერთ_ნათე_
სავ, ვინადგან საზოგადო ნათესავად აქუსთ; ცხო_
ველობა: ƒხხვა_ნათესავისა ვრ', რაჟამს განწ_
(ხ) ვალვისა მიერ განწვალეზულ_ვჰყოფთ || და განვ_
არჩევთ ათსა რიცხუსა' ღრამმატიკა საყოველ_
თაო ჰელოვნებითი არს რლ_არს ვითარებასა
ქუწჰე, ხნთი რიცხვი' მრიცხველობასა ქუწჰე'
რლ_არს რაოდენობა: ƒუსენი ესრეთ ყოფითა,
მოვედინ და განვსაზღურთ სიბრძნის_მოყურე_
ბად, და განწვალება მისი ვყოთ. 'ღარნა სათანა_
დო არს გამოძიება, ვდ რის'ა ჯერ_არს წინადა_
წესება, 'ღანსაზღურებ'ისა, უკეთუ 'ღწწვალეზი'სა,
ჯერ_არს უწყებად, ვდ სათანადო არს პლ 'ღან
საზღურება, და მერმე 'ღანწვალება. Ⴢმა მიზეზ_
თა_თვს. ƒსაზღურბი აღიყუანების ერთისად,
ხ'ღანწვალება' მრავლისად. Ⴢწ უკუწ ვა ერთი
პლ_არს მრავლისა, კენახედ საზღურბიცა შემს_
გავ_

კვ [Page 31] გავსებითა ერთისათა' პლ_არს 'ღანწვალეზისა, რწ
ემსგავსების სიმრავლესა: Ⴢა რ საზღურბი ემს_
გავსების 'ღრთსა' და 'ღანწვალება სიმრავლესა,
ამიერ ცხად_არს, 'ღითარ იგი ერთი რადმე არს
და ერთი ბუნება. ეგრეთვე საზღურბიცა მრავ_
ალსა ერთ რადმედ ჰყოფს, და ერთ_ბუნებად აღ_
მასრულებს. ƒვაცი' ცხოველი' სიტყვერი' მოკუ_
დავი' გონებისა და ჰელოვნების, შემწყნარებელი'
ერთ_ბუნებად აღმოასრულა საყოველთაო
კაცი': ƒ'ღანწვალება წინა_აღმდეგ მისა ერთსა
მრავლად განსწვალავს და უკმაოდ: 'ღინადგან
მოიღებს არსებასა და განსწვალავს სხეულად
და ოსხეულოდ. ƒსხეულსა ორძილობითად
და ოორძილოდ. ეგრეთვე სხვათაცა რწნი წეს_
თა შს. Ⴢწ უკუწ მოვე'დ და განვსაზღუროთ სიბ_
რძნის_მოყურებად, ხ'რ ვა'არა არს შემძ_
ლეობა || შეწმასნად მდევარ_სი ტყუანობისა'
(° მეტყუწლეზისა:

'ხღ) უკეთუ პდ 'არა ვისწაოთ რა'ღ არს შდევარ_სიტ_
ყუანობა, და ვინაჲ იქმნების, ესრეთცა 'ღანსაზღურ_
რე_

კთ [Page 32] რება შეუძლებელ_არს, უკეთუ პლდ 'არა ვისწა_
ოთ, ვდ რად არს საზღურბი. ƒამის უწყებითა,
თავნი რწნიმე რიცხვითა ცხრანი გარდამოვსცეთ.
'ღლდ' რღლისა შს ვიტყვით რა'ღ არს საზღვარი:
შეორედ' ვდ რა'ღთამე განსხვავდება საზღვარი

საზღვარ_დებისაგან და ქუჭ_წყობითისა საზღუ_
რისაგან. შესამედ' უკეთუ ვინაჲ ითქუეს საზღ_
უწარი. შეოთხედ' უკეთუ ვინაჲ მოიღების საზ_
ღუწარი. შეხუთედ' რისა შს ვიტყვით ვდ რლ
არს სრული საზღუწარი' და რლ უსრულო, და რა'ჲ
არს უდარესობა' და რაჲ სიმრთელე საზღუწრი_
სა. შეექუსედ' რისა შს ვიტყვით, ვდ რაოდენნი
არიან საზღუწარნი სიბრძნის_მოყურებისანი.
შემვიდედ' რისა შს ვიტყვით, ვდ რა'ჲსა_თვს ეს_
ოდენ არიან საზღუწარნი სიბრძნის_მოყურ_
ებისანი, და 'არცა უმცირეს, და 'არცა უმ_
რავლეს. შერვედ' რომლისა შორის ვიტ_
ყვით წესთა მათთა. შეცხრედ' რომლი_
სა შორის ვიტყვით, ვდ რმ'ელნი არიან
მომ

ლ (4) [Page 33] მომპოვნებელნი ამათ საზღუწართანი:

1.5. წმას თანა იუთითურთ და წინა_მდებარე სრაქ_ სისნი: ღ• 3:

შოვიდეთ თავსა პირველსა, | ჟ'აჲ არს საზღუწ_
(ზ4) რი, სწხიოღქი წქს, სიქყოღ' ვიქოღ'ხ' _
ღო.ხ'ი გქცდ_ქყოფი ხ'ი ლღხ'იღსს
ქო.ქ_შოქიღქიხ'ს სწქქიხ'სს: ქრ ვჲ
განმზადებულ_ვართ სწავლად' ყლი საზღუწარი
მიბუნებულ_არს ჩათესავისა და შემამტკიცებელ_
თა ლანყოფილებათაგან ყოფად: ზჰსთქვათ, ვდ
რო' ლექსი წინა_მდებარე საზღუწრისა ჩათეს_
ავსა შეეტყუზბის, და რლ'ნი არიან იგინი რომ_
ელნიცა შემამტკიცებელთა განყოფილებათა:
| ზა რათა სარწმუნო ჩუწნდა იყოს მოძღუ_
(ზ5) რება, მოვილოთ მაგალითად ° ვაცისა. ქჯერ_
(° საზღუწ_
რი) არს ცნობად, ვდ ზაცი არს ცხოველი სიტყვ_
ერი მოკუდავი გონებისა და კელოვნების შემწ_
ყნარებელი. ქჰჰა ამიერ' ცხოველი, ნაცვლად
ნათე_

ლა (6) [Page 34] ნათესავისა მიიღო. რ საზოგადო არს და მრავალთა
ზჲ მოიღების' ზაცსა, და ცხენსა, ძაღლსა, და სწ_
ვათა ესე ვითართა ზჲ. ქხხვანი ლექსთაგანნი
ნაცვლად შემამტკიცებელთა განყოფილებათა მო_
ღებულ_არიან: სწ უკუჭ' ესრეთცა წინა_მდე_
ბარესა საზღუწრსა შს• (სიქყოღ) ნაცვლად
ნათესავისა მიიღო, რ თანა_სწორ_არს და მრავ_

(° წინა თავისა_თხ მოვრჩით და ვთქვითო
ესე იგი, საზღურისა_თჳს:) თავად და ვჰსთქვათ' ჟაჲ'თა განსხვავედების
საზღურთი ზარწერისაგან. ჟნათანადო არს
ცნობად, ვდ განესხვავედების საზღურთი ზარწე_
რისაგან ამით, რ საზღვარი და ბუნებასა ქვე_
მდებარისა საქმისასა ცხად_ჰყოფს, ვნ ნაცი' და
ცხოველი სიტყვერი მოკუდავი გონებისა და
ჯელო_

ლდ [Page 37] ჯელოვნების შემწყნარებელი: ჟწარწერა შემთ_
ხუწვითთაგან მოიღებს და გარემოთა ქუწ_მდებარი_
სა საქმისასა ცხადად_ჰყოფს, ვრ', კაცი აღმართებით
მავალი' მოცინარი' ბრჳალ_ბრტყელი. თა რ ვს_
თქუთ საზღურთი არსებითთა ლექსთაგან • მოი_
ღებ'ს, ხ წარწერითი შემთხუწვითთაგან. ჟისწა_
ოთ რ'აჲ არს არსებითი და რა'ჲ შემთხუწვითი,
ჟჯერ_არს ცნობად' ვდ არსებითი იგი არს' რნ
თანა ყოფითა აარსებს, ხ არა ყოფითა ხრწნის. ვნ სი_
ტყვერი, რ ესე თანა ყოფითა აარსებს კაცსა, ხ_
'არა ყოფითა ხრწნის. ჟშემთხუწვითი არს' რნ თჳ
ყოფითა 'არა აარსებს, და მოსპობითა 'არა ხრწნის,
ვნ თეთრი, რ თეთრი თანა ყოფითა 'არა აარსებს,
და მოსპობითა 'არა ხრწნის: ჟოთქვენეს ესენი:
ჰოვიდეთ და ვჰსთქვათ ვდ' ჟა'თა განესხვავედების
საზღურთი საზღურ_დებისაგან. ჟნათანადო არს
ცნობად' ვდ ვნ კაცი და ცხოველი, უსაყოველთაო_
ბითა, და კერძობითა განესხუაბებიან ურთიერ_
თთაგან, რ კაცი უკერძოეს არს ცხოველისა, ხ ცხო_
ველი

ლე [Page 38] ველი უსაყოველთაო ეს არს კაცისა, რ რნ რაჲცა
კაც' იგი ცხოველი, მით რ ყნ კაცი ცხოველ, გარნა 'არა
რნ რაჲცა ცხოველ' იგი კაც, რ 'არა ყნ ცხოველი კა_
ცი არს, ვინადგან 'არა მხოლოდ კაცი არს ცხოველ,
ანდ ცხენიცა და ძალი. ჟსრეთვე საზღურთი, და
საზღურ_დება, საყოველთაობითა და კერძობი_
თა განესხვაბებიან ურთიერთთაგან რ საზღურთი
უკერძოეს, და საზღურ_დება უსაყოველთაოეს,
ვინადგან ყლი რლი რაჲცა საზღვარ_არს, იგი საზ_
ღურ_დება, ხ არა რნ რაჲცა საზღურ_დება არს'
იგი საზღურ_არს. ჟ საზღურ_დება 'არა მხოლ_
ოდ საზღურსა ნიშნავს, ესე იგი, შემოვლებულ_
სა სიტყუასა ცხად_მყოფელსა ბუნებასა ქუწ_
მდებარისა საქმისასა, ანდ საზღურ_დებასაცა
ადგილთა და დაბათა და აგარაკთა Ⴤრისტოტელ_
ებრ, და მასცა ტლთა შხ აღიჰსნების წინ_ჩამოგ_

დება. ჟიტყვს ორისტოტელი' ვდ საზღუარ_დებ_
(° ესე იგი. ვიდუ
რთაც საზღუა_
რი ჰქვიანო:) ულებად იწოდების რლთა შს ალილევის წინ_ჩა_
მოგდება, ვრ', სოკრათი რორინებს, წინ_ჩამოგდე_
ბა

ლვ [Page 39] ბა არს ესე. ხზლილევის სოკრატად' და რორინებ_
ად. ხთვთოეული ამათგანი ვაიტყვს ორისტ_
ტელი საზღვარ_დებად იწოდების, ესე იგი, სოკ_
რათი და რორინი, ხვვ ვჰსთქუთ' უსაყოველ_
თაოებრ და კერძობით_ებს ურთიერთთაგან
საზღუარი და საზღუარ_დება განირჩევიან: ოარნა
მრავალ_გზის საზღუარსა' საზღუა_დებად უწო_
დენ' საყოველთაო სახელისა დაჰმარად. ოამრა_
ვალ_გზის კაცსაცა ნათესავის სახელითა ცხოველ_
ად ვუწოდებთ. ოწ უკვუწ, ვისწავეთ ვდ რ'ათა
განესხუაების საზღუარი' საზღუარ_დებისაგან:
შოვიდ'თ და ვსთქვათ, რ'ათა განესხვაების
საზღუარი' წარწერთსა საზღუარსა. ოჯერ_არს
ცნობად ვდ' განესხვაების საზღუარი' წარწერთ_
სა საზღუარსა ამით, რ საზღუარი ერთ სახე
არს და არსებითაგან ჰმათა მოღებულ_არს მხო_
ლოდ, ვრ', კაცი არს ცხოველი' სიტყვერი'
მოკუდავი' გონებისა და ჰელოვნების შემწყნა_
რებელი, ოწარწერთი საზღუარი შერეულ_
არს

ლზ [Page 40] არს, რ შოღებულ_არს არსებითთაგან და შემთხ_
უწვითთა. ოწ თქუას ვინმე საზღურისაგან და წარ_
წერისა შედგომილ. ვრ', ვა რაჟამს ვიტყვით,
ვდ ნაცი არს ცხოველი, სიტყვერი' მოკერი' მოკუდავი'
გონებისა და ჰელოვნების შემწყნარებელი' აღმართებ_
ით მავალი' ბრჰალ_ბრტყელი: ოწათანადო_
არს ცნობად ვდ' ყოფად საზღურისა, ჯერ_არს
ყრსა ლექსისა არსებითისა ყოფად, ვრ', ნაცი არს
ცხოველი სიტყუერი მოკუდავი გონებისა და ჰელოვ_
ნების შემწყნარებელი. ოწყოს რა წარწერთი
საზღუარი ჰმა არს ერთ ლექს_ყოფისა შემწყნარე_
ბა, შემთხუწვითისა განცხადებითა ვრ', ნაცი
არს ცხოველი სიტყვერი მოკუდავი გონებისა და
ჰელოვნების შემწყნარებელი აღმართებით მა_
ვალი. ოწ იყოს რა შეწყობილი ებანი' ჯერ_
არს ყრთა ძალთა მისთა კეთილ_შეწყობილ_ყო_
ფად, და იყოს რა შეუწყობელ' არს ჰმა ერთ ძა_
ლისაცა შეცვალა: ნდ იყოს რა სიმრთელე ჯერ_

არს ყოფითა ზომიერად ყნა შ^ო ერეულთა, და ბუნები_

(^o ესე იგი ოთხთა

ნივთთა:) სა

ლწ [Page 41] სა_მებრ შეწყობა კერძოკითა, ხ^ოყოს რა სნეულე_

ბა კმა არს ერთ_შერეულთაგანისა შეცვალა, და ერ_

თისა ნაწილისა 'არა ყოფითა ბუნებისა_ებრ, ამის სა_

ხისა_მებრ იყოს რა საზღუარნი' ჯერ_არს ყლისა

ლექსისა არსებითისა ყოფად ვა ვთქუთ. ხ^ოყოს

რა წარწერთი საზღუარნი კმა არს მხოლოდ ერთ

ლექსისა შეცვლად: ბა ესენი ესრეთ: 'ღარნა ულო_

ნოებენ რ^ლნიმე პ^ლისა თავისა მიმართ მეტყუა_

ლნი, ვ^ლ შ^ლ ჰყავით საზღურის საზღუარნი გარდა_

(^o შ^ლ ჰყავით, ეს ძალი აქუს ვითამც რომ ნაკლები საქმე

ჰქმენით საზღუარნი რომ სთქვითო:) მცემითა, რ^ლ მივხდით თქუზნგან საზღურისა

საზღურსა, და მის საზღურისა სხუასა საზღურ_

სა, და ესენი ვ^ლ უკმაოდ წარმოიჩინებთან, და 'არ_

ღარა უწყოდეთ, ვ^ლ რაჲ არს საზღუარნი. ჟ^ლი_

უგებენ რ^ლნიმე მეტყუა^ლლნი' ვ^ლ 'არა ვა საზ_

ზღუარნი განვსაზღურეთ, ა^ლ ვა განსაზღურებადი,

ესე იგი, ვა ქუა_მდებარე საქმე. ჟ^ლთა მ^ლთ

სათქმელი_არს, ვ^ლ 'არა უდარეს ეყოს უღონოება,

რ^ლ გეტყვი თქუზნ' ვ^ლ მის საზღურისა გარდამ_

ვეცით საზღუარნი' ვა განსაზღურებადისა, და კ^ლ

მეო_

ლთ [Page 42] მეორე საზღურისა გარდამოვეცით საზღუარნი' ვა

განსაზღურებადისა, რ^ლ ეს_ფერვე ესეცა მიუწ_

თომელად წარმოიჩინების. ჟ^ლესრეთ ჯერ_არს თქ_

მად' ვ^ლ ვ^ლ იგი ზომათა და რიცხუთა არიან რ^ლნი_

მე რ^ლ თვით ზომანი და თვით რიცხუნი არიან, და იგი_

ნივე სხვათა რიცხუ და სხუათა ზომანი არიან. ჟ^ლთვით

რიცხუნი, და თვით ზომანი მებრ მხოლოობითთა

რ^ლ მის შ^ლ. ჟ^ლთვით ათი აღრიცხავს თავსა თვისსა

მებრ მხოლოობითა რ^ლ მის შ^ლ. ჟ^ლთუ ვითა'რ

სხუათა რიცხუ, ათსა, და ოც და ათსა. ასცსა' მებრ

ორთა, და ოც და ათსა მებრ სამთა. ბა მებრ ამ_

ის სახისა და საზღვარიცა, და თვით საზღურ და

სხუათა საზღურ. ჟ^ლსხუათა საზღურ' რ^ლ იგივე

სხუათაცა საზღურავს. ჟ^ლთვით საზღურ' რ^ლ თავ_

სა თვისსა სხუასა თანა საზღურავს. ბა ვ^ლ იგი

კაცისაგან განსაზღურებითა კაცისათა იტყვს,

ვ^ლ ზაცი არს ცხოველი' სიტყვერი' მოკულავო'

გონებისა სა ზედ_მიწევნილებისა შემწყნარებ_

ლი, 'არა მხოლოდ ყლისა კაცსა განსაზღუ_

რავს

მ [Page 43] რავს, ან თავსა თვსსაცა, რ თვთ იგიცა განისაზღ_
 ლურების: 'ლარნა უღონოებენ რღნიმე მეორისა
 თავისა მიმართ მეტყუზღნი, ვდ უკეთუ არსება
 უპატოსნეს_არს ვე შემთხვევითისა, და მოღებულ_
 არს არსებითაგან საზღურა, ხ წარწერა აშემ_
 თხუზღვითაგან. ჟა'ასა_თხ ვიტყვით წარწერითსა
 საზღურსა, უდარესის წინა_დაწესებითა, და 'არა
 ვიტყვით საზღურა წარწერითი. შა მიუგებენ რომ_
 ელნიმე მეტყუზღნი, ვდ რ შქერდველი | კერ_
 ('ხ'F) მო ვირად იტყვის 'სრომეროს, უდარესისა წინ_
 დაწესებით | სძლევს აღნაქუსსა სახელთაგან უდა_
 რესი უმჯობესსა, რ უდარესი არს უმჯობეს:
 ვინადგან კერძო ვირად ვიტყვით ჯორსა, უდარ_
 ესის სახელ_დებითა, და 'არა კერძო ცხენად. შმ_
 ის_თვსცა წარწერით საზღურად ვიტყვით, უდარ_
 ესისა წინ_დაწესებითა: 'მათ იგინი: 'ლარნა
 ('° ამათ იგინი' იტყვია
 ნო, სხვანი ფილოს
 ოფოსნიო:) სათქმელ_არს, ვდ დაღათუ სენოვნებითი არს სიტ_
 ყვს გება ეგე, გარნა 'არა კეთილად იუღონოეს
 რღთა იუღონოეს: 'სღდ რ 'არავინ ძველთაგან_
 მან
 მა [Page 44] მან მოძღურათა ჰსთქუზღს, ვდ საზღურა წარწერი_
 თი ჯერ_არს თქმად' და 'არა წარწერითი საზღურა_
 რი: 'ქშეორედ' დაღათუ წარწერით საზღურად
 ვიტყვით, დაღათუ საზღურა წარწერით, 'არა რა_
 მთ ივრწნას დანიშნული, რ იტყვის არისტოტე_
 ლი, ვდ სახელნი და ზმნანი ნაცვალ_დებითა მას_
 ვე ნიშუნენ. ჟ_შასვე ნიშუნენ უკეთუ ვინ თქუნას'
 სოკრატი რორინებს, და თუ რორინებს სოკრატი:

**1.6. შმას თანა იუთითურთ და წინა_მღებარე 'სრაქსის_
 ნი: ღავი: შ: 4:**

'ნიწყოთ მესამე თავიცა რღ იტყოდა, ვდ ვინ'ად ით_
 ქმის საზღურად. 'ქსათანადო არს ცნობად' ვდ
 საზღურად ითქმის' ნაცვალ_მოღებისაგან დაბა_
 თა და აგარაკობითა საზღურათა. რ პღნიცა ორ_
 ('° ზომი:) თა უ'ზომობისაგან ლტოლვითა, უმეტეს მოგები_
 საგან' და მცირე მოგებისაგან, მოიპოვეს საზ_
 ლურ_დებად, რათა თვსთაგან მოიღონ, და სხ_
 ვათაგან ივლტოლვონ. 'ქსრეთვე საზღურა_
 ცა

მბ [Page 45] ცა გარე_შემოსაზღურითა ქუზღ_მღებარისა საქ_

მისათა' განარჩევს მას სხუათაგან, 'ჩსაზღუბრი_
ცა კაცისა ვრ', ცხოველი სიტყვერი მოკუდავი
გონებისა და ზედ_მიწევნილების შემწყნარებ_
ელი. ქტქმითა, ცხოველი' განარჩევს მათგან
რლნი 'არა არიან ცხოველი, ესე იგი' უცხოველო_
თაგან და უსულოთა, ხტქმითა, სიტყვერი,
განარჩივა პირ_უტყუთაგან. ხშოკუდავი' უკ_
ვდავთაგან. და გონების და ზედ_მიწევნილების
შემწყნარებელ თქმითა' უხილავთა მოკუდავ_
თაგან დაბადებულთა, რლნიცა | მარად მქორ_
('ხხ) წინებელად სახელ_იდებიან' რლთა ბუნებით
აქუსთ მეცნიერება და 'არა სქავლით, რ მხოლ_
ოდ ღაცი მიბუნებდა მითვალვად ზმნობითი_
სა მებრ მეცნიერებისა: ქჯერ_არს ცნობად
რ საზღუბრთა შს განრემზომ მიმღე იქმნები_
ან ურთიერთთა ლექსნი და საქმენი. რ რჟს
საზღვარი დამატდების ლექსითა, მოაკლებ_
იან საქმენი, ცრ', ღაცი არს ცხოველი სიტყვი_
ერი

მგ [Page 46] ერი მოკუდავი გონებისა და ჳელოვნების შემწ_
ყნარებელი და მქერდველი. რ დაემატა რა მქ_
ერდველი საზღუბრსა' დაამცრო საქმენი' რ მქ_
ერდველი მხოლოდ განისაზღუბრა' და 'არა ყლი
კაცი ვინადგან 'არა ყლი კაცი მქერდველი
არს, Ⴢჰა' დაემატნენ რა ლექსნი' სიმცირე ექმ_
ნა საქმეთა: ქრჟს დამცირდებიან ლექსნი'
დაემატებიან საქმენი, ვრ', ღაცი არს ცხოველი
სიტყვერი, Ⴢჰა' მოაკლდენ ლექსნი' და დაემატ_
ნენ საქმნი, ვინადგან 'არა მხოლოდ კაცი არს
ცხოველ სიტყვერი, ად ანგელოზიცა და ეშმაკნი
ქწა იტყვის ოლუმპიადოს ჟილოსოჟოსი
ვდ საკვირველი რამე ღონე მოიპოვა ბუნება_
მანო, სიმცირე გამდიდრებული, და სიმდიდრე
შეორგულებული სიმცირეთა_თს. ქუკეთუ
ვინ იუღონოს თქმითა' ვდ ვრ' სთქუთ დამც_
ირდეს საქმითა. ქწრა' მოკულავი მოკუდავებითა'
გო_

მდ [Page 47] გონებისა და ზედ_მიწევნილების შემწყნარებელი,
დაემატა ლექსითა' და 'არა მოაკლდა საქმითა,
რ ყრ კაცი გარე_შეიცვა. შივუგებთ ვდ' დამატე_
ბული ლექსი ეგე 'არა რაა მეტად დანიშნა,
რ იგივე არს მოკუდავი და მოკუდავებითა, რ მოკუ_
(° მოკდომადი
უნდა:) დავებითა დამატებული ზმნა არს და 'არა სახელი,

რ საზღვარი' სახელითა იცნობების, და 'არა ზმ_
 ნითა: 'სენი მესამე თავი: 'სარნა მოვიდე'თ მეოთ_
 ხედ თავად და ვკსთქუათ, ვდ ვინაა მოიღებ_
 ის საზღვარნი ღილოსოფოსობითნი: 'ქსათა_
 ნადო არს ცნობად' ვდ საზღვარნი ანუ ქუჭ_მდე_
 ბარისაგან მოიღებთან, და ანუ ბასასრულისაგან,
 და ანუ ბრთაგანვე, ესე იგი, ჭუჭ_მდებარისა და
 ბასასრულისაგან. 'სარნა 'სლდ ვსთქუათ რ'ად
 არს ჭუჭ_მდებარე' და რად ბასასრული. ჭუჭ_
 მდებარე არს მეგრ რლისა იყოს და აზმნოს, უკე_
 თუ ჯელოვნება, ანუთუ ზედ_მიწევნილება:
 'ქბასასრული არს რლისა_ებრ დაასრულ_
 ებს და განაკერპოვნებს ებრ რლისა ყლსა რა_
 ძვე_
 მე [Page 48] ძვესა ჰყოფს, ვრ', 'ქუროვნობისა ქუჭ_მდებარე
 არს ძელი, რ ძელისა_თხ წარმოდგების ხუროვნო_
 ბა. 'ქდასასრულად აქუს შემზადება საყდრისა
 და აღმენება ტაძრისა. ბა კდ' ვარსკვლავთ მრ_
 იცხველობასა ქუჭ_მდებარედ აქუს ზეციერი სხე_
 ული. ხ'დასასრული 'არა თუ ქმნა მის მსგავსად,
 ად ცნობა ძრვისა მისისა. 'სრეთვე სიბრძნის_მო_
 ყურებასა აქუს ქუჭ_მდებარე' და აქუს დასას_
 რულიცა, ჭუჭ_მდებარედ ყლნი არსნი, ხ'ბას_
 ასრულად მეცნიერება მათი, ესე იგი, ცნო_
 ბა მათი, და მათ მრ მსგავსება იოსა, მით რ სიბრ_
 ძნის_მოყურე მსგავს_არს იოსა. 'ქცხად_ჰყ_
 ოფს მისანი 'სიუთია' თქმითა 'ხიუგიარგეს სჯუ_
 ლის მდებელის ღილოსოფოსისა მიმართ, რ
 კლნი სიბრძნის_მოყურეთაგანნი' სჯულის მდე_
 ბელ იყუნენ. 'სწ უკუჭ' მოხვე'დ ზი 'ხიუგი_
 არგე ცრემლით სავსესა ჩემსა ტაძარსა შა, შეორ_
 გულეზულ ვარ რად გითხრა შენ, ით უკეთთუ კაც,
 გარნა ით გრქუა შენ ზი 'ხიუგიარგე. 'სმის მეტ_
 ყუჭ
 მე ('L) [Page 49] ყუჭლი' 'არა თუ 'არა იცოდა რად ჯერ_იყო წო_
 დებად მისა, ად რათა აუწყოს თანა ზიარად იოს
 ბუნებისა' სიბრძნის_მოყურებაცა, 'ჩინა ზედა
 დართავს, ად ით გრქუა შენ ზი 'ხიუგიარგე.
 ბა რ სრული სიბრძნის_მოყურე. მსგავს_არს
 იოსა, ამიერ ცხად არს, რ მითვე ეხატოვნების'
 რნთაცა ითი, 'ქვწ ით ხატოვნობს კეთილი_
 თა და მეცნიერებითა და შემძლეობითა. 'ქმქერ_
 დველობა ცხად_ჰყოფს კეთილისა_თხ' ვდ ითნი
 მომცემელ კეთილთა არიანო, ხ'შეცნიერებითა'

ვღ ითთა ყწირაღვე იციან, ხ ზე მძლეობითა, ვღ
(° შესაძლისითა
ეწერა:) ღთთა ყწი რაღვე ძალ_უცხო ყოფად, შებრ
ამის სახისა სრული ჟილოსოჟოსიცა' ამით
სამითავე ეხატების, კეთილითა' (ვიტყვი) და მეცნი_
ერებითა, და შე მძლეობითა. ქვეთილითა' ვღ ვა
ღთი განაგებს ყწთა' ეგრეთვე სიბრძნის_მო_
ყუარეცა განაგებს უსრულო სულთა და სრ_
ულ მეცნიერებად შემოიყუანს მათ. ქშეც_
ნიერებითა' ვღ იწ ყრვე რაღ იცის, ეგრეთვე სრუ_
ლი

მზ (ზ) [Page 50] ლი ჟილოსოჟოსიცა ყწსა რაღვესა აღუთქვამს

(° შესაძლისითა ეწე
რა:) ცნობად, და იცისცა სასარგებლონი, ქშ მძლეო_
ბითა, ვღ ვა ითსა ყრ რაღვე უძლავს შესატყვის_
ნი და ნებავე, ეგრეთვე სრული სიბრძნის_მოყუარე_
(° შესაძლისისა ეწერა:) ცა რაზომ რაღთა შემძლე არს მეგრ შე ძლებისა
ინებებსცა, და 'არა ოდეს ნებავე რწ 'არა უძლავს: ქ_
გარნა იაზედა გარე მოიქცევის, ქრაზომ რაღ ნე_
ბავს' შემძლე არს, და რაოდენი რა უძლავს ნებავე:
ქსიბრძნის_მოყუარესა ზა' არა გარე მოიქცევ_
ის, რ რაზომ რაღსაცა შემძლე არს ნებავე, აღ 'არა
რაზომ რაღცა ნებავე' შემძლე არს. რ ენებოს რა
შეხებად თითითა ცისა სფერთა 'არა არს შემძლე_
ბელ: ქლისა_თს მიუგებენ რწნიმე მეტყუწლ_
(° შესაძლისისა ეწე

რა:) ნი' ვღ ვრ' სიბრძნის_მოყუარე' შე მძლე_
ობითა ხატოვნობს მსგავსად იოსა, ვინადგან გა_
რე_მოიქცევის იოსა ზა, ხ' არა ჟილოსოჟოს_
საცა ზა ვასთქუთ; რწისა_თს ვიტყვით ვღ, აღ
('ხი') | სრულს სიბრძნის_მოყუარესა ნებას 'არ გულის_
თქმად მიუწდომელთა, | რ აღნადგინებასა შს დი_
დი

მზ [Page 51] დი მოქოენეობა არს გულის_თქმათა აღუვსებელობა.

ღარნა სათანადო არს ცნობად და წარმატებით უწყება
ვღ სხვა გვარ არს იოსა მიმართი ზეთილი, და ოწყე_
ბითი, და ყ შესაძლისი: და სხვა გვარ სიბრძნის_მოყუა_
(° ესე იგი,) რისა მიმართი. ქაწ ჯერ_არს ცნობად ვღ საზღუარ_
ნი ჟუწ_მდებარისაგან მოიღებინ, ანუ ჳასასრუ_
ლისაგან, ანუ ორთაგანვე. ესე იგი, ქუწ_მდებარისა
და დასასრულისაგან. ქჟუწ_მდებარისაგან' რწს
ვიტყვით ვღ' მკურნალობა არს ჳელოვნება კაცობ_
რივთა სხეულთა_თს ქმნილი. ქჳასასრულისაგან'
ვღ მკურნალობა არს სიმართლისა შემოქმედი.

ვინადგან დასასრული მკურნალობისა არს' ანუ აწ_
მყო სიმართელისა დაცვა, და ანუ განვარდნილისა [...] (სიმრთელისა,)
ვღ შემოყუნა სიწრფოებად. ჟორთაგანვე, ვა რაჟამს
ორთა საზღურთა შევწმასნით და ვიტყვით ვღ შკურ_
ნალობა არს კაცობრივთა სხეულთა_თს ქმნილი
სიმრთელისა შემოქმედი. ოწ უკუწ' ესრეთ სიბრძ_
ნის_მოყურებისა განსაზღურებითა ჟუწ_მდება_
რისაგან' ვიტყვით, ვღ სიბრძნის_მოყურება არს მეც_
ნიე_

მთ [Page 52] ნიერება სამღთოთა და კაცობრივთა მოფარდულობა_
თა: ჟწასასრულისაგან, ვღ სიბრძნის_მოყურება არს
მსგავსება იოსა შეძლებისა_მებრ კაცთასა: ჟორთა_
გან, ვა რაჟამს ვიტყვით ვღ' სიბრძნის_მოყურება არს
მეცნიერება სამღთოთა და კაცობრივთა მოფარდულო_
ბათა და მსგავსება ი_ისა შეძლებისა მებრ კაცთა: ჟ_
ესენი ესრეთ: 'ღარნა უღონოებენ რღწნიმე მეტყუწ_
ლნი' ვღ ვრ' იტყვით. ვღ ყრ საზღური ქუწ_მდებარი_
საგან მოიღების ანუ დასასრულისაგან ანუ ორთა_
განვე ესე იგი, ქუწ_მდებარისაგან და დასასრულისაგან.
სადა ზოგად ყღნი ვიტყვით, ვღ ყლი საზღური ნათ_
ესავისაგან მოიღების, და შემამტკიცებელთა სხუაო_
ბათაგან, ვრ' კაცი არს ცხოველი სიტყვერი მოკ_
ვდავიგონებისა და ზედ_მიწევნილებისა შემწყნარე_
ბელი. ჟწჰა' აჟა ცხოველი ნათესავად აქუს, ხსხვა_
ნი ლექსთაგანნი' შემამტკიცებელ სხუობათა: ჟწ
(° რღწნიმე. სხვანი

ფილოსოფოსნიო

დავით ამბობს, მაგრამ უწ

უნებს ამ პასუხს, და თითონ

ეტყვის სხვასა:) რღ წნიმე ამის სიტყვისა მიგებითა მიზეზს სცემენ ვღ

ბუნებითთა ზანათესავისა და შემამტკიცებელთა სხვა_

ობათაგან მოიღებიან საზღურნი, ვა კაცსა ზედა,

ვღ

ნ [Page 53] ვღ კაცი არს ცხოველი სიტყვერი მოკუდავი გონები_

სა და ჳელოვნების შემწყნარებელი. ჟწელოვნებ_

ითსა ზან ქუწ_მდებარისაგან მოიღებიან, ანუ და_

სასრულისაგან, და ანუ ორთაგანვე ქუწ_მდებარი_

სა და დასასრულისაგან, ვა თქმულთა ზედა წინა

მაგალითითა: 'ღმათ იგინი: 'ღარნა 'არა კეთილად

იტყვიან, 'ღღ რ უღონოებანი 'არა აღვსნეს, ვინად_

გან უღონოებანი იყუნენ, ვღ ყრ საზღური ნა_

თესავისაგან და შემამტკიცებელთა სხუობათაგან

მოიღების. ხ_თქუწ რღთამე საზღურთაგანთა

ნათესავისაგან და შემამტკიცებელთა სხუობათაგან

იტყვიტ მოღებად, ხ რლთამე ქუჭ_მღებარისაგან, (და რლთამე) დასასრულისაგან, და რლთამე ორთაგანვე ქუჭ_მღებარისა და დასასრულისაგან: ქუჭორედ რ 'არა კეთილად აღვსნეს უღონოებანი, მით რ ვპოვებთ საზღურსა ბუნებითთა ზნ ქუჭ_მღებარისა და დასასრულისაგან მოღებულად, ვნ შრისხანებასა ზედა: რ მრისხანებაცა ბუნებითი რადმე არს, და ქუჭ_მღე_ბარისა და დასასრულისაგან განვსაზღურავთ მას. მეტ_

ნა [Page 54] მეტყუჭლნი, ვღ შრისხანება არ მღულარება გუ_ლის გარემოისის სისხლისა წადიერება ნაცვალ_გებად მაწუხებელისა. ქუჭა' მღულარება' გულსა გარემოისისა სისხლისა' ქუჭ_მღებარისაგან არს, რ მრისხანებისა ქუჭდ მდგომ არს გულსა გარემოისი სისხლი. ხ წადიერება ნაცვალ_გებად მაწუხებელი_სა' არს დასასრულისაგან, რ დასასრული მრისხანე_ბისა არს წადილი ნაცვალ_გებად მაწუხებელად მის რლნ შეაწუხა: ქუჭენი ესრეთ: 'სარნა ჯერ_არს თქმად, ვღ კეთილად ვიტყვით ყლსა საზღვარსა ნათე_სავისაგან და შემამტკიცებელ სხუობათაგან მოღე_ბად. ქ რლნიმე ქუჭ_მღებარისაგან, და რლნი დას_ასრულისაგან, და რლნი ორთაგანვე' აქუსთ ნათე_სავი და აქუსთ შემამტკიცებელნი სხუობანიცა, ვრ' შკურნალობა არს კელოვნება კაცობრივისა სხეულისა_თს ქმნილი. სკა' ამას შნ ნაცვლად ნა_თესავისა_მოილო კელოვნება, ხნაცვლად' შე_მამტკიცებელითა სხუობათა' სხვა ლექსნი; ქუჭდ შკურნალობა არს კელოვნება სიმრთელისა შემოქ_

ნბ [Page 55] შემოქმედი. სკა' აქაცა კელოვნება ნაცვლად ნათე_სავისა მოილო, და სხუანი ლექსნი' ნაცულად შე_მამტკიცებელ სხუობათა. ქუჭდ შკურნალობა არს კელოვნება კაცობრივისა სხეულისა_თს ქმნი_ლი მოქმედ სიმრთელისა. სკა' აქაცა ნაცვლ_ად ნათესავისა მოილო' კელოვნება, და ნაცვლად შემამტკიცებელ სხუობათა სხუანი ლექსნი: . ქუჭდ სიბრძნის_მოყურება არს მეცნიერება სამ_ღთოთა და კაცობრივთა მოფარდულობათა. სკა' აქაც ნაცვლად ნათესავისა მოილო' მეცნი_ერება, ხნაცვლად შემამტკიცებელ სხუობა_თა' სხუანი ლექსნი: 'სენიცა მეოთხე თავი: ქუჭეხუთე თავი' რლსა შნ ვეძიებდით, ვღ ქლ'ი არს სრული საზღური, და რლი უსრული. ქუჭა_თანადო არს ცნობად' ვღ სრული საზღური

იგი არს' რწ გარე_მოიქცევის განსაზღვრებადი_
სა მიმართ. ვრწ რწს ვიტყვით, ვდ რაფცა რწ
ერთგზის კაცი არს' იგი ცხოველ სიტყვერი მოკუწ_
დავი გონებისა და ჳელოვნების შემწყნარებელი,
არს,

ნგ [Page 56] არს, და რწლი ერთ_გზის ცხოველი სიტყვერი მოკ_
უდავი გონებისა და ჳელოვნებისა შემწყნარებელი,
იგი კაცი არს: Ⴢწსრული საზღუწარი არს რწლი
'არა გარე მოიქცეოდეს, რწუდარესობა საზღუწ_
რისა არს რწლი 'არა გარე მოიქცეოდეს. ხწუდარე_
სობა საზღუწარისა იყოს უმეტეს უკწინესობა საზ_
ღუწრისა, მით რწ'არა შემძლე არს საზღვარი გა_
რე_მოქცევად განსაზღვრებადისად' დამატება_
დი და მოკლებადი, ვრწ', Ⴢაცი არს ცხოველი სიტყ_
ვერი მოკუდავი გონებისა და ჳედ მიწვეწნილების
შემწყნარებელი და ღრამმატიკოსი, Ⴢწსე დამა_
ტებული 'არა გარე_მოიქცევის, მით რწ რწ ერთ_
გზის ცხოველი სიტყვერი მოკუდავი გონებისა და
ჳედ_მიწვეწნილების შემწყნარებელი და ღრამმა_
ტიკოსი' კაცი არს, ად 'არა რწ ერთ_გზის კაცი,
ცხოველი სიტყვერი მოკუდავი გონებისა და ჳედ_
მიწვეწნილებისა შემწყნარებელი და ღრამმატი_
კოსი, რწ 'არა ყწლი კაცი ღრამმატიკოსი არს. Ⴢწერ_
მეცა 'არცა მოვლებითა გარე_მოიქცევის განსაზ_
ღუწრე_

ნდ [Page 57] ღუწრებადისადმი, ვრწ', ცხოველი სიტყვერი ნაკლ_
ყოფითა 'არა გარე_მოიქცევის. რწ 'არა მხოლოდ
კაცი არს ცხოველი სიტყვერი, ად აწგელოსწიცა
და ემწაკწნი: Ⴢწსენი ესრეთ: 'ღარწა სათანადო_
არს ძიებად ესრეთ, ვდ რწლი'წი არიან ჳლ თქმულ_
თა საზღუწართაგანწი რწლი სარულ_არიან. Ⴢწჯერ
არს უწყებად ვდ ესენი არიან სრულწი რწლიწი ორ_
თაგან მო'ლებიან, Ⴢწსწ_მდებარისა და დასასრული_
საგან, ვრწ ჳუროვნება არს ჳელოვნებაძელისა_
თწ ქმწილი საყდრისა შემოქმედებითი. Ⴢწრწი
ქწსწ_მდებარისაგან მხოლოდ ოდენ ^ბ არიან ^ა აწუ დასასრულისაგან მხოლოდსა,
მრავალ_

წი და უმეტესწი 'არა არიან სრულწი, ვრწ', რწს
ვიტყვით ვდ, Ⴢკუწრწალობა არს ჳელოვნება კაც_
თა სხეულ_თა_თწ ქმწილი, 'არა გარე_მოიქცევის,
მით რწ რწ ერთ_გზის მკუწრწალობა არს' კაცთა
სხეულთა_თწ ქმწილ_არს, ად 'არა რწ ერთ_გზის
კაცთა სხეულთა_თწ ქმწილ_არს იგი მკუწრწალო_
ბა არს. ვიწადგან 'არა მხოლოდ მკუწრწალო_

ბა

ნე [Page 58] ბა არს კაცთა სხეულთა_თჳს ქმნილი, ან ვ° არასი_
(° დალაქობაა:) მოზაცა, და მფ°უცხაობაცა. ნდ რაჟამს ვიტყვით და_
(° ფჩხილის მყრა:) სასრულისაგან, ვდ ჩიტორება არს დამარწმუნე_
ბელობა შემოქმედებითი, 'არა გარე_მოიქ_
ცევის. ჩ_ვწ ყრ რრ რიტორებითი არს, იგი დამარ_
წმუნებელობისა არს შემოქმედი, ან რრ ერთგზ_
ის დამარწმუნებელობისა შემოქმედი' რიტორი
არს, რ 'არა მხოლოდ რიტორებითი არს დამარ_
წმუნებელობითისა შემოქმედი, ან ნაცვალ_მს_
იტყველობითიცა სიბრძნის_მოყურება. ქ_ვდ შრ_
ისხანება არს მდუღარება გულსა გარემოისისა
სისხლისა, 'არა გარე_მოიქცევის, მით რ ყლი
რრ მრისხანება არს' მდუღარება არს გულსა
გარემოისისა სისხლისა. ან 'არა რრ ერთ_გზის
მდუღარება არს გულსა გარემოისისა სისხლი_
სა' მრისხანება არს, რ სიმჭურვალისაგანცა
იქმნების მდუღარება გულსა გარემოისისა
სისხლისა, 'არა ვაწემორე ვჰსთქუთ ვდ მრა_
ვალ და უმეტეს, რლნი ქუჭ_მდებარისაგან მხო_
ლო_

ნე [Page 59] ლოსა არიან, და ანუ დასასრულისაგან, 'არა არი_
ან სრულნი, ამის_თხ დავრთევით' მრავალნი' და
უმეტესნი, ჩ_ვრს ჯელოვნება რრ სრულ_არს
ქუჭ_მდებარისაგან მხოლოსა, ვა მოქმედება მი_
ნათა, რ ესე მხოლოდ სრულ_არს ქუჭ_მდება_
რისაგან მხოლოსა. 'ჩინადგან ყრ რრ მოქმე_
დება მინათა არს მინი_თჳს არს ქმნილი, და
ყრ რრ მინისა_თხ არს ქმნილი' მოქმედება მინა_
თა არს: ქ_სიბრძნის_მოყურებისა საზღუარი
დადაცათუ ქუჭ_მდებარისაგან მხოლოსა მო_
იღების, და დადათუ დასასრულისაგან' ყლინი სრ_
ულნი არიან, ქ_შიზეზი ვდ რა'დ მხოლოდ სიბრ_
ძნის_მოყურებისა საზღუარნი ქუჭ_მდებარი_
საგან მხოლოსა, და ანუ დასასრულისაგან სრულ_
არიან; ეს ენი არიან: ქ_ქუჭ_მდებარე სიბრძნის_
(° ესენი არიან მიზეზ
ნიო:) მოყურებისა' ესე იგი, საყოველთაო არსნი,
'არ შემძლე არიან სხვა ჯელოვნებისა ქუჭ_მდებ_
არ ყოფად, ვინადგან 'არა ვინ სხვა ჯელოვნებათა_
განნი შემძლე არს საყოველთაოთა არსისა გამო_
ძიებად

ნე [Page 60] ძიებად და ცნობად. ქ_სრულება სიბრძნის_მოყურ_
ებისა' ესე იგი, მსგავსება იოსა მეზრ შეძლები_

სა კაცთასა, და 'არღა არს სხვა ჳელოვნებასა შა სრ_
ულეზა, ვინადგან 'არავინ შემძლე არს სხვა ჳელოვ_
ნებათაგანი რა მიაძსგავსოს კაცი ითსა, შემძლე_
ბისა_მებრ კაცთასა:

1.7. წმას თან იუთითურთ და წინა_მდებარე 'სრაქ_ სისნი: წავი: T: 5:

სწავლულთა მეხუთისა თავისათა' ვიძიოთ შეექ_
ვსეცა რლსა შა ვიტყვით, ა'ოდენნი და 'F'ითარნი
არიან საზღუარნი სიბრძნის_მოყუარებისანი, ქსა_
თანადო არს უწყებად, ვდ ექუსნი არიან საზღ_
უარნი სიბრძნის_მოყუარებისანი, და არიან ესე_
ნი. 'სლდ რლ იტყვან, ვდ სიბრძნის_მოყუარება
არს მეცნიერება არსთა რლისა_მებრ არსნი არი_
ან: 'შეორედ' მეცნიერება სამღთოთა და კაცობ_
რივთა მოქმედებათა: 'შესამედ' რლ იტყვის, სიბ_
რძნის_მოყუარება არს წურთვა სიკუდილისა:
შეო_

ნწ [Page 61] მეოთხედ' ამათ მრ არს რლ იტყვის, სიბრძნის_მო_
ყუარება არს მსგავსება ითსა შემძლებისა_ებრ კაც_
თასა: 'შეხუთედ' რლ იტყვს ვდ, სიბრძნის_მოყუა_
რება არს ჳელოვნება ჳელოვნებათა და ზედ_მიწევ_
ნილება ზედ_მიწევნილებათა: 'შეექუსედ' ზა ამათ_
სა რლ იტყვიან, სიბრძნის_მოყუარება არს სიყუა_
რული სიბრძნისა: 'სენი მეექუსე თავი: 'შეშვიდე
თავი რლსა შა იტყვის, ვდ ა'აღსა_თს იყო ესეოდე_
ნი საზღუარი სიბრძნის_მოყუარებისა' და 'არცა უმ_
რავლეს, და არცა უმცირეს. ალისა_თვსცა
ორსა მიზეზსა ვიტყვით, 'ითსა განყოფისაგან, და შე_
ორესა მრიცხულობისაგან: ქ განყოფილებისაგან
ესრეთ , წრიან რლნიმე რლ გაქუწ_მდება_
რებულ_არიან' და 'არა სახელ_დებულნი, ვა იგინი
რლნი სიღტმესა შა არიან, აწრიან რლნიმე სიღრ_
მესა შა რლთა არსება ჳქონან და 'არა ხილვისა_თს მა_
თისა. ქ ვდ არიან რლნიმე სახელ_დებულნი' და
'არა გაქუწ_მდებარებულნი, ვა იპოკენტავრო და
ვაც_

ნთ [Page 62] ვაც_ირემი, რლნი სახელ_იდებიან, გარნა 'არა არი_
ან გაგვამებულნი, ხ ვდ წრიან რლნიმე სახელ_დე_
ბულ_არიან და გაქუწ_მდებარებულ, ვა კაცი, და
ჳელოვნებაცა. რ კაცი და ჳელოვნება სახელ_დებ_
ულ_არიან და გაქუწ_მდებარებულ. ქ სიბრძნის_
მოყუარება' სახელ_დებულ_არს და გაუწ_მდე_

ბარებულ, და ვა უკეთუობასა შა ვისწავეთ პლთა
თანა აქუს არსებად, მით რ სიბრძნის_მოყურე_
ბა დედა არს სასიბრძნოთა ჯელოვნებათა და საყო_
ველთაოთა ზედ_მიწევნილებათა, ვინადგან მის მრ
მოიღებენ დაწყებასა და დასრულებასა ყნი ჯელოვ_
ნებანი და ზედ_მიწევნილებანი. 'ჩა ქვეყანის მზო_
მელი მოიღებს აღსარებულად' ვდ ნ იშანი არს
(° ნიშანი წერტილს

უწოდებს:) რლისა ნაწილი 'არა რაა არს, რლისა_თხ მიზეზი
ბუნებითის სიბრძნის_მოყურემან უწყის, და კდ
მკურნალი მოიღებს აღსარებულად, ვდ ოთხთა ნივ_
თთაგან არს შედგმული სხეული, რისა მიზეზი ბუნე_
ბითმან სიბრძნის_მოყურემან უწყის, 'ჩა კდ მქერ_
დველი მოიღებს აღსარებულად ვდ' ენი, და ონი ბუ_
ნებ_

დ [Page 63] ნებით უგრძეს არიან, ხ შიზეზი მუსიკობითის სიბრძ_
ნის_მოყურემან უწყის. 'ჩა სიბრძნის_მოყურება
ვა ვჰსთქუთ' სახელ_იდების და არსებად აქუს, და პლთა
თანა აქუს არსებად. 'ჩა რ სახელ_იდების' აქუს სახ_
ელ_დებისაგან, ესე იგი, განმართლ_მსიტყუწლო_
ბისაგან' საზღუარი იგი, რლ იტყვის, ვდ სიბრძნის_
მოყურება არს სიყურული სიბრძნისა. 'ჩა რ
პლთა თანა აქუს არსებად, აქუს საზღუარიცა იგი,
რლ უმეტესობისაგან | და ზეშთა აღმატებისაგან რლ
('ხე) იტყვის სიბრძნის_მოყურება არს ჯელოვნება ჯელოვ_
ნებათა და ზედ_მიწევნილება ზედ_მიწევნილება_
თა. 'ჩა რ გაქუწ_მდებარებულ_არს, აქუწს ქუწ_მდე_
ბარედ, აქუს დასასრულიცა, მით რ ყლსა ჯელოვ_
ნებასა' და ყა ზედ_მიწევნილებასა აქუს ქუწ_მდე_
ბარედ' აქუს დასასრულიცა. 'ჩა თვთოეულთა ვისმე
მათგანთა მრჩობლი, რ აქუს ახლო ქუწ_მდებარედ'
და შორი. და ახლო დასასრული' და შორი. 'ჩა სარ_
წმუნო ჩუწნდა იყოს თქმული ესე, ვისწაოთ
სიტყვა ესე მენაობასა ზა: 'ჩა თანადო ცნობად,
რ შე_

და [Page 64] რ შენაობასა აქუს ქუწ_მდებარედ და აქუს დასასრ_
ულიცა. და თვთოეულსა ვისმე მრჩობელი, რ აქუს, ახ_
ლო, ქუწ_მდებარედ, და შორი. ახლო დასასრული
და შორი. 'ჩა ახლო ქუწ_მდებარედ საყოველთაო
მელი, ხ შორი ქუწ_მდებარედ' მელ_სახელი ესე
და შესატყვის ყოფად ზუ რგის ძელი და აფრათ სვეტი.

(° მას ძელსა იტყვის რლსა ზამო მოკიდებულ
არინ ნაწევრობანი ნავისანი:) რ კდ ნავისა მაშენებელი მოიღებს საყოველთაო
ძელსა, და მერმე ძიებად მოვალს, ვდ რლ'ი ძელი

შეეტყუშების ოღნაფადტ_ყოფად, და რწ ვაიმ_ყოფ_
ად (რლ_არიან, ზურგის ძელი, და აფრის სვეტი ნავის აქ
ქ კდ ახლო დასასრული' აგებად ნავისა, ხშორს
დასასრული აქუს აგებად ესე ვითარი რადვე ნავი_
სა, ვრ ქურციკ ნაკუჭთი, ანუ ლამპარ ნაკუჭთი.
უსრეთვე სიბრძნის_მოყურესაცა აქუს ქუჭ_
მდებარედ' და აქუს დასასრულიცა, და თვთოეულ_
სა მრჩობლი, რ აქუს ახლო ქუჭ_მდებარედ, და
შორი ქუჭ_მდებარედ, და ახლო დასასრული, და შორ დასასრული: ქწხლო
ქუჭ_მდებარედ აქუს საყოველთაო არსნი, ხშორ ქუჭ_მდებარედ
აქუს

მბ (ბ) [Page 65] აქუს ვრ', სამღთონი და კაცობრივნი მოქმედებანი,
ბდ ახლო დასასრულას აქუს წურთვად სიკუდილ_
ისა, ესე იგი, მოკვდინებად ს ენთა, ხშორ დასასრულ_
ულად აქუს მკუღარ_ყოფისა მრ სენთა' მსგავს ყო_
ფად იოსა მებრ შეძლებისა კაცთასა: ბა აწ რწიბრ_
ძნის_მოყურებასა ქუჭ_მდებარე აქუს და დასასრ_
ულ, და თვთოეულსა მრჩობელი, ვწვჰსთქუთ, და
ამისთვს და სხვა ვწ სახელისა, და რწ უმეტესობი_
საგან ოთხნიცა საზღუარნი ჰქონან. ორნი ჟუჭ_
მდებარისაგან, რლ იტყვს სიბრძნის მოყურე_
ბა არს მეცნიერება სამღთოთა და კაცობრივ_
თა მოქმედებათა: ქღორნი კდ ბასასრულისა_
გან, ერთი ახლო დასასრულისაგან, რლ იტყვის,
ვდ სიბრძნის_მოყურება არს წურთვა სიკუდი_
ლისა: და მეორე შორ დასასრულისაგან, რლ იტ_
ყვის, ვდ სიბრძნის_მოყურება არს მსგავსება
იოსა

მგ (ტ) [Page 66] იოსა შეძლებისა_ებრ კაცთა: ბწ უკუჭ ესე არს მი_
ზეზი რლი განყოფილებისაგან, ვდ ქა' მსა_თს ექუს_
ნი არიან სსაზღუარნი სიბრძნის_მოყურებისანი,
ქრიცხვითი ესე ვითარი რადმე არს, ქრიცხვთა_
განნი რლნიმე სრულნი არიან, და რომელნიმე უს_
რულნი, და რლნიმე ზემთა სრულნი. ქსრული
რიცხვ არს როსა ნაწილნი აღწმასნილნი თანა_სწ_
ორ არიან ყდისა, ვწ ემუსისა, რ ემუსისა ნაწილნი
აღწმასნილნი ექუსსა ჰშობენ. ჟინადგან აქუს
კერძოდ' სამი. და სამჯერ აქუს ორნი. და ექუს_ჯერ
ერთი, რლ იყოს ექუს. ქშეოთხესა 'არ მოიღებს
რ უკეთუ მეოთხე მოიღოს ისაჭირების განკუჭ_
თა ერტისა, რ მეოთხე' ექუსისა ერთ და კერძო არს,
ხრიცხვითნი 'არა განჰკვეთენ ერთსა, ად ვწ ერთად_
მდე ვლენან: ქზესთა სრული რიცხვი არს რომ_
ლისა კერძონი აღწმასნილნი აღმატებულნი კუ_

ლადსა გარემოის იპოებიან, ვა ათ_ორ_მეტისა.

ქ ათორმეტისა ნაწილნი აწმასნილნი ათსა ექუსსა რიცხვსა აღმოსარულეებენ, ჴინადგან აქუ კერ_

დდ [Page 67] კერძოდ ექუსი, და მესამედ ოთხნი, და მეოთხედ სამნი, რლ იყოს ათ_სამ_მეტ, და მეექუსედ ორნი, და მეათორ_მეტედ ერთი, რლ_იყოს ათ და ექუს: ქ_ოსრულო_რიცხვ არს' რლსა ნაწილნი აღწგასნილნი' უკნიეს ყოვ_ლადისა იპოებიან, ვა რვისა, რ ნაწილნი რვისა აღწმასნილ_ნი' შვიდს რიცხუს აღმასრულეებენ. ჴინადგან აქუს კერ_ძოდ ოთხნი, და მეოთხესა ორნი, და მერვესა ერთი' რლ იყოს შვიდი: ცწ უკუჭ ამათთა ესრეთ ქონები_თა, რ პლი სრული რიცხვი ექუსი არს, რ 'არავინ არს სხუა პლ ვე ამისსა სრული რიცხვი, ამით_თქ ექუსნი არიან საზღუარნი სიბრძნის_მოყურებისანი. ჴინად_გან სათანადო არს დედისა და მიზეზისა ყთა ჳელოვ_ნებათასა ვა უუსრულესისა უუსრულესითავე შე_მკობად რიცხვითა:

1.8. ქლთა შქ იუთითურთ, და წინა_მდენარისა მრთ სრაქსისნი: წავი: ჴ: 6:

ქოვიდეთ მერვწ თავად და ვჰსთქვათ ზეს_დებუ_ლობად საზღუართა სიბრძნის_მოყურებისა_თა.

დე [Page 68] თა. სათანადო არს ცნობად' ვდ ექუს_ყოფილთა საზ_ღუართა სიბრძნის_მოყურებისათა' უკანაკ_ს'' ნელ_ისა არს რრ განმართლ_სიტყუჭებისაგან იყო, ვდ სიბრძნის_მოყურება არს სიტვარული სიბრძნი_სა. ქსხვათა ხუთთა უკანასკნელი არს რლ უად_რესობისაგან არს საზღუარი. რლ იტყვიან, ვდ სიბრძნის_მოყურება არს ჳელოვნება •ჳელოვ_ნებათა და ჴედ_მიწევნილება ჴედ_მიწევნილე_ბათა. ქსხვათა ოთხთა საზღუართა' პლნი არ_იან რლნი ქუჭ_მდებარისაგან, და უკანასკნელნი რლნი დასასრულისაგან. ქთვითოეულთანი ამათი, რრ ახლო ქუჭ_მდებარისაგან არს პლი არს, და უკანასკნელი რრ შორ ქუჭ_მდებარისა_გან, ეგრეთვე რლნი დასასრულისაგან არიან, პი რველი არს რრ ახლო დასასრულისაგან არს. და უკანასკნელნი რრ შორ დასასრულისაგან. ქლთა განწერსება არს ესრეთ, და მებრ ამის სახისა: უ_ლი საზღუჭარი სიბრძნის_მოყურებისა რრ ახლო ქუჭ_მდებარისაგან, არს იგი რლ იტყვიან ვდ

სიბრ_

დვ [Page 69] სიბრძნის_მოყურება არს მეცნიერება მყოფთა ვი_
თარ იგი მყოფ_არიან: შეორე საზღუარი შორ
ქუჭ_მდებარისაგან, რლ იტყვის ვდ სიბრძნის_მო_
ყურება არს მეცნიერება სამღთოთა და კაცობ_
რივთა შექმეობათა: შესამე საზღუარი სიბრძნის_
მოყურებისა ახლო დასასრულისაგან რლ იტყ_
ვიან, სიბრძნის_მოყურება არ წურთვა სიკუდი_
ლისა: შეოთხე საზღუარი შორ დასასრულისა_
გან რლ იტყვის, სიბრძნის_მოყურება არს მსგავ_
სება იოსა შემღებისა_მებრ კაცთა: შეხუთე საზ_
ღუარი რნ აღმატებისაგან რლ იტყვიან. სიბრძნის_
მოყურება არს კელოვნება კელოვნებათა და ზედ_
მიწევნილება ზედ_მიწევნილებათა: შეექუსე საზ_
ღუარი სიბრძნის_მოყურებისა განმართლ_სიტ_
ყუბობისაგან არს რლ იტყვიან, ვდ სიბრძნის_
მოყურება არს სიყურული სიბრძნისა: წმის
მეტყუწლნი; მოვიდე'თ და ვჰსთქუთ მიზეზი განწე_
სებისა საზღუართა სიბრძნის_მოყურებისათა:
ქუათანადო არს უწყებად, ვდ საზღუარი სიბრ_
ძნის_

დვ [Page 70] ძნის_მოყურებისა რლ განმართლ_სიტყუბო_
ბისაგან რლ იტყვიან, ვდ სიბრძნის_მოყურება
არს სიყვარული სიბრძნისა, უკანასკნელ განწესება_
სა შეემთხუ და სამართლად, ვინადგან ყოსა საქ_
მისა 'სლდ ჯერ_არს დაარსება' და მერმე სახელ_
ის შემთხუწვა, ვრ', 'სლდ იშვას და მერმე უკანას_
კნელ სახელ ედვას. 'სრეთვე ჯერ_არს 'სლდ დაა_
რსება სიბრძნის_მოყურებისა, და მერმე სახელის
შემთხუწვა და წოდებად სიბრძნის_მოყურებად:
წწ უკუწ სახელი უკანასკნელ დასად მიბუნებ_
და ქონებად, ამის_თხ რლ მართლ_ მსიტყველო_
ბისაგან არს საზღუარი' რლ უკანასკნელ დასობა
მიითვალა' ვსახელი სიბრძნის_მოყურებისა:
ქრნ აღმატებისაგან საზღუარი' რლ იტყვის ვდ
(° აჩენს:) სი ბრძნის_მოყურება არს კელოვნება კელოვ_
ნებათა და ზედ_მიწევნილება ზედ_მიწევნილება_
თა. უკანასკნელად სხვათა განეწესა ამა მიზეზთა_
თხ, 'ინ საქმე რნ საზოგადო არს' წინ დაეწესების
თვისისა რნ განთვისებულად ვისსამე დაარსდების,
ვრ'

დვ [Page 71] ვრ', ცხოველი საზოგადო საქმე ყოფითა' წინ_დაეწესებ_
ის სიტყვიერისა და მოკუდავისა, მით რ მრავლთად
არს ცხოველი ვე სიტყვიერისა და მოკუდავისა: ქ

კდ || სიტყვიერი და მოკუდავი წინ_დაეწესებიან გო_
(შ:) ნებისა და კელოვნების შემწყნარებელისა, რ სიტ_
ყვერი მოკუდავი უმრავლესთა შს არიან ვე გონე_
ბისა და კელოვნების შემწყნარებელისა. წინად_
გან გონებისა და კელოვნებისა შემწყნარებელობა
კაცისა არ მხოლოსად არს თვისი. ქესრეთ უსაყო_
ველთაოესნი წინ დაეწესებიან მათგან რწნი გან_
თვისებულად დაარსდებიან ვისსამე შს. ქ უსაყო_
ელთაოესნი წინ_დაეწესებიან მათგან რწნი გან_
თვისებულად დაარსდებიან ვისსამე შს, ამის_თვს
საზღურნიცა იგი რწნი ქუწ_მდებარისაგან არი_
ან და დასასრულისა' წინ დაეწესებიან ზეშთა აღმატე_
ბულისაგან საზღურისა. რ ქუწ_მდებარე და დას_
ასრული' და სხვათაცა კელოვნებათა და ზედ_მიწ_
ევნილებათა იქმნების და დაარსდების. ქ ზეშთა აღ_
მატებულობა 'არა ვის შესატყვისების, გაენა მხო_
ლოდ

ით [Page 72] ლოდ სიბრძნის_მოყურებასა, მითრ სიბრძნ_
ის_მოყურება მხოლოდ არს ზეშთა აღმატებუ_
ლი, ბა ამის_თს რწ ზეშთა აღმატებულისაგან საზ_
ღური არს' უკანასკნელად დაწესებულ_არს, რ სა_
კუთრად სიბრძნის_მოყურებასა მხოლოდ შე_
ესატყვისების, ქ რწნი ქუწ_მდებარისაგან საზ_
ღურნი არიან' წინ არიან ვე მათ რწნი დასასრ_
ულისაგან. რ პლდ ქუწ_მდებარე დაარსდება და
მერმე დასასრული. ქ უკეთუ 'არა ექუწ_მდება_
როს ხუროვნობასა პლდ ძელი, 'არ ეძლოს ხუ_
როსა შემზადება საყდრისა' რწ_არს დასასრული,
ბდ, რწ ახლო ქუწ_მდებარისაგან არს საზღური'
წინ განეწესების მისსა' რწ შორს ქუწ_მდებარი_
საგან არს, ვინადგან საყოველთაო' კერძობითისა
არს წინ_დაწესებულ. ქ უკეთუ 'არა იყომცა საყო_
ველთაო ძელი, და 'არცა კერძობითსა ეძლო ყო_
ფად, ესე იგი, ნიგვზისა' ანუ ფიჭვისა. წმის სახისა_
მებრ წინ_დაეწესების საზღური, რწ ახლო ქუწ_
მდებარისაგან არს, რწ იტყვის' სიბრძნის_მოყურე_
ბა

ო [Page 73] ბა არს მეცნიერება მყოფთა ვრ იგი მყოფ არიან:
ქ შერმე მეორე საზღური წინ_დაეწესების რწ შორს
ქუწ_მდებარისაგან არს რწ იტყვის, სიბრძნის_მო_
ყურება არს მეცნიერება სამღთოთა და კაცობ_
რივთა შექმეობათა, წინადგან საყოველთაო მყოფ_
ნი წინ დაეწესებიან კერძობითსა არსებასა: წს_
რეთვე ამისა შდ წინ დაეწესების საზღური რწლი

ახლო დასასრულისაგან რღ იტყვის' სიბრძნის_მო_
ყურება არს წურთვა სიკუდილისა: ღა შდ ამისა
შორ დასასრულისაგან რღ იტყვის ვდ 'სიბრძნის_
მოყურება არს მსგავსება ირსა შეძლებისა_მებრ
კაცთა, რ წურთვა სიკუდილისა უწინარეს არს' ვე
მსგავსებად ირსა, ხუკეთუ პდ 'არა იწურთიდეს
სიკუდილსა და მოკუდავებასა აღასრულებდეს სენ_
თასა, 'არ ეძლოს მსგავსად ირსა: 'სენი მერვე
თავნი: შოვიდე' თ მეცხრე თავად და ვჰსთქვათ, ვდ
რღნი არიან მომპოვნებელნი ამათ საზღურ_
თანი. სათანადო არს უწყებად' ვდ ორთა ამათ
საზღურთა რღნი ქუჭ_მდებარისაგან არიან,
და ერ_

ოა [Page 74] და ერთი' რღ განმართლ_სიტყუაზბისაგან, შითაღ_
ორს იტყვიან მომპოვნებელად' დაღათუ 'არ ძალ_
გვიცს უწყებად შითაღორის აღნაქუსთაგან, მით რ
'არა ინება შითაღორ_დატევებად აღნაქუსთა' მეტ_
ტუჭლმან, ვდ 'არა მნებავსო ჩემისა მოძღურე_
ბისა დატევებად სოფლად უსულოთა შს, ად
სულიერთა, ოსულოდ უწოდა წერილთა, ხუ_
ლიერად' მოწაფეთა, ქლთა უკეთუ ვინ ჰკითხვიდეს
ანუ უღონობდეს' შემძლე არიან მიგებად და აღ_
ვსნად, ხწერილთა მარადის ერთისა და მისვე
თქმითა' 'არ ეძლოსთ აღვსნად გარეშე თვსთა
უღონობანი, აწ უკუჭ ვა ვჰსთქუთ შითაღო_
რის აღნაქუსთაგან 'არ ძალ_გვიცს უწყებად, გარნა
შითაღორელთაგან ვაუწყებთ. ქწივიმაქოს პი_
თაღორელი' რღნი მრიცხველობითისა სახენი
მოიპოვა, იტყოდა, ვდ შითაღორ ესრეთ განს_
აზღურა სიბრძნის_მოყურებად, ვდ სიბრძნ_
ის_მოყურება არს მეცნიერება მყოფთა ვრ
იგი მყოფნი არიან. და ნდ' ვდ სიბრძნის_მოყუა_
რება

ობ [Page 75] რება არს მეცნიერება სამღთოთა და კაცობრ_
ივთა მექმეობათა: ჟვდ, სიბრძნის_მოყურება
არს სიტუარული სიბრძნისა: ჟორნი საზღურ_
ნი აღიყუნებნიან შლატონისად რღნი დასასრუ_
ლისაგან, იგი რღ იტყვიან. ვდ სიბრძნის_მოყუა_
რება არს წურთვა სიკუდილისა. ჟრღ იტყ_
ვიან ვდ სიბრძნის_მოყურება არს მსგავსება
ირსა შეძლებისა მებრ კაცთა, ქჟესტრონის
დი_ალიკტიკასა შა იხილვების შპატონის თქმულ_
(° ფედრონსა ეწერა:) ად სიბრძნის_მოყურება წურთვად სიკუდილ_
ისად. ქლთა იტყოდა || სა_არებულ იქმენ

(შ. ო. შეიწრებულ.) რწნი ერთ_გზის შეემთხუწვიან მართლიად მი_ახლებულნი სიბრძნისა' დავიწყებითა თვისითა და თავ_თა თვისთაცა და სხვათაცა. 'არა სხვა რადმე შეცვლ_ას, გარნა თუ მოკუდავად და ჭირვეულად: ქო_ლო დვეტის შა^ბ იხილვების ა დი^ალიკტიკასა ა თქ_ (< ფედრონსა ეწერა:>) მულად სიბრძნის_მოყუარებისა_თს რწლისამე მი_მართ დეოდოროს ქუწყანის მზომელისა, ვდ შსგავსება არს იწსა შეძლებისა_მებრ კაცთასა, ჯწსა

ოგ [Page 76] ჯწსა მრ იტყოდა, ვდ ვინადგან . ზი დეოდორე 'არა არს შეძლება წარწყმენდად ბოროტისა, რ სა_ჭირო არს ყწთა საქმითა პირის პირ წინა_ადმდ_ეგთა რადმე ყოფად და 'არა უზესთაესთა შს დაადგი_ლებად, გარნა ამა მოკუდავითა ბუნებითა და ამა ადგილითა გარე შეწერვა საჭირო არს, რწლისა_თსცა ჯერ_არს ლტოლვა ამიერთ მუნ უმსთვადესად, და რ'ად უკუწ იყოს ლტოლვა' მსგავსება იწსა შეძლებისა_მებრ კაცთასა. შსგავსება იწსა არს კეთილი_მსახურება და მართალ_ყოფად მეცნიერებითა: ქრ-ი ზესთა აღმატე_ბისაგან საზღუარი არს აღიყუანების წრისტოტელი_სად, რ ესრეთ იხილვების სიბრძნის განმსაზღურებელ_ად შდ თქმულთა სიტყუათა, ვდ სიბრძნის_მოყუა_რება არს ჳელოვნება ჳელოვნებათა და ზედ_მიწევნი_ლება ზედ_მიწევნილებათა: 'სენი მეცხრე თავი:

1.9. იწთითურთ და წინა_მდებარე შრასის_ნი: დავი: ხ: 7:

'წისწავეთ, ვდ რა'ოდენნი და 'წი'თარნი არიან საზ_ღუარ_ოდ [Page 77] (< x სომხურში დ სულ არ არის. დ ეს მაგიერ, მათ' სწერია, ესე იგი, სიბრძნის_მოყვარება არს მყოფთა მათ. ამ მათ ნაცვალ სახელსა, სომხურში პირ განრჩევითი ჳქვიან. მინიშნვითი ხომ სულ არ არის. სომეხთ აიბ ბიბში დ სულ 'არ არის და არც მოვა. და მთარგმნელთ ქართულზე მიუწებებიათ დ. დავითისა კი არ არის და აბა როგორ მოვა:>) ღუარნი სიბრძნის_მოყუარებისანი, და მიზეზნი რაოდენობისა მათისა და განწესება და მომპოვ_ნებელი მათი: შოვიდეთ და დავამტკიცოთ თით_ეული მათგანი შს შემოყვანითა. ჯლთა ჳლი საზ_ღუარი იყო მათგანი რლ იტყოდა' ვდ სიბრძნ_ის_მოყუარება არს მეცნიერება მყოფთა (<მათ:> ვიტარ იგი მყოფნი არიან. ჯერ_არს უწყებად, ვდ ნაცვლად ნათესავისა' მოულიეს, მეცნიერება' ვა

საზოგადო რაიმე, ხელოვანად ნაცვლად შემამ_
(მათ:) ტკიცებელთა სხუაობათა, რწნი განარჩევენ სიბრ_
ძნის მოყურებასა სხუათა კელოვნებათგან, რ_
სიბრძნის მოყურება ყთა არსთა არს მეცნიერე_
ბა, ხსხვანი კელოვნებანი და ზედ მიწევნილება_
ნი არა ყთა არსთა, ად კერძობითთა რწთამე:
ქულონობენ რწნიმე ვდ რადასა_თს ითქუა
უკუღ და თურთ, მეცნიერება მყოფთა და არა თვი_
(მათ: [...]:) ნიერ და სა, ვდ მეცნიერება მყოფთა. ქურიან
(მათ:) რწნიმე რწნიცა იტყვიან, ვდ რათა აუწყოსო
და ესა მრ ზიარება არსთა რწ ურთიერთისადმი
ზე გარ_

ოვ [Page 78] ზე გარდამო შემოქმედებითისა მიერ და ქუღ_ნივითისა
მრ. ქრისა_თს მივუგებთ ვდ არა კეთილად იტყვიან,
(° ამ ჰაზრზე საცა და იჯდეს მათ: მათ უნდა. და ახსნაც, მათ ლექს_მარცვალზე არის
და კიდევ მოდის
თუ და ზე წაიღებ ამ ავსნასა არს მოვა. და ტყუილიც იქნება. საკვირველ ეს არის ამის
მთარ_

გმანელთ მკვიდრად კი დაუდვიათ. და განმარტება კი მათისა მიუციათ. ეს
განმარტება
და ის და ერთმანერთს რომ არ შეუდგებოდენ რა ჰსთქვეს. მე იქით გვერდზე და
დავდე სა_

მოწმოდ. და განმარტება ხომ ესევე იყო. და აქეთ გვერდზე კი მათ დადე. და არც არის.
'არც დავითს უთქვამს. და არც მოვა. მაშ მათ:) რ არა უკეთუ ზიარებასა
მყოფთასა ჯნიშნავს მათ ესე,

ად პლსა მეცნობასა, ვინადგან მათ ესე კუღავ მო_
ლებასა და კდ კსენებასა ჰნიშნავს რწ უწინარეს ვინ_
იცოდა, რ ვჰსთქუთ რა თვნიერ იგისა ვდ კაცი მო_
ვიდა, ვა უცნობოსა_თს საქმისა ვჰსთქვათ. ქრდ_
ეს ვჰსთქვათ რა ნიშნავს. 'სარნა აქა იგი' ესე, არა რადასა
ესე ვითართა ნიშნავს, ად დაიდვა ცხად ყოფისა_თს
საყოველთაოდ მყოფთა, ქუჭუქუს სწავლა და უწ_
ყება წინა_მდებარეთა ვდ თვნიერ იგისა წინ ჩამოსაგ_
დებელნი ერთ_ძალ არიან საყოველთაოთა წინ_ჩამო_
საგდებელთა. ქრნ ცხად_ჰყოფს, ვდ ყლთა არსთა არს
მეცნიერება სიბრძნის მოყურება, ამისთვის მათ_
ითურთ თქვა ვდ მეცნიერება მყოფთა მათ: ქვითა_
რისა ცნობა სიბრძნის_მოყურებისა არსთასა, ესე
იგი

ოვ [Page 79] იგი, ვდ არა იცის იგინი მეზრ რაოდენობისა, ად მეზრ
ბუნებისა. შერმეცა რ არცა შესაძლის არს რაო_
დენობისა განუკუჭთელთასა ცნობა ად ბუნებისა.
ძმის_თს ამის ცხად_ყოფითა ვდ ბუნებისა_მეზრ

იგის და 'არა რაოდენობისა მეზრ, თქვა ვდ ვითარ იგი მყოფნი არიან: ოწ უკუწ რწმუნებისა_თს პირ_ველისა საზღურისა ესზომ: შოვიდე'თ მეორედ საზღურად და ვარწმუნოთ იგი. რლ იტყვის, ვდ სიბრძნის_მოყურება არს მეცნიერება სამღთოთა და კაცობრივთა მექმეობათა. ჟჯერ_არს უწყე_ბად ვდ აქა' მეცნიერება; ვა'საზოგადო რადმე ნაცვლად ნათესავისა მოილო. ხ'სამღთოთა და კაც_ობრივთა მექმეობათა' ნაცვლად შემატკიცებელ_თა სხუაობათა, რლნი შეამტკიცებენ სიბრძნის_მოყურ_ებასა, რ მხოლოდ სიბრძნის_მოყურება არს რლი სამღთოთა და კაცობრივთა მექმეობათა_თს იქმნების, ჟ'არცა სამღთოთა. შეურაცხ_ჰყოფს' ყოფითა კაცობრ_ივთა_თს, და 'არცა კაცობრივსა უგულებელ ჰყოფს' ყოფითა სამღთოთა_თს. ად სამღთოთა შეუდგების და და_ემო_

ოზ [Page 80] ემოწაფების, ხ'კაცობრივსა მართებს და სრულებად შემოიყვანს. ომას შ' უღონოებენ რომ_ელნიმე მეტყუწლნი' ვდ ვრ', იტყვით სიბრძნი_ს მოყვარებისა_თს, ვდ მეცნიერება არს სამღ_თოთა და კაცობრივთა მექმეობათა. 'ჩინადგან სხვა_თაცა არსთა არს მეცნიერება ცათა' ქვეყანისა_და ყლთა არსთ, და მათთა რლნი 'არცა სამღთონი და 'არცა კაცობრივნი არიან, შერმეცა ბუნებისა_თს სული_სა ითქმის სიბრძნის_მოყურება' რლ 'არა არს სამღო_და 'არცა კაცობრივი. ომა უღონოებისა აღვსნი_თა ვიტყვით ვდ ვინადგან მყოფთა არიან რლნიმე რლ საცნაურნი არიან, და არიან რლ გრძნობადნი. ოწ უკუწ' საცნაურთა მწვერვალნი სამღთონი არინ, და გრძნობადთა ღაკობრივნი. ჟ'შწვერვალთა არს_თა თქმითა' მათითურთ მოილო საცნაურნი და გრძნობადნი:

1.10. იუთითურთ, და წინა_მდებარე შრაქსის_ნი: ღავი: რ': 8:

შესამე საზღურარი არს რრ ახლო დასასრულისაგან არს,

ოწ (T) [Page 81] არს, რლ იტყვს სიბრძნის_მოყურება არს წურთვა სიკუდილისა, ჟ'ესრეთ განსაზღურა იგი 'სლატონ'. ჟესტრონის დი ალიკტიკასა შა, რლისა გამო იტყვის (<° ფედრონსა ეწერა:>) ვდ ნამდვლ სა'არებულ იყვნენ იგინი რლნი შეემ_(<° შეიწრებულ:>) თხუწვიან მართლიად შეხებულნი სიბრძნის_მოყურ_ებასა მი ცილებითა მათდა თავთაცა თვსთა და სხვა_

(° ესე იგი, დავიწყე
ბითა:) თაცა, 'არა სხვა რადმესი წვრთა გარნა მოკუდინე_
ბისა და არსის მოკუდინებისა. ქუეთილად ეგონ
ორნივე მოკუდინება და არს მოკუდინება. რ მოკუ_
დინებისა მრ საქმითი სიბრძნის_მოყურებად გან_
მარტა, ვინადგან სიბრძნის_მოყურესა მოკუ_
დინებითა თვისითა აქუს საქმითი, მით რ მაშინ
მოკუდინებასა აღმოასრულებს სენთასა. ქუ_
მითა' არს მოკუდინება' ხედვითი გამოაცხადა, რ არს
მოკუდინება წარსული ჟამი დანიშნა, და სიბრ_
ძნის_მოყურისა' შდ სიკუდილისა არს ხედვი_
თი, ქუ შდ მოკუდინებისა სენთა' და განწმედისა
სულისა' აღიზიდვის ხედვად. და იწყებს ირს_მეტ_
ყუწლებასა, ვინადგან უკეთუ 'არა მოკუდინება
აქ_

ოთ (°) [Page 82] (ესე იგი, აღ
ჯოცოს:) აღ ქნას სენთა, და განწმიდოს სული 'არა ეძლოს ირს_
მეტყუწლებად რ მეზრ 'სლატონისა' ტ'რა წმიდისა შე_
ხებად წმიდისა 'არა არს კეთილ და სამართალ: ქ_
ესენი ესრეთ: 'სარნა უღონობენ რწნიმე მეტყუ_
ლნი' ვდ ვრ' 'სლატონ სიბრძნის_მყურებასა წურ_
თვად სიკუდილისად იტყვის ყოფად. ქემითა ვდ,
ჰი 'სლატონ ვრ სიბრძნის_მოყურე ცნობის_მო_
ყურე თავსა განახუწებს, ესე იგი, მოსპობს მ_
ლავრებასა იწურთის წინა_გამწყოდ შემოქმედისა,
წადილითა საკვრელის გაკსნად რ მან შეკრა, ესე
იგი, შეეთებისა სულისა და ჯორცისა. ქუ ვინადგან
'არა ჯერ_არს ვისმე თავისა განვეებად' ესე იგი, მოს_
პობად, იუწყების მრავლისა კელ_კებისაგან: 'სლდ
მისივე 'სლატონისაგან რ იტყოდაცა 'სლატონ მის_
(° ფედრონსა) სავე დი ალიკტიკასა შა ვდ, ვა აჰა' ვისსამე სამც_
ველოსა შა ვართ და 'არა ჯერ_არს მისგან თავისა
განვეებად ვისგანმე და განლტოლვად: ქუ შეორე კელ_
კებისაგან იუწყების ვდ ნამდვლ სიბრძნის_მოყურ_
რე მსგავს_არს იუთისა, ვა უწინარეს ვაუწყეთ, უწ_
ყებუ_

ჰ [Page 83] ყებული იგი მათ მრ და მსგავსებულ' რწითაცა სამ_
დთოდ. ქუ მსგავსი ირსა 'არ განაყენებს თავს თავისსა
ესე იგი, მოსპობს, ცხად_არს ვდ 'არცა სიბრძნის_
მოყურე მოსპობს თავსა თვსსა დაღათუ იწვრთ_
ის სიკუდილისა. შა რ მსგავსი ირსა 'არ მოსპობს
თავსა თვსსა ცხად_არს, რ ყლნ რწნ მოსპოს თავი
თვსი 'არა მხოლოდ 'არა ემსგავსების ი თსა, ად
წინა_წმდეგცა მისდა არს, წადიერებით მოსპოლ_

ვადრო მან შეჰკრა, და განყენებად სულისა სხე_
ულისაგან. ქშესამედ კელ_კებისა ამისგან, სამდ_
თო ბუნება 'არა ოდეს განაყენებს თავსა თვსსა მეო_
რისაგან, ესე იგი, კაცისაგან' გარნათუ შეუტყვისი
კაცისაგან, რ მამინ იოტნების განყენებად თავისა
მისგან. ნა აწ უკუწ ვრ'ი რად არს რლსა ვიტყ_
ვით. 'ნსამზხო ნათელი ზოგადად ყთა ზნნათ_
ობს გარნა თუ შეუტყვისისა სახედველთაგან
იოტნების რლთამე უმეტეს განათლებად, და რომ_
ელთამე უდარეს, ქწრიან რლნიმე რლ მრთელ
სახედველნი ჰქონან, და არიან რლთა უძლურ,
და ამ_

პა [Page 84] და ამის გამო გონებისა იოტნების რლთამე უმეტეს
განათლებად და რლთამე უდარეს. 'სრეთ სამდ_
თოცა 'არა ოდეს განაყენებს თავსა კაცისაგან, აწ
ყთა თანა სწორად განაგებს. ქუძლურებისა_თვს
მიმთვალველისა და 'არა წმიდა ყოფისა_თს სენთაგან,
იოტნების თავისა თვსისა განყენებად მისგან. წწ
ესრეთ სიბრძნის_მოყურეცა 'არა ესრეთ იწურ_
თის სიკუდილსა რეცა თუ განყენებად სულისა'
მეორისაგან, ესე იგი, სხეულისაგან, რ
სხეული ვწხრწნადი' მეორედ იწოდების სული_
სა: ქშეთხე კელ_კებისა ამისგან, ვწ ნამდვლ
სათნოება კეთილ_ბედობა არს და დედა სიბრძნ_
ნის_მოყურებისა სათნოება არს, ვინადგან სათ_
ნოებისა მიერ მოვიგებთ სიბრძნის მყურე_
ბასა. ქკეთილ_ბედი და იგი რლ მებრ სათნო_
ებისა ეგოს 'არ შეწუხდების, 'არცა სხეულებ_
ითთა ზწ განსაცდელთა, და 'არცა გარეშეთა, ესე
იგი, რადმეთა, ხწრწ 'არა შეწუხდეს სხეულებ_
ითთა ზწ განსაცდელთა, და 'არცა გარეშეთა ზწ, ეგე ვითა_
რი

პბ [Page 85] რი 'არა განაჰვებს თავსა, 'გრეთვე სიბრძნის_მოყურ_
რე მებრ სათნოებისა ყოფა ქცევითა' 'არ შეწუხდებ_
ის 'არცა სხეულებრთა განსაცდელთა_თს, და 'არცა
გარეშეთა. ქრლნი შეწუხდებიან და დაჰმუნდები_
ან სხეულებითთა ზწ და გარეშეთა ზწ, ისმინონ თქ_
მული 'პოკრატისგან რლ იტყვის, უცხოთა განსაც_
დელთა_თს სათვისოდ მიგებენო მწუხარებასა: წმ_ ას აცხადებს 'სლატონცა, ვწ
რლ მებრ სათნოე_
ბისა იცხოვროს 'არა შეწუხდეს 'არცა სხეულებით_
თა განსაცდელთა_თს და 'არცა გარეშეთა. ქრგი
კითხული ვისგანმე ვწ, შითხარ სამე ზი 'სლატონ
ვწ ესე ვითარი რწ ცხოვრებასა თვსსა შს|| საპ_

(ჟღ) რიმოსა განსაცდელთა შს შთავარდა ოლიონი იხ_
ილვა ბორტით შეპყრობილი, და შდ აღსრულე_
ბისა დაუფლველად იპოვა განგდებული, კეთილ_
ბედ არს'ა ანუ 'არა. შიუგო, განაშორე შენის მოკლე
გონებისაგან რ 'არა რად სასულიერო სათნოე_
ბასა დაქსნის. ოწ უკუჭ ესენი ესრეთ ყოფითა
რად გუჟაქუს თქმად ოლატონისად, რლ ოდესმე
იტყო_

პგ [Page 86] იტყოდა' ჯერ_არსო წურთვა სიკუდილისა, და ოდ_
ესმე ვდ, 'არა ჯერ_არსო თავისა განკვეზად. წინა_
აღუდგებოდ'აა ნუუმე თავსა თვსსა უკეთუ 'არა,
ხწვიტყვით ვდ 'არა. ოა რ ესე ვაუწყოთ ვდ 'არა წინა_
აღუდგებოდა თავსა თვსსა ვსთქვათ მცირე რა_
ემე: სათანადო არს ცნობად, ვდ სიცოცხე არს
ქონება' და მიზეზი ცხოველობისა. ხწვიტყვილი
მოკლება' და მიზეზი 'არა ყოფისა. ოა თვთოეული ამ_
ათგანი მრჩობლად ითქმის მყოფად, რ არსცა
მართლიად მრჩობელ. სიცოცხლე არს რლ ბუ_
ნებითი, და არს რლ გულს_მოდგინებითი. ქლუ_
ნებითად ითქმის თან_შეყოფად სულისა და ჯორ_
ცისა. ვრ იგი სულისაგან ითქმის მიცემაც არსე_
ბისა და მოძრაობისა ჯორცთად, ვრ იგი ყლნი ვით_
ქმით ცხოველად' ვა ჯორცი ითქმის მიმღებელად
სულისა. ოინად საკრველად ჯორცსა აღმოუ_
წოდებს ოომეროს, რლისა_თხ ჯორცი იწოდ_
ების, ესე იგი, დაქსნად ვინადგან დახსნის სული
და დაიქსნების საფლავსა შა: ქლულის_მოდგინე_
ბითი

პდ [Page 87] ბითი ცხოველობა არს რაჟამს უდარესი სძლევს
უმჯობესსა, ესე იგი, რაჟამს სული იძლევს
სხეულებითისა სიტკბოებათაგან, ქლისა_
თხ უძღებ ცხოვრებად იწოდნენ, ესე იგი, 'არა მრ_
თელ მცნობელად: ქლუნებითი სიკუდილი არს
განშორება სულისა ჯორცთაგან, ვრ იგი ყლნი
აღვესრულებით, ქლულს_მოდგინებითი სიკუ_
დილი არს სათნოებისა_მებრ ყოფა ცხოვრება, ესე
იგი, ცხოვრებად ცხოველისა რაჟამს წურთვა იყოს
სიკუდილისა მოკუდილებისა ქმნისა_თხ სენთასა:
ქუსენი ესრეთ ყოფითა' ოთხნი ესენი ამათგანნი,
ყოფად; 'არა ყოფად; კეტილად ყოფად; ბოროტ ყო_
დად; ქყოფად არს ბუნებითი ცხოველობა, ქ_
ც'რა ყოფად' ბუნებითი სიკუდილი, და ღეთილად
ყოფად' გულ_მოდგინებითი სიკუდილი, ქლ_
როტ_ყოფად' სიამოვნითი ყოფა ქცევა. ქ რეს

იტყვის 'სლატონ' ჯერ არს წურთვა' სიამოვნითისა სიკუდილისა_თს იტყვის, ესე იგი, (ვღ) ჯერ არს სათნო_ებისა_მებრ ცხოვრება და მოკუდინების ქმნა სენთა.

ჲ რაჟამს

პე [Page 88] ჲ რს იტყვის ვღ 'არა ჯერ არს თავისა განჯუზბად, ბუ_ნებითსა სიკუდილისა დანიშნავს ვრ იგი ყლნი მოკ_კუდებით: ჲ ესენი ესრეთ: სათანადო არს უწყებ_ად, ვღ რნმე ღლეოვრტოს წმრიკელი' ოცნებითა ვღ 'სპატონ ბუნებითისა სიკუდილისა_თს ბრძან_ებდა წურთად სიბრძნის_მოყურებისა, შთააგდო თავი თვისი ზღუდით და აღესრულა. ჲლისა_თს იტყ_ვის ღალიმაქოს, გიხაროდენ ში მზეო, ღლეოვრ_ტოს წმრიკელი შთაჭრილი მალლის ზღუდით ჯო_ჯოხეთად, ღირსი რადმე 'არა სწავლული სიკუდი_ლისა, აწ ბოროტად აღმრჩევმან 'სლატონის ძლით_სა სულთა_თს წიგნსა. წმათდამი ოლომპია_დოროს ჟილოსოჟოსმან, უკეთუ 'არა 'სლატ_ონურსა წიგნსა' ჩემნი მიეჯადამცა მარად განზიდუ_ლოზად, მას რადმესა აჰა ძვილად ვიქსნიდი მრავალ_მაწყენ საკრველსა ამის ცხოვრებისასა. წწ ვე მე' რათა 'არა იყუნენ მრავალ ღლეოვრტოსნი' წარმოვსცეთ საზ_ღურისადმი და მისვე მნიშვნელობისა დაცვითა ვჰსთქ_ვათ ესრეთ, სიბრძნის_მოყურება არს წურთვა სიკ_ვდი_

პვ [Page 89] ვდილისა ცხოვრებად ცხოველისა' რნთა მოილონოს წურთა სიკუდილისა: 'სარნა სიკუდილი ჯერ_არს ამიერ ცნობად 'არა ბუნებითისა სიკუდი_ლისა, აწ სიამოვნითისა, რლთა მოკუქსინება_სა სენთასა ო იქმს ა':

1.11. იუთითურთ და წინა_მდებარა 'სრაქსის_ნი: წავი: წ: 9:

ჲ წწ ვინადგან 'სლატონ' სიბრძნის_მოყურებად წურთად სიკუდილისა განსაზღურა' ეოცნათ სტო_ელთა, ვღ ბუნებითისა სიკუდილისა_თს იტყვისო, მოვლენ და წარმოსცემენ სქესთა რლთამე' მებრ რლთა მართლიად ვიცნა თავი თვისი მოსპოს. შა იტყვიან რ წინა_მდებარე ცხოვრება ესე დიდისა სერისა მსგავს არსო, ცხად_არს, რაზომთა_მებრ სქესთა სერი და_იქსნების, ეგოდენტა_ებრ ნანდვილ ვინმცა თავსა თვისსა განაჯვებს: ღღ რ იტყვიან ექუსთა მებრ სქესთა დაიკ_სნების სერი. წნუ მოკლებისა_თს საზრდელთა რ მოკლებისა_თს საზრდელთა ნამდვლ აღდგებიან

ჩინებ_

პზ [Page 90] ჩინებულნი და დაიქსნების სერი, ქუსრეთცა მოძე_
ნეობისა_თს საცხოვართა ნამდვლ ვინ თავსა განაჯვებს
ესე' იგი, მოსპობს, 'არა ნებავეს წარგება სიყმილსა შნ,
ქს ქეოდინოს ცხად_ჰყოფს რლისამე მიმართ ზიუ_
რონისა მეყველი, ჯერ_არსო სიგლახაკისაგან ლტ_
ოლვა და უდიდესსა ადგილსა შთავარდნა' ზღვასა შნ,
და კლდეთაგან შ'ი ოკვიურნე განქცევად მზე მაგალ_
თა. წწ უკუჭ სათანადო არს უწყებად, ვდ 'არა მას
იტყვის უკეთუ ჯერ_არს დავრდომილისა თავისა
მოსპობად, ად მას იტყვის ვდ ჯერ_არს დავრდომი_
ლისა ყლსა ალაგსა თესვად' და დანახეთქსა შნ უვალ_
სა, უკეთუ ღონე რამე იყოს ზღვათა შნცა: შეორი_
სა_მებრ სქესისა კდ დაიქსნების სერი' შემზადებისა_
თს ბოროტ საზრდელთა და წამალ_მაკუდინებელთა,
რ ესე ვითართა ყოფილთა საზრდელთა' ნამდვლ აღდგ_
ებიან ჩინებულნი და დაიხსნების სერი. ქუსრეთ სხე_
ულისა ვისიმესი ბოროტ მოენისა და შეუსაბამოსი
მითვალვად სულიერებრთა საზმნოთა, ნამდვლ გან_
ახუჭბს თავისა განყენებითა ტკივილისაგან, ქს რომე_
ლიმე

პწ [Page 91] ლიმე ძაღლობით ფილოსოფოსი კერძო ჯმელ_ყო_
ფითა მოუკდა ოვლიანეს მეფესა მეტყუჭლი, კერძო_
სხეულისა ჩემისა მოკუდა და კერძო ჯედავს დღეს,
მიწყალე' შ'ო შეფეო კერძო მუს'რვილსა ძაღლო_
ბითსა, ესე იგი, ვდ (უბრძანე) ანუ განკურნება' ანუ სიკუჭ_
დილი. ქლისადმი ბრძანა, ვდ | ორსავე ავნებ
(ქ'ღ) ყლოტინსა და ფაითონსა რლისაგანმე მოკლებულ,
(° სამარე: მზე:.) და რლისამე ჯერეთლა ჰხედავ: შესამისა_ებრ სქესი_
(ჯ) სა ვდ დაიქსნების სერი, რჟს არს სამხოლოდ
სა არებასა შნ ჩინებულთ უფალი, რ ჩინებულთ
(° იწროება.) უფალი ანუ ანაზდ სნეულებად, და ანუ სმენად
წარწყმედისა_თს საყვარელისა, აღდგებიან ჩინებ_
ულნი და დაიხსნების სერი. წწ უკუჭ ესრეთ, ვდ
სამხოლოდ ვისმე საარება ეწიოს მართლიად მოს_
პობს თავსა, ვა ჰყო შითაღორინამ დიმიქტიისა_
მან რლ იწოდა ქეანოვად. ქრგი შევრდომილი
ჯელთა შნ სიკილელთა მთავრისა, და ჰკითხევდა, ვდ
რ'ასა_თს 'არა სჭამენ შითაღორელნი დიდსა ცერცვსა,
ეტყოდა' ვსჭამო' ვედა, ვსთქუა, და ეტყოდა მთავა_
რი,

პთ [Page 92] რი, ვდ სჭამეო, მიუგებდა' ვჰსთქვა, ველათუ ვჰს_
ჭამო, და ესრეთ ცოხნითა ენისათა აღესრულა;
(†) შეოთხისა_მებრ სქესისა, კდ დაიქსნების სერი სი_

მთვრალისა_თხ, რ სიმთვრალე შედგომილი ჩი_
ნებულთა' ნამდვლ დაქსნის სერსა. ოსრეთ მარ_
თლიად ვინ თავსა მოსპობს რაჟამს უკანასკნელსა ე_
წიოს მოხუცებასა ვერ მრთელ_ცნობითა იწყოს
(5) წარრევა: ქ შეხუთისა_მებრ სქესისა კდ დაიქსნე_
ბის სერი, რაჟამს იწყებენ ჩინებულნი ბრძოლასა'
და ურთიერთად უსამართლო ყოფასა, ეგრეთვე მარ_
თლიად ვინ მოსპობს თავსა რჟს შეპყრობილი მტ_
ერთაგან' უბრძანებს რადმეს ყოფად უსამართლოსა,
ანუ დედათა თანა ყოფასა, ანუ უკამს რადვესა ჭა_
(6) მად: ქ შეექუსისა_მებრ სქესისა დაიქსნების სერი,
საზოგადო საარებისა_თხ, რ საზოგადო საარებ_
ად მიწევნა' ანუ ცეცხლ_მწველობსა' ანუ ძრვი_
სა' ანუ ზედა მოსლვათაგან ბარბაროსთასა' აღდგებ_
იან ჩინებულნი, და დაიქსნების სერი, ესრეთვე მარ_
თლიად ვინ თავსა მოსპობს საზოგადო საარებისა
მოწევ_

ჟ [Page 93] მოწევნათაგან, და მტერთაგან იგი რადმე ქალაქ_
ის აღებად ახლო მყოფთა და იგი მის შიშისაგან
ძლეული: ქ ესენი სტიკანთა: ქ ხხვანი' ორთა მხო_
ლოდ სქესთა წარმოსცემენ რლთა_მებრ მართლ_
იად ვინ თავსა მოსპობს. ქ რტყვიან ვდ იყოს რა ცხო_
ვრებასა ამას არს ანუ კეთილად' ანუ უკეთილოდ'
და ანუ საშუალოდ. ქ რაჟამს ვინ კეთილსა შა ანუ
საშუალ ყოფითა' იხილოს თავი უკეთილოდ მიდრ_
ეკად, მართლიად მოსპობს თავსა თვსსა. ქ კდ
უდარეს შა ყოფითა' იხილავს თავსა 'არა ოდეს უ_
უკეთილესსა შა აღფრთეებულად' მართლიად მოს_
პობს თავსა თვსსა: ოწ ესენი ესრეთ: ქ ოსა_თვს
ვიტყვით ვდ 'არცა სამართალთა_მებრ, და 'არცა უსამ_
ართლოდ ჯერ_არს მოსპობა თავისა ვისგანმე, რ
რლთა ესე ესრეთ ნებავსთ ანუ განიზრახვენ წინა_
აღმდეგ შემოქმედისა (იძულებულ) უ აღრესობისა ძლევითა სწად_
(° იძულებულ ეწერა:) ნოიან. საკრველსა დაქსნად რრ მან შეკრა: სათა_
ნადო არს რწმუნებად ოლატონისა რლ იტყვის
ვდ ოა აჰა რლისამე სამცველოსა შა ვართ_ და 'არა
ჟა [Page 94] და 'არა ჯერ_არს ვისგანმე ამისგან თავისა განკვებად,
და განლტოლვად, ად დგომად საკრველ_
სა შა ვე მან დაქსნას. ქ განსაცდელი თუ სადამე შეხვდესთ, 'არცა ამის_თხ, რეცა
თუ ვისიმე ჯერ_
იყოს თავისა მოსპობად, ად განცდისა_თხ სულისა.
ქ ვა კეთილი მენავე 'არა დაყუდებულსა ზღვასა შა,
ად ღელვასა შა გამოიცდების, ოსრეთვე უპირატე_
სი სული განსაცდელსა შა ილუწის. ოინადცა ოერი_

პატოელთა ჯერ ჩინებითა მოთმინებისა სულთა ჩვენებად ილოცვიდიან მეტყუელნი' გვაწმიე ჩნდა განსაცდელი:

1.12. იუთითურთ და წინა_მდებარე ურახისის_ნი: წავი. I: 10:

ცლამაღლებს ამიერითგან ამას შუა_სლატონ. შორ_ (შუ) დასასრულად, და I 'არა მარტივ შორად, ად უუმ_ორესადცა' რლ 'არა რაღდა არს უფროს მისდამო_რად, ჯგანსაზღურებს სიბრძნის_მოყურებასა მს_გავსად იოსა მებრ შეძლებისა კაცთასა. ჯრ'ად ესრეთ სანატრელ და უშვენიერ დასასრული, ვა მსგავ_სება

ჟბ [Page 95] სება იოსა შეძლებისა_მებრ კაცთასა. წინადცა იტყვიან რლნიმე. ვდ 'არა ეძლოს სიბრძნის_მოყურება ვა კაც ყოფით მსგავსება იოსა, რლსა მიზეზობენ ესრეთ. წრსება იოსა და ზაცთა სხვა და სხვა არს, ვა შქერ_დველიცა ცხად_ჰყოფს მეტყველი, ვინადგან 'არა რად გვარი მსგავსება არს ღმერთთა უკუდავთა და ქუჭ_მეთრევთა კაცთა. ჰრლთა არსებანი სხვა და სხვა არიან მათნი სრულებანიცა სხვა და სხვა არიან, ვრ სხვა არს არსება კაცისა, და სხვა ცხენისა, და სხვა სისრულე კაცისა, და სხვა ცხენისა. ჰუკე_თუ სხვა და სხვა არს არსება იოსა და ზაცისა, და რლთა არსება სხვა' და სხვა არიან. სრულებანიცა სხვა და სხვა არიან, ცხად_არს ვდ სხვა სრულებ. არს იოსა, და სხვა ზაცისა. რლისა_თს 'არ ეძლოს სიბრძნის_მოყურება მსგავს. ყოფად იოსა: წწ უკუჭ უღონობისა ამის დაჯსნად ვისწრაფებთ, ვჰსთქ_ვათ ვდ, რლ'ისა დამნიშუნელობისა მებრ ვიტყვით ამას შუ მსგავს იოსად სიბრძნის_მოყურებასა. ჰ_პლდ ვჰსთქვათ, ვდ' რაოდენ სქესთა_მებრ ითქმის მსგავ_

ჟბ [Page 96] მსგავსება, სათანადო არს უწყებად ვდ ოთხთა_

(1) მებრ" სქესთა" ითქმის მდგავსება. ჯშსგავსად ითქმის იგი' რაჟამს იგივე ვითარება ყდსა სახეთა შუ იხილვე_ბოდესმ ვრ', რაჟამს ყთა თიოპილთა მსგავს ურ_თიერთთა ვიტყვით, ყოფად სიშავისა_ებრ. და ყლსა ზიკნოპსა მსგავს ურთიერთთად სითეთრისა_მებრ:

(2) ზდ ითქმის მსგავსად რაჟამს იგივე ვითარება სხვა და სხვა სახესა შუ იხილვებოდეს დამეტებისა მებრ, და მოკლეობისა, წს თეთრი პილპილი და შავი, მს_

გავსად ურთიერთისა ვიტყვით ყოფად მჭურვალე_
ბისა მეზრ. რ ორნივე მჭურვალენი არიან, აწ და_
მეტ^აისა_მეზრ და მოკლეობისა, რ შავი უმეტეს მჭურ_
(3) ვალე არს ხ^ათეთრი უდარეს: ზღ ითქმის მსგავსად
იგიცა' რაჟამს სხვა და სხვა ვითარებანი სხვა და სხვა_
სა სახესა შ^აიპოვებოდის, ვა^აჟედანსა და ღრედსა
მსგავს ურთიერთთა ვიტყვით ყოფად, მისვე ვითარები_
სა ქონებითა, რ ვა^აჟედანსა სხვა და სხვა ვითარებანი
ჰქონან თეთრი' და ჰრელი' და შავი, ეგრეთვე ღრედის^აზეცა
(4) ვიტყვით მისვე ვითარებისა ქონებად: ზღ ითქმის მს_
გავს

ქდ (T) [Page 97] გავს ურთიერთისა ვა^ახატი და პლი სახე, რ ვიტყვით
ხატსა სოკრატისასა მსგავს ყოფად სოკრატისასა.

სათანადო არს უწყებად ვღ^ა ული სახე ითქმის
პლ ტვიფარად ვრ იგი ხატი იქმნა, ვა^არჟს სოკრა_
ტის პლ სახე ქონებითა' ხატსა სოკრატისასა ვიტყვით
მსგავს_ყოფად სოკრატისა, ღ^აშეზრ მის დამნიშუ_
ნელობისა ვიტყვით სიბრძნის_მოყურესა მსგავს_ყო_
ფად ირსა, ვა^ახატსა სოკრატისასა მსგავს სოკრა_
ტისსა, დაღათუ სხვა არს ხატი სოკრატისი, და სხვა
სოკრატი, მით რ რ^არმე სულიერი' რ^არმე უსუ_
ლო. შ^აეზრ ამის სახისა' დამნიშუნელობისა ვიტ_
ყვით სიბრძნის_მოყურესა მსგავს ყოფად ირსა
შემღლებისა_მეზრ კაცთასა, დაღათუ სხვა არსება
არს ირსა და სხვა კაცისა. ბა რ სიბრძნის_მოყუ_
რე მსგავს_არს ირსა ამიერ ცხად_იყოს, რ რ^ალთა
იხატოვნების სამღთოდ' მითვე იხატოვნების სრ_
ული სიბრძნის_მოყურეცა, რ ამით სამითა სამ_
ღთოდ ხატოვნებს ღეთილითა, და შ^აეცნიერე_
ბითა, და ჟემღებითა. ღ^ამქერდველობა ცხად_
ჰყოფს

ქე (ხ) [Page 98] ჰყოფს მეტყველი ღეთილისა_თს' ვღ ირნი მომ_
ცემელნი კეთილთა არიანო. სამეცნოსა_თს' ვღ იმე_
რთთა ჟ^ა რადვე იციანო. ღ^აშემღლებისა_თს' ვღ იმ_
ერთნი ყლსა შ^აშემღლე არიანო: ოსრეთვე სრუ_
ლი სიბრძნის_მოყურეცა სამითა ამით ემსგავ_
სების, ღეთილითა, და ,და სამეცნოთი. და ჟესადლი_
სითა. ღ^აღეთილითა, რ ვა^ასამღთო ყლთა გან_
აგებს, ეგრეთვე სრული სიბრძნის_მოყურე უს_
რულს სულთა განაგებს, შ^აეცნიერებისა მრ უსრ_
ულსა და უმეცარსა სულსა სრულ_მეცნიერებად
შეცვლითა. ღ^ასამეცნოთი ემსგავსების' ვა^ასამღ_
თომან ყ^ა რადვე იცის. ეგრეთვე სრული სიბრძ_
ნის_მოყურეცა ვა^არადვესა აღ' იარებს უწყებ_

(° ესე იგი. აღ

სთქუმს:) აღ. *ქ*ყესაძლისითა' რ ვწსამღთოსა ყრ რადვე
ძალ_უცს და ნებავს. ეგრეთვე სრულსა *ჴ*ილო_
სოჴოსსა რაზომცა რადვესი შემძლე არს ნებ_
ავს; *წ*უ უკუწ ესენი ესრეთ: *ქ*ლისა_თსცა იტყ_
ვან რწნიმე ვდ, ვრ' ვტყვით სიბრძნის_მოყურე_
სა მსგავს_ყოფად იწსა ღეთილითა, და სამეცნო_
თი,

ჟვ [Page 99] თი, და ჴედლებითა, რლ მებრ ,*ქ*ქერდველისა 'არა
არს' და მსგავს ტომი უკუდავთა იწსა და *ქ*უწ_მეთ_
რევთა ღაცთა. *ქ*ლთა მიმართ მივუგებთ, ვდ ამ_
ის_თს წარმოდგა საზღუარსა შწ ძალისა_მებრ კაც_
თა, რ რაზომ რადცა შემძლება არს და მიწთომა
კაცისა, იოცნების სიბრძნის_მოყურე მსგავსად
იწსა, რ არა ეგრეთვე არს 'არცა კეთილი და 'არცა
სამეცნოდ და 'არცა სემლება' იწსა მიმართ და
კაცისადმი, რ სხვა_ებრ არს იწსა მიერი კეთილი,
და სხვა_ებრ კაცისა მიერი, 'ჩინადგან კეთილი
დაარსებულა იწსაგან და არსება იწსა არს კეთი_
ლი, ვინად შეუძლებელ_არს მიმთვალველ_ყო_
ფად ბოროტისა უმეტესობისა_თს კეთილისა.
ვწმზე 'არ მიმთვალველად ითქმის ბნელისად
უმეტესობისა_თს ნათლისა. *ქ* კაცსა' ანაგებით
აქუს კეთილი, ვინადცა მიმთვალველ_არს ბორო_
ტისა, ვწჰაერი მიმთვალველობისა_თს მქონე_
ბელად ითქმის ნათლისა, აღმოზრწყინდეს რა მზე'
განათლდების, ვინად მიმთვალველადცა ითქმის
ბნე_

ჟზ [Page 100] ბნელსა' რ დავალს რა მზედ დაბნელდების. *ქ*ვდ
სხუებრ არს სამეცნოდ იწსა მიერი, და [...] სხვა
ებრ კაცისა მიერი, რ იწს მარად [...] ის და ერთ_
ბამად ყრვე იცის, და 'არა არს ჟამი რლსა შწ 'არა
იცოდეს, ად მარადის, და 'არცა ერთბამად ყო_
ველივე იცის, რ 'არა ჯერეთლა შობილმან იც_
ის რადმე მოქმედებითა, ად ძალითად ითქმის
მცნობელად. *ქ*ვდ შესატყვის_არს დღეს რადმე
ვდ შეხუდეს ცნობად ვისმე' და განთიად დავიწყებ_
ად. *ქ* არა ყოსა ცნობად, ად ნაწილისა_მებრ, რ
ჟამსა ამას სხვა რადმე იცის, და სხვა ჟამსა სხვა
რადმე. 'წცხად_ჰყოფს 'სლატონცა მეტყუწლი,
ვდ სასიამოვნო არსო რლსამე ნუუმე მოხუცე_
ბულებასა შწსიბრძნის_მოყურება და მეცნიე_
რება მისდად ახლოს არს. *ქ*ვდ სხუა_ებრ არს
შემძლება იწსა, და სხვაებრ ღაცისა, რ გარე_მიქ_

ცევის იოსა მიმართ, ვინადგან რაზომ რადცა ნე_
ბავს ძალ_უცს, და რაზომ რადცა ძალ_უცს ნებ_
ავს

ჟღ [Page 101] ავსცა, და 'არა რად შეეტყუას უძლურება იოსა მი_
მართ. ქსიბრძნის_მოყუარისა მიმართ 'არა გარე_
მოიქცევის, რ რაზომ რად ძალ_უცს ნებავსცა, ან
'არა რაზომ რადცა ნებავს ძალ_უცსცა, ქუკეთუ
ენებოს ჯელითა შეხება მზისა, და ანუ დაბადება
ცისა' 'არა ძალ_უცს: ქუკეთუ ვინ თქვას
(° ყოველს ადგილს დიალიკტიკა ფედრონად სწერია. ამ წიგნში.
მაგრამ ტყუის.

სომხურში სულ დიალიკტიკა სწერია. ფედრონი 'არ უნდა. ეს ასე იპყარ:) ვნ 'არა
ნებავს შეუძლებელი რადმე საქმე სრ

ულსა სიბრძნის_მოყუარესა, ან მათ ეტრფის
რლთა მიწვენადცა ძალ_უცს, რ სტელთა დი_
დი მოქენობა არს აღნადგინება ტრფობა აღ_
უვსებელად. შივუგებთ, ვნ ცნობითა თვისისა
ბუნებისა უძლურებისათა 'არ ეტრფის მიუწდო_
მელთა, ან მათ ეტრფის რლთა მიწთომად შემ_
ძლე არს; ცწ ესენი ესრეთ: ქულონობენ ვი_
ეთნიმე მეტყუზლნი' ვნ სადა განსაზღურა სლა_
ტონ სიბრძნის_მოყუარება მსგავსებად იოსა ძალ_
ისა_მებრ კაცთა. ქშივუგებთ, ვნ ქევდიას ქე_დ_
რონსა შნ, რ მუნ თეოდორისისა მიმართ რლისამე
ქვეყნის მზომელისა ზრახვა ყოფითა იტყოდა ესრ_
ეთ

ჟთ [Page 102] ეთ. შნ რ ზი ქეოდორე 'არა არს წარწყმედად შე_
საძლო ბოროტი, რ წინა_აღმდეგ რადმე კეთილისა
ყოფად ისაჭიროების, და 'არა იოსა მიმართ დაადგი_
ლებად მათი არს, ან ამის მოკუდავისა ბუნები_
თა ამის ასგილისა გარემო გარ მოვლის საჭიროდ.
რლისა_თს სათანადო არს ღუწაღ ლტოლვად ამი_
ერ მუნით დანიად. ცწ უკუწ რა'ა არს ლტოლვა,
მსგავსება იოსა შეძლებისა_მებრ კაცთა. ხშსგავ_
სება არს წმიდა და მართალ_ყოფად მეცნიერები_
თურთ: ზნ იტყვიან ვნ 'არა განსაზღურა სიბრძ_
ნის_მოყუარებად, ან ლტოლვად ბოროტთაგან. ქო_
მელთა მიმართ ვიტყვით ვნ. ხლტოლვა ბო_
როტთაგან 'არა სხვა რადმე არს, უკეთუ 'არა სიბრძნის_
მოყუარებად, რ სიბრძნის_მოყუარება არს რნ
მოკუდინებასა სენტასა ჰყოფს, ვნ მრავალ_გზის უზე_
ნაეს განვსაზღურეთ იგი წურთად სიკუდილისად.
ქშოკუდინება სენტა 'არა სხვა რადმე არს' გარნა
ლტოლვა ბოროტთაგან, ხცხად_არს ვნ სიბრძნის_

მოყურებად განსაზღვრა. **ქ** ვდ, ვდ მართლიად სი_
მართ_
რ [Page 103] მართლედ და მეცნიერება სათნოებანი არიან, ხ სიბრძნ_
ის მოყურების ადგილი სათნოება არს, რ სათნო_
ებისა მიერ სიბრძნის მოყურებასა მოვიგებთ. მა_
შა ცხად არს ვდ თქმისა მრ' მართალ ყოფა მეცნი_
ერებითურთ, სიბრძნის მოყურებად განსაზღვრა.
შერმე და მერმე თქმისა თხ' მეცნიერებით, ხედვი_
თი განსაზღვრა, რ მეცნიერება' დასასრული სიტყვი_ სა არს, ხ დასასრული
ხედვითისა დასრულება _

. სიტყვისა არს, ესე იგი, სიტყვის მეცნიე_
რება. **ქ** ცხად არს ვდ თქმითა, მეცნიერებითურთ'
ხედვითი დანიშნა, **ქ** თქმითა' წმინდა და მართალ ყო_
ფა' საქმითი. რ სიწმინდე და სიმართლედ' სათნოებანი
არიან ქცევითნი, **ქ** დასასრული საქმითისა სათნო_
ებანი შემკობა ქცევათა: 'სენი ესრეთ: 'სარნა ეძიე_
ბენ ვიეთნიმე ვდ რაჲსა_ თხ დაეწესნენ ორნი ესენი,
სიწმიდე და სიმართლე. **ქ** რწინიმე იტყვიან ვდ, სიწ_
მიდე უმეტესობა არს სიმართლისა, ვინაჲ უზომო
უსამართლოსა უწმიდო ყოფად ვიტყვით, გარნა უმ_
ჯობეს არს თქმად, ვდ განესხვავენ ურთიერთთაგან
წმიდა

რა [Page 104] წმიდა' და მართალი, **ქ** მართალსა მას ვიტყვი რწ თანა
სწორება შემსგავსებით მყოფთა დაიცვას, **ქ** წმიდა'
იგი, არს. რწსა სამღთოთა აქუს ურვად სულსა შხ,
შა რ ესენი ურთიერთთაგან განესხვაებიან, ცხად_ ჰყო_
ფხ 'სლატონ წერითა ორთა ნაცვალ_ მეტყუწლები_
სათა, 'ორთა შა აღწერა' სიმართლისა_ თხ' და ანი მოქა_
ლაქობისა. შა ერთსა შა ჩიფრონ სიწმიდისა_ თხა
რწსა შხ სამღროთა საქმეთა თხ აცნობებს: შა ესე_
ნი ესრეთ: 'სარნა უღონოებენ რწინიმე ვდ, რ ოთ_
ხნი სათნოებანი არიან სულისანი, სიმწნე' სიმ_
ართლედ' შრთელ_ მცნობელობა' მეცნიერება.

რა' მსა_ თხ აქა ერთი მხოლო მოიხსენება სიმართ_
ლედ. **ქ** ლთა მიმართ მივუგებთ ვდ' **ქ** ლდ მეც_
ნიერება' მოიხსენა, ვინადგან თქვა ვდ, მართალ და წმი_
და_ ყოფა მეცნიერებითურთ. შეორედ' ვდ სიმარ_
თლედ' მოიხსენა მხოლოდ, 'არა რაჲ უადგილო
იქმნებიან ვა ვაუწყებთ. სათანადო არს უწყება ვდ
სამ ნაწილოვან ყოფითა სულისათა, ვინაგან აქ_
ვს სიტყვად' შრისხანება' და 'სულის_ თქმად, ოთ_
ხნი

რბ [Page 105] ხნი არიან სათნოებანი სულისანი' სიმწნე' სიმარ_
თლედ' შეცნიერება' და შრთელ_ მცნობელობა. **ქ**

ესენი სამართლად. რჯერ_არს რათა თვთოეული
ნაწილი სულისა სათვისოისა შემკობად სათ_
ნოებიტა, 'ჩინაჲ სიტყვა' შეცნიერებით, შემ_
კულ_არს, ხ'შრისხანება' სიმჭნითა, და 'ლულის_
თქმა' შრთელ_მცნობელობითა, და რ'არა მხოლ_
ოდ ჯერ_არს თვთოეული ნაწილი მხოლო_
ბითად შემკობად სათნოებითა, ან შეწყობაცა
ურთიერთისადმი და კეთილ_წესობისა დაცვად,
ამის_თს სიმართლეცა ყთა თა წარსულად იხ_
ილვების, რა'არა მხოლოდ ერთისა შს ნაწილისა.
ან ყთა შს ნაწილთა ხილვითა შეწყობა და კეთილ_
განწესება და იცვას. **ქვწა** ყლსა შს ვხედავთ რომ_
(° დაიცვას ენებითი არის, დაიცვებოდესო,
რ'ა, კეთილი განწესებაო:) ელთამე მხოლოდ ჯელმწიფე ყოფად, ვა საღმთოდ,
და რლთამე ჯელმწიფებად და ჯელმწიფებისა ქუწმე,
ვა **დაცობრივნი**, რ **კაცობრივნი** ჯელმწიფებისა
ე [...]**ა** ქუწმე სამღთოთასა არიან, და ჯელმწიფედ
პირ_უტყუ_ცხოვეთა. **ქხხვანი** მხოლოდ ჯელმ_
წიფე_

რგ [Page 106] წიფებასა ქუწმე, ვა იგინვე პირუტყუ_ცხო_ველ_
ნი, შებრ ამის სახისა კაცისა შს რეცა მცირე ქვეყ_
ანასა შა **შიმოკრატის_ებრ'** ესენი იხილვებიან. **ქრმ_**
ელნიმე ჯელმწიფებენ მხოლოდ, ვა **სიტყუა**. და რო_
მელნიმე ჯელმწიფებენ და იჯელმწიფებიან' ვა **შრისხა_**
ნება. რ **შრისხანება** იჯელმწიფების სიტყვისაგან და
ეკემწიფების 'ლულის_თქმ ასა. ხ'რლნიმე მხოლოდ
იჯელმწიფებიან ვა თავით 'ლულის_თქმა, და ესენი ესრ_
ეთ_ყოფითა' რ სიმართლე უმეტეს არს სხვათა სათ_
ნოებათა ვა განრთხმულ სხვათა თანა და კეთილ_
წესიერებაჲ მათი დაცულ, ამის_თს ვა საჭირო
რადმე იგი მხოლოდ მოიხსენა: შესამედ ამათ მი_
ერ სიმართლის მოკსენებითა' სხვანი სათნოებანი (**ქ'I**) ერთ_გზის აღმოაჩინა, **ქ'II**
ზედ_მოგებითნი სათნო_
ებანი მიზეზითურთ ერთი ერთს ემდეგვრებიან.
რ რნ მიზეზითა არს მრთელ_მცნობელ, ესე იგი, რნ
იცის მიზეზი, ვდ რა'ასა_თს არს შრთელ_მცნობელ.
რ უძღებებისაგან' ანგარება და უსამართლ_ [...]
ება იქმნებიან, ესე ვითარნი საჭიროდ შკნე არიან,
სენი_

რდ [Page 107] სენისა ქუწ_დაწესებითა, 'სე ვითარი შეცნიერცა არს,
რ იცის მიზეზი' ვდ რა'ასა_თს ჯერ_არს შეცნიერ_ყო_
ფად, 'სე ვითარი შართალცა არს, რ სხეულებითთა
ტკბილ_სენთაგან იქმნებიან უსამართლობანი, **ქ_**
ზედ_მოგებითნი სათნოებანი ითქვნეს **ქ_უნებითა_**

თხ. 14 წლებითად ითქმიან რწნი ერთ_გზის აღ_
ზავებათა_მებრ სხეულისა არიან, რწნი 'არა შეუდ_
გებიან ურთიერთსა. 15 წრცა აღზავებისა_მებრ სხე_
ულისა არს შრთელ_მცნობელ 'არა ყრთა საქმი_
თა შწნე შცნონელ და შართალ_არს, რწნი მონები_
თად იწოდებიან 16 და უტყუად 17. 18 შონებითად იწო_
დებიან ვწსაჭიროდ შედგომილნი აღზავებასა სხე_
ულისასა, რ რწ გრილ აღზავებისაგან არს, იგი სა_
ჭიროდ შრთელ_მცნობელ_არს. 19 ტყუად იწო_
დებიან 'არ ცნობისა_თხ მიზეზისა, ვწ რა'თა ჯერ_
არს შრთელ_შცნობელ_ყოფად. 20 კწ შირ_უტყუად
იწოდებიან' რ პირ_უტყუ ცხოველთა შწ მიზუნ_
ებდა ესე ვითანი სათნოებანი ხილვად. 21 რწს
ვიტყვიოთ 22 ურიტსა ბუნებით შრთელ_შცნობელად, და
23

რე [Page 108] 24 ქლემსა' შმეცნიერად, 'ნომსა შწნედ, და 25 წარყადას'
შართლად, რ დაბერებულსა მამასა ზრდის: 26 კწ,
27 ხედ_მოგებით სათნოებად ითქვან ყოფა ქცევ_
ითთა სათნოებათა_თხ, რწნი მოძღვრებისა და მცნე_
ბისაგან არიან. ვწ რაჟამს ვინ მცნებისაგან არს შრთელ_
მცნობელ 'არ ცნობითა მიზეზისათა, რწნი 'არა შეუდ_
გებიან ერთი ერთსა, რ შესატყვის_არს შრთელ_მცნო_
ბელ_ყოფად მოძღვრებისაგან, და 'არა ბრძენ:

1.13. 28 მას თანა 29 იწითითურთ და წინა_მდებარე 30 სრაქ_ სისნი: 31 წავი: 32 11:

33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

რე [Page 109] ზრახვით, 1001 წინადგან ზე აღმატებისაგან განსაზღვრავს, მას'
მეტყუწლი, ვწ სიბრძნის_მოყურება არს ჯელოვ_
ნება ჯელოვნებათა და ზედ_მიწევნილება ზედ_მიწევ_
ნილებათა. სათანადო არს ძიებად, ვწ რაჲ ნებას
თვთოეულსა ამას ზედ დაორკეცებულსა, ესე იგი,
ჯელოვნება ჯელოვნებათა და ზედ_მიწევნილება ზედ_
მიწევნილებათა, რ კმა იყო თქმად ვწ სიბრძნის_
მოყურება არს ჯელოვნება და ზედ_მიწევნილება. 1002

უკუწ საძიებელ_არს, ვდ რადას_თს დართო, ჯელოვ_
ნებათა და ზედ_მიწევნილებათ, H ჯერ_არს თქმად
ვდ პლისა დაორკეცებისა მრ' ესე იგი, ჯელოვნი_
ბა ჯელოვნიებათა' შუეფესა მიაამსგავსა სიბრძნის_მო_
ყურებად, შა მეორე დაორკეცებისა_მრ'; ესე იგი,
ზედ_მიწევნილება ზედ_მიწევნილებათა' ითს მიაამს_
გავსა, სიბრძნის_მოყურებად. J-რჟს ჯელმწი_
ფეთა' ჯელმწიფედ ვიტყვით, ცხად_ვეყოფთ მეფესა, ამის სახისა_მებრ რაჟამს
ვიტყვით ჯელოვნიება ჯელ_
ოვნიებათა მეფესა მივამსგავსებთ სიბრძნის_მოყურ_
რებასა. H-რაჟამს მეუფეთ მეუფესა ვიტყვით ითსა
ცხად_

რზ [Page 110] ცხად_ვეყოფთ, ამის სახისა_მებრ' ზედ_მიწევნილება

ზედ_მიწევნილებათა მეტყუწლნი სიბრძნის_მოყურ_
რებასა' ითსა მივამსგავსებთ, რ უმჯობეს_არს ზედ_
მიწევნილება' ჯელოვნიებასა, მით რ ზედ_მიწევნილე_
ბა მოსცემს დასაბამსა' ჯელოვნიებათა. ზდ რ შუქერდ_
ველმან იცის, ვდ ენი' და ონი' ბუნებით უგრძეს
არიან, გარნა მიზეზი 'არა იცის, ად აღ' ზიდავს მუსი_
კელობითთა სიბრძნის_მოყურარე. H-რაჟამს მეფე
'არა შეამწიკვლებს თავსა თვსსა, რლ უსაშუვლოდ
ეზრახოს, ერისა თანა, ად დაადგენს მთავართა მათ
ზა, რლთა მრ უუკანასკნელესთა განაგებს, შმის
(° აღზიდავს, ესე იგი, მიუგდებს მუსი_
ობითსა ჯელოვნიებასა:) სახისა_მებრ სიბრძნის_მოყურარებაცა წარმაყენ_
ბს ჯელოვნიებასა, რისა მრ ქუწ_მდებარესა მათ_
საიცნობს. შა კდ, ვა სამღთოსა უჩინო ძალი
რძმე აქუს, რლთა მრ აქასათა განაგებს, Hსრეთვე
სიბრძნის_მოყურარებაცა წარმაყენებს ზედ_მიწ_
ევნილებასა, რა ამათ მრ იცნას ქუწ_მდებარე მა_
თი. და კდ ამის|თს განსაზღურავს სიბრძნის_მოყურ_
რებასა ჯელოვნიება ჯელოვნიებათა და ზედ_მიწევნი_
ლება

რწ [Page 111] ლება ზედ_მიწევნილებათა, რა აუწყოს ვდ იგივე სი_

ტყურ აქუსვე ჯელოვნიებათა და ზედ_მიწევნილება_
თა სიბრძნის_მოყურარებისა მიმართ რნ სიტყვად
და მათი ქუწ_მდებარე მათდა მიმართ. J-შკურ_
ნალობისა ქუწ_მდებარე არს კაცობრივნი სხე_
ულნი, ხსიბრძნის_მოყურარებისა' თავით იგი მვ_
ურნალობითი არს ქუწ_მდებარე. შა კდ ვარსკ_
ვლავთ_მრიცხველობისა ქუწ_მდებარედ არს
ზეციერი სხეულნი, ხსიბრძნის_მოყურარებისა
თავით იგი ვარსკვლავთ მრიცხველობა არს ქუწ_
მდებარე. შა კდ ამის_თს თქურ სიბრძნის_მოყურ_

რებაჲ ჯელოვნება ჯელოვნებათა და ზედ_მიწევ_ნილება ზედ_მიწევნილებათ, რ სიბრძნის_მო_ყურებამან ბუნება' მყოფთა იცის, ხ_გარემენი ბუნებათანი და მდევარნი' აცნობა ჯელოვნება_თა და ზედ_მიწევნილებათა. ҆҆ თავით მოღებით (҆҆҆) მეგრ მეცნიერებისა, ნივთისა და სახისა დასაბამ_თა ყოვლისათა' აღმასრულებს ოთხთავე კავშირ_თა, და მათ მრ აღმასრულებს მსგავს კერძოთა, და მსგავს_

რთ [Page 112] (° ესე იგი, ორღან ბითსა) მსგავს_კერძოთაგან სა_ქმითსა, და საქმითთაგან კაცობ_რივსა სხეულსა. ҆҆҆ხვათ ყთა შემთხუჭვითთა რომ_ელნი სხეულსა შა, მკურნალობითთა აცნობა, ესე იგი, საღმობა, და სიმართლე, 'არა თუ თვთ რეცა 'არა მცნობელ' იცის იგინიცა, ად ვა'არა მნებებელ თავისა შემწიკვლებად ვე უკანასკნელადმდე მიწევნად. ҆҆҆ სიბრძნის_მოყურებამან იცის ბუნებანი ჯმა_თანი, ხ_მდევარნი ჯმათანი აცნობა მქერდველსა, ესე იგი, შომგვრგვალეებითი და სული_კუჭითი_თი. ҆ა კდ სიბრძნის_მოყურებამან იცის ბუნებაჲ ირამმისა, ხ_ხვა მიუშვა საცნობელად ქვეყნის_მზომელობასა. ҆҆҆, ამის_თხ თქვა სიბრძნის_მო_ყურებაჲ ჯელოვნება ჯელოვნებათა' და ზედ_მიწევნილება ზედ_მიწევნილებათ, მით რ იგი არს რ მოსცემს ყთა ჯელოვნებათა და ზედ_მიწ_ევნილებათა დასაბამთა. ҆ინადგან ირამატიკო_სობა მის მრ მოიღებს ენსა, და ონსა, ბუნებით გრ_ძელ_ყოფად' რნსა მიზეზი სიბრძნის_მოყურებამან (° იგი, ესე იგი მიქერ დველი:) იცის, ხ_ი გი აღსარებულად ჰყოფს სიბრძნის_მოყურ_რები_

რი (ხ) [Page 113] რებისაგან და ჰრთავს ჯელოვნებასა თვსსა. ҆დ მუ_ურნალობითმან იცის, ვდ ოთხთა ასოთაგან არს კაც_ობრივნი სხეულნი, 'არა ცნობითა მიზეზთა ვდ რა'დსა_თხ არიან ოთხნი ასონი, ად აღსარებულ_ჰყოფს სიბრ_ძნის_მოყურებისაგან და ჰრთავს ჯელოვნებასა თვს_სა. ҆ა კდ' ჰიტორება ექმარება სიმართლესა, ესე იგი, მოქალაქობასა, 'არ ცნობითა ბუნებისა სიმარ_თლისათა, ად აღსარებულად სიბრძნის_მოყურებისა_გან მოიღებს და, ჰრთავს ჯელოვნებასა თვსსა. ҆მ_ის_თხ ჰიტორნი უცნებელობით ბუნებისა სიმარ_თლისა' აღირჩევენ რლ ავნოს, უფროს ვე ივნოს, ҆҆ სიბრძნის_მოყურებამან ვა იცის ბუნებაჲ სიმათ_ლისა' 'არა აღირჩევს ერთსა რადმესა მათგანსა, ხ_

უკეთუ საჭირო იყოს აღრჩევა, აღრჩევს ვნებასა უფრო ვე ავნოს, 'ჩინადგან იტყვიან, ვღ 'არა ვის ეძლოს სულისა ვინმესი ვნება' თავისსა ავნებს უსამ_ართლოდ და უშესაბამოდ მოქმედებითა, რ უკეთუ ავნოს ვინ 'ვისმე' ანუ სხეულსა ავნებს, ანუ გარე_შესა რადვესა წარტაცებითა. ხ'სულისა 'არა ეძლოს ვნებ

რია (ჩ') [Page 114] ვნებად, ად ორღანოსი, ესე იგი, სხეულისა.

ვ'იტყოდიან 'სითალორელნი, ვღ ვარ, მე' და ჩემი' და ჩემისანი'. შე' იტყოდიან სულსა, რ სულსა შ'გვ_აქვს არსებად. და ჩემი' იტყოდიან სხეულსა, ვ'ორ_ღანოსა სულისასა. ხ'ჩემისანი' იტყოდიან გარეშე_თა, ესე იგი, ნონაგართა. რ ვემე რ' ავსებს თავის_თა ავნებს, ად სხვისა 'არ ძალ_უცს, სათნადო არს ცნობად ვღ 'არა მხოლოდ [...] სიტყვითთა ჯელოვნე_ბათ და ზედ_მიწევნილებათა მოსცემს დასაბამთა სიბ_რძნის-მყურება, ად უსიტყოთაცა, ვ'ლარსა ხურო_თა, და მჭედელთა ცეცხლსა, ქ'უსირყუ' ჯელოვ_ნებად განიგონებიან, ესე იგი, 'არა უმიზეზონი, რ 'არა რად არს ჯელოვნება რლსა 'არა აქუნდეს მი_ზეზი დაღათუ ჯელოვანმან 'არა უწყის, ად უსიტ_ყოდ იწოდებიან, რ შესაძლო არს რლთა ისწავლონ 'არა რადს ღაღადებად და სწავლად. რ შემძლე არს ხურო თვინიერ ღაღადებისა საყდრისა აღმოსრულებ_ად. ბა კდ ჯერ_არს უწყებად ვღ 'არა მხოლოდ დასაბამობათა შემძლე არს მოცემად სიბრძნის_მო_ყურე_

რიბ [Page 115] ყურება ყლთა ჯელოვნებათა და ზედ_მიწევნილებათა,

ად ვღ წარმართებად შეცდომილთა მათ შს, ქ'ჩინა_მმატიკოსთა განსაზღურებითა ჯმისთა მვნებელობა ჰაერისა სთქუჭს, კდ წარმართებს სიბრძნის_მოყუ_რე, ვღ უდარეს არს საზღურარი ეგე, რ 'არა თანა_სწორ მოიქცევს, ად 'არა რ' რად მვნებელობა ჰაე_რისა არს იგიცა ჯმა არს. რ მატყლითა ვინ ჰაერსა სცეს 'არა აღმოსრულების ჯმა'. ქ'სრულნი საზღურ_ნი ესენი არიან, რლნი თანა_სწორ მოიქცევიან განსაზღურებადისადმი, ვრ', რადცა რ' ერთ_გზის კაცი' " ცხოველი სიტყვიერი მოკუდავი გონებისა

და ჯელოვნების შემწყნარებელი არს, რლისა_თსცა განსაზღურენ ჯმასა ესრეთ, ყმა არს აღმოსრულე_ბა ზახილისა ჩვენ შს სულის კვეთისა' და შემწყობი_სა ბრჯგუსა ჯორჯსა თანა, და განსახებული ენითა და ზედა ენითა. ბდ სათანადო არს თქმად' ამის_თს თქვა

რიგ [Page 116] თქვა სიბრძნის მოყურება ჯელოვნება ჯელოვნებათა, და ზედ მიწვენილება ზედ მიწვენილებათა, რ ყნ სიტყვიერთ ჯელოვნებათა ეკმარების ონსაზღურება, ონწვალება, და ოდმოჩენა, რომ ელთა დედად სიბრძნის მოყურება იგი იცნობების:

1.14. ომას თანა ოწითითურთ და წინა მდებარე ორაქსისნი: ოავი: ოყ: 12:

ოა რ ზემორე მუნ ყდი საზღურარი, ვა ყდად ვისწავეთ. მოვიდე თ ამიერ კერძოთა მომართ მათთა და გამოვიძიოთ თითო და თითო მათგანი ჩუწნ ოს შემოყუნითა:

ოინადგან იტყვიან რღნიმე ვდ ფდ უმეცრად სიბრძნის მოყურება ჯელოვნებად ჯელოვნებათად სთქვით ყოფად, რ უკეთუ ჯელოვნება ჯელოვნებათა არს ცხად არს ვდ ჯელოვნებაცა არს. ხ უკეთუ ჯელოვნება არს ცხად არს ვდ ცთომილობითიცა არს. რღ არს უკამსი, ოლთა მიმართ ჯერ არს თქმა ვდ არა ყოვლითა საქმითა რღნი ერთ გზის ერთ სიტყვანი ერთ სიტყვებრ ითქმიან

რიდ [Page 117] ქმიან იგინივე მხოლოებს ითქმიან, ო აჰა ვიტყვით ოკვდარი კაცი, და მხოლოებრ არ ძალ გვიცს თქმად ვდ კაცი არს. რ არა აქუს განთვისება კაცისა, მით რ არცა სულიერი არს და მგრძნობელი, ოა კდ თქმა ესე ვიტყვით რა ქვის ნავი. და არა ითქმის ნავად. რ არა ილიყუნების წყალთა ზა ვა ნავი. ოა კდ ვახრუ იტყვის ვდ ნაცი, ად გარნა ნაცი.

ოფრინველი და არა მფრინველი, ად გარნა ოფრინველი. ოელსა ზა და არა ძელსა, ად გარნა ოელსა. ოვითა და არა ქვითა, გარნა ოვითა სრეული მოსწყდა ოდამიობი ნონცხსა ზან მჯდომარე. ოწ უკუწ ვა უწინარეს ვჰსთვით არა ყნთა საქმითა ერთ სიტყვებრ თქმულნი მხოლოებრცა ითქმიან, ვა წინა აღმდეგთაგან, არა ყოვლითავე მხოლოებრ თქმულნი და ერთ სიტყვებრ თქმად შემძლე არიან, ოწ უკუწ წინ ჩამოიგდების ონმე სვმონ ჯელოვნებითა ძველთა მკერვალი, ხ ქცევით კეთილი ჯელოვნებით უდარეს, ოწ უკუწ ამას ზედა მხოლოებრ თქმულნი არ შემძლე არიან ერთ სიტყვებრ თქმად, ვრ რაჟამს ვიტყვით

რიე [Page 118] ყვით, სვმონ ძველთა მკერვალი არს, სვმონ კეთილ არს, მესენი მხოლოებრ თქმულნი არ შემძლე არს ერთბამად დართული თქმად, ვდ სვმონ

მკერვალი ძველთა კეთილ, რ ჯელოვნები_
სა_მებრ უდრეს იგი წარვსწერეთ. ქ უსრეთ სიბრ_
ძნის_მოყურებასა ზნ, რ ჯელოვნება ჯელოვნებათა
მისა თქმად შესატყვის არს, ხ ჯელოვნება მხო_
ლოდ თქმად 'არ შესატყვის არს, ვა უწინარეს ვა_
უწყეთ, ვდ 'არ შემძლე არიან ერთ_სიტყვებრ თქ_
მულნი მხოლოდობით თქმად. ქ გარნა თუ ჯელოვ_
ნება ყოფად ვჰსთქუათ სიბრძნის_მოყურებად' 'არა
რად უადგილო არს, რ მრავალ_გზის სახელი მი_
სი ჯელოვნებისა ზედ_მიწევნილებასა ზნ მოიღებ_ ის, ქ ულატონცა ლიორგის
ფედრონსა შა ზედ_მიწ_
ევნილებასა ჯელოვნებად. უწოდდა, ქ შისდამი
იტყოდა, ვდ რლისა' გრქვა'თა შენ ჯელოვნებისა
მიწევნილებად, ესე იგი, ზედ_მიწევნილებისა, რ
მიწევნილება' ზედ_მიწევნილებისა არს მიწევნილება.
თა რ სოფესტის ფედრონსა შა შემოქმედსა ჯელ_
ოვნად

რივ [Page 119] ოვნად ხადოდა უცთომელსა მეოცნსა ყოვლისასა,
ქ ვდ ნამდვლ ესე საზღუარო რლ იტყვის
სიბრძნის_მოყურებასა ჯელოვნება ჯელოვნებათა
ზეშთა აღმატებულისაგან არს, ხ ზეშთა აღმატებულ_
ება სხვა არს იგი როსა მიმართ ზეშთა აღმატებუ_
ლებად აქუს, მაშა სიბრძნის_მოყურებაცა 'არა
არს ჯელოვნება, ად აღმატებულ ჯელოვნებისა; ხ ესე_
ნი ესრეთ: ხდ იტყვიან რლნიმე ვდ, ვრ' იტყვით სიბ_
რძნის_მოყურებასა' ზედ_მიწევნილება ზედ_მიწევნი_
ლებათა ნუ თუ სხვა ზედ_მიწევნილება არს' ა უფრ_
ოს ვე სიბრძნის_მოყურებისა, ქ ლთა მიმართ სა_
თანადო არს თქმად, ვდ მრჩობელ_არს ზედ_მიწევნი_
ლება, ერთი შა ქუჭ_მდებარეობითი, ერთი უქუჭ_
(ქ ხ) მდებარეობითი. ქ შა ქუჭ_მდებარეობითი არს
რლ მოიღებს დასაბამთა რლთა აქუსთ საჭირ_
ოდ ჯმარებად აღმოჩინებისა, და რლთა მიზეზნი 'არა
უწყოდეს, ქ რჟს ქვეყნის_მზომელი მიღებს აღსა_
რებულად, ვდ ნიშანი არს უნაწილო რადმე, როსა
მიზეზი 'არა უწყის, ხ რგი ბუნებით სიბრძნის_მოყურ_
ებისა

რიზ [Page 120] რებისა არს. ქ უქუჭ_მდებარეობითი ზედ_მიწევნილე_
ება არს' რლ მოიღებს დასაბამთა საზოგადოთა გუ_
ლის_ჯმის_ყოფათა რლ 'არა აქუს საჭიროდ ჯმარებად
აღმოჩინებისა. ქ რჟს ვიტყვით, ვდ ირ კეთილ_არს,
რლ არს საზოგადო გულის_ჯმის_ყოფა, რ ყლნივე
ადიარებენ, ვდ ირ კეთილ_არს, და 'არა რად აღმოჩი_
ნებისა აქუს საჭიროებად: თა ესენი ესრეთ: თა რ

მოვსენება ვყავთ ჯელოვნებისა და ზედ_მიწევნილე_
 ბისა, და ამათ_თს ვსთქვათ მცირე რადმე: **ღღ** პლ
 ამათსა' მეცნიერებისა _თს ვსთქვათ, სათანადო არს
 უწყებად უწყებად ვღ, მეცნიერება ანუ საყოველ_
 თაო არს, ანუ კ' ერძობითი, ანუ შიზეზითურთ,
 ანუ თვინიერ შიზეზისა, რლთაგანნი იქმნებიან ოთხ_
 ნი ესენი, შეცნიერება' ყემეცნიერება' ყელოვნე_
 ბა' ზედ_მიწევნილება: **ქ** შეცნიერება არს ერთი_
 (**ქ**) სა საქმისა უმიზეზოდ ცნობა, ვა' რაჟმს გრთისა წამ_
 ლის ცნობითა მას მხოლოდ მკმარება, 'არა ცნობითი
 მიზეზისა, ვღ ვრ' ჯერ_არს კმარებად მისდა: **ქ** ყემ_
 ეცნიერება არს საყოველთაო უმიზეზო ცნობა, ვა
 იგინი
 რიჭ [Page 121] იგინი' რლნი შემეცნიერებულთა მკურნალთაგანნი
 არიან, რლნი მრავლისა წამლისა ცნობითა უმეცრე_
 ბენ მიზეზსა წამალთასა. **თა** კღ შემეცნიერება არს მოხსენება და **||** პი რუტყულ
 დამცველობა
 (° ესე იგი, სიტყვის უთქმელად
 [...]დასწავლა ნახულის წამლისა
 უმიზეზოდ ვარჯისით:) კაცობრივსა მრავლობით_ებრ და იგივებრ წარმო_
 (**ქ**) ჩენილისა, რ შემეცნებითი მკურნალი მოხსენები_
 თი და დაცვითა მრავალ_გზის იგივეობითისა წარმო_
 ჩენილისა წამალთაგან ესაკმარების მა'თ: **ქ** ყელ_
 (° მათ, ესე იგი, სნეულთაო:) ოვნება არს საყოველთაო ცნობა მიზეზითურთ.
ღნუ ყელოვნება არს **||** ქონება განმგზავრებული
 (**ღ**) წარმოჩინებითურთ, რ ჯელოვნება ქონება რა_
 დმე არს და ცნობა, ხ_განმგზავრებად არს, ესე იგი,
 რლ ყრვე წესისა_ებრ ჰყოფს, და წარმოჩინებითურთ
 ითქვა ბუნებისა_თს, მით რ ბუნებაცა ქონება
 არს, ვინადგან აქუს ყოფად მათ შს რლთა ჰქ_
 ონან იგი, ესე იგი, კაცსა შს და ქვათა და სხვათა.
 და წესისა_ებრ წარმოდგების, გარნა 'არა წარმო_
 ჩინებისა მებრ ვა ჯელოვნება. **ქ** ჯელოვანი ისაჯ_
 მარებს სიტყუსა რჟს ეგულვებოდეს რადმე_
 სა
 რით [Page 122] სა ყოფად, ესე იგი, მიზეზისა' პლდ აღტვფრავს თვს შს
 და ესრეთ აღასრულებს. ხ_ზუნება 'არა ოდეს უწინარ_
 (**ღ**) ეს აღტვიფრავს თვს შს, **თა** კღ ჯელოვნება არს **||** შემ_
 ტვიცება მიწევნილებისაგან' შემეცნებითა პლ წვრ_
 თნილი' საკმარისა რადსამე დასასრულისადმი რლ
 ცხოვრებასა ამას შს, **ქ** წარწმუნო საზღურისა ამ_
 ის ესე არს, ყელოვნება არს შემტვიცება, ესე იგი,
 შემოკრება წარმოცემისაგან, რ ვიეთთა ესე რად ცნო_
 ბითა, და ვიეთთა ეგე რად' აღმოსრულ და ჯელოვნე_

ბა, ყემეცნიერებითი პლ წურთილი, ესე იგი, გა_
მოცდილი მრავალ_მეცნიერებითა ^{რ მრავალ მეცნიერებითა} გამოცდილი
სახესა კელოვნებისასა' ესრეთ შესწირევდენ მათ
მის კელოვნებისასა, **ქ** რაჲ საკმრის დასასრულ_
ისადმი რლ ცხოვრებასა ამას შა_ითქვა, ამოთა
კელოვნებათა_თს და ბოროტთა რლთა 'არა აქუს
საკმარი დასასრული ამა ცხოვრებასა შა, **ქ**შმაო
(**ჩ**ქ) კელოვნება არს შუშაითობა, | **ქ**უნდრუკი სახი_
თა, რლ 'არა არგებს ცხოვრებასა ამას 'არცა ავნებს,
ქზოროტ კელოვნება არს, შისნობა, და **ქ**რძნეულე_
ბა

რკ [Page 123] ბა, რლ 'არა მხოლოდ 'არა სარგებელ_არს ცხოვრებისა
ამის, ად სავნოცა არს: **ქ**ზედ_მიწევნილება არს
საყოველთაო უცთომელ და უცვალებელ მეცნიე_
რება, რ უცთომელად იცნობს საცნოსა. **შ**ა კდ' ზედ_
მიწევნილება მეცნიერება უცთომელ ქუშ_მდე_
ბარისა თვისისა საქმეთა' ვრ იგი ჰქონან ბენება_
ნი საქმეთა, რ ვა ჰქონან ბუნებანი საქმეთა ქუშ_
მდებარე საქმეთა ესრეთ იცის: **ქ**ესენი ესრეთ:
ქარნა უღონოებენ ვიეთნი მეტყუშლნი, ვდ კელ_
ოვნებამან მიზეზითურთ იცის რა' და ზედ_მიწევნი_
ლებამან მიზეზითურთ, რლი'სა მეზრ საქმეთა გან_
ესხვაებიან ურთიერთთაგან: **ქ**იტყვიან რლნიმე
ვდ' ვინადგან ზედ_მიწევნილებამან უცთომელად
იცის და უცთომელ_არს, ად კელოვნება ცთომილი
არს: **ქ**ლთა მიმართ მივუგებთ, ვდ 'არა კეთილ_
ად სთქუშს, მით რ კელოვნებაცა მეზრ თავის_
ისა სიტყვისა უცთომელ_არს, ად ქუშ_მდება_
რისა შეუტყვისისა_თს იოცნების ცთომილ_ყო_
ფად. **ქ**წ უკუშ განესხვაებიან ურთიერთთაგან
კელ_

რკა [Page 124] კელოვნება და ზედ_მიწევნილება, რ ზედ_მიწევნილება და ქუშ_
მდებარედ თვისი უცთომელ_არიან, ვა ქვეყანა' და ქვეყნის_
მზომელობა. ვარსკვლავთ_მრიცხველობა' და ვარსკვლავნი.
რ ვარსკვლავთ მრიცხველობა უცთომელ_არს, და ქუშ_
მდებარენი მისნი, ესე იგი, ვარსკვლავნი. **ქ**კელოვნება მეზრ
თვისისა სიტყვისა უცთომელ_არს, ად ქუშ_მდებარისა_მეზრ
ვინადგან წარდინებადი არს იოცნების ცთომილ_ყოფად, ვა
კუროვნობა' და ძელი მისი ქუშ_მდებარე. **ქ**წ უკუშ კურ_
ოვნობა, მეზრ თვისისა სიტყვისა უცთომელ_არს, ხშელი ვი_ნადგან ხრწნადი არს
და წარდინებადი' ქმნას რა კურომან
საყდარი და ანუ სხვა რადმე' უეჭველად შეიმუსრების
და შეაცთუნებს კელოვნებასა. **ქ**წ ვე მე ვა უწინარეს ვსთ_
ქვით' ამით განესხვაებიან ურთიერთთაგან კელოვნება' და ზედ_

მიწვევნილება, ვინადგან ზედ_მიწვევნილება მეზრ თვისისა სი_ტყვისა უცთომელ_არს, და ქვე_მდებარესაცა. ქ_ველოვნება მეზრ თვისისა სი_ტყვისა უცთომელ_არს, ად ქვე_მდებარისა_მეზრ იოცნების ცთომილ_ყოფად:

1.15. წმას თანა იუთითურთ, და წინა_მდებარე ურამ_სისნი: წავი: 11: 13:

წასაწყისი და დასასრული ჩვენი იყოს პითალორ,
რ

რკვ [Page 125] რ საყვარელ იხილვებისცა ესე ვითარისა კაცისა და_საბამი და დასასრული, მისდამი შესრულ_ადა. ვა_მ_გ_

(° ყდასა ეწერა. მა

რა ტყუილად.

სომხურში მგუ

რგულსა. სწერ

ია, და მგუ

რგულს,

უნდა:) რგულსა შა, რ მგრგულსა შა თან_შექსულ_არს

დასაბამი და დასასრული. წუ უკუწ ესრეთ ესეცა

დასაბამ და დასასრულ იქმნა ჩვენდა. ქ_დასაბამ' რ მის_

ნი არინ საზღურნი რლ დასაწყისსა შა ითქვენს,

ესე იგი, ვდ სიბრძნის_მოყურება არს

მეცნიერება მყოფთა ვრ იგი მყოფნი არიან. შა კდ'

სიბრძნის_მოყურება არს მეცნიერება სამლოთთა

და კაცობრივთა საქმეთა. ქ_დასასრული' რ მისვე კა_

ცისა საზღური წარმოიცა დასასრულსა შა რლ იტყ_

ვის ვდ' სიბრძნის_მოყურება არს სიყურული სიბ_

რძნისა, სათანადო არს უწყებად ვდ რლნიმე ევიც_

ვიან წარმოცემასა საზღურისასა მეტყუწლნი, ვდ ყრ

საზღური თანა_სწორ მოიქცევის განსაზღურებადის_

ადმი, ხ_წინა_მდებარე საზღური ესე 'არა თანა_სწორ

მოიქცევის, ქ_რლი რადცა სიბრძნის_მოყურება არს'

სიყურული სიბრძნისა არს. ად 'არა რრ რადცა სი_

ყურული სიბრძნისა' იგიცა სიბრძნის_მოყურება,

ქ_ყრ

რკვ [Page 126] ქ_ყრ კელოვნება ჰყურობს და ეტრფის ქუწ_მდებარ_

ესა თვსსა, რლისა_თხცა სათანადო არს თქმა, ვდ კეთ_

ის_არს წინა მდებარე საზღური ეგე, მით რ შითა_

ლორისა არს, ვინადგან პლდ შითალორ' მოიპოვა

საზღური სიბრძნის_მოყურებისა, რლ ამოდ მო_

ღებოდის საკელოვნო კელოვნებათა ზა, ვა_შ_ქერდვე_

ლიცა ცხად_ჰყოფს. ვინადგან ბრძენმან იგი იგი იტყ_

ვის შეაწყო ჰურიო, ბრძნად უწოდა ჯუროსა. ქ_ში_

თაღორ ბრძენ ლექსი იგი განარჩივა და მეცნიერ_
სა ზედა, ჭჭისა არსისა მოსცა, რ მას ჰლ სახელ_ჰს_
დღა ბრძნად მეცნიერსა ჭჭისა არსისასა, ესე იგი,
მოსასა. სათანადო არს უწყებად, ვდ სიბრძნის_მო_
(° ოითაღორას გამოჩინებამდე, ლექსი ესე, ბრძენ_
მოიღებოდა ხოლმე ხუროსა' და მებრთა ზე_
დაო:) ყურება მრავალ მრავალ მენავთა ეკმარების, რ მრავალ_მე_
(57) ნავნი არიან სიბრძნის_მოყურებისანი, ჭჭერ არს
უწყებად ხუთთა სამეცნოთა ძალთასა, ორძნობა,
მარმოჩინება, ოცნება, მინაგან_მდებარე ჰაზრი, ოც_
ნება: 57 ორძნობა არს წინა_მდებარე საქმისა კერ_
ძობითი ცნობა, რ ყლნ გრძნობამან კერძობი_
(58) თი ცნობა იცის; 57 მარმოდგინება არს შორს მყოფ_
თა

რკდ [Page 127] თა კერძობითი ცნობა: 57 განესხვაების წარ_
(° :ცნობა:) მოდგინება ოიტონთა გულის_ზრახვისაგან' ამით ვინად_
გან წარმოდგინება ვა ვსთქუთ შორს მყოფთა არს მოკ_
სენება, 57 ლიტონ გულის_კმის_ყოფა არს' 'არა არს_
(59) თა შინაგან აღტვიფრვა, ვა რუს ვინ ° ოაც ირემი
დაბადოს თვისსა გულის_კმის_ყოფასა შს რლ 'არა არს
(59) არსი: 57 ოცნება მრჩობლად ითქმის, არს რლ ოი_
ზეზითა, და არს რლ ოცნიერ მიზეზისა. 57 ოცნიერ მი_
ზეზისა' ვა რაჟამს ვის ბუნებითი სული ეოცნოს,
უკუდავად. 'არ ცნობითა მიზეზისათა: 57 მიზეზითა' რა_
ჟამს ოიზეზნი იცოდეს უკუდავებისა: სათანადო არს
ცნობად, რ ოცნება მიზეზითურთ' კიდურ_მდგმოო_
ბა არს წინ_ჩამოგდებათა. ვრ', სული' თვთ მოძრავი,
თვთ მოძრავი' მარად მოძრავი, მარად მოძრავი' უკუ_
დავი არს. აჰა' კიდურ_მდგმოობა' წინ_ჩამოგდებათა,
ესე იგი, სული უკუდავი, რლ იწოდა ოცნებად მი_
ზეზითურთ: 57 მინაგან_მდებარე აზრი არს საყოფ_
(59) ელთაოთა მიზეზითურთ ცნობა. ოლისა_თსცა უდ_
ონოებენ ვიეთნიმე მეტყუზლნი, ვდ რაჟამს მიზეზი_
თურთ

რკე [Page 128] თურთ ოცნება ცნობა არ საყოველთაო, და შინაგან
მდებარე ჰაზრ მიზეზითურთ ცნობა საყოველთაო,
რა'თა განესხვაებიან ურთიერთთაგან: ოლთა მი_
მარტ ჯერ_არს თქმად, ვდ ოცნება მიზეზითურთ
კიდურ_მდგმოობა წინ_ჩამოგდებათ არს, ხ შინაგან
მდებარე ჰაზრი მცნობელ წინ_ჩამოგდებათ საზო_
გადო აღსარებულთაგან არს, შემწმასნველ და განმა_
კიდურებელ. ოწ უკუწ ესენი ესრეთ ყოფითა, ჯერ_
არს უწყება ვდ, ორძნობათაგან იშვას ცნობა, და თვი_
ნიერ მიზეზისა ოცნებათაგან შე მეცნება, ხდ გრ_

ძნობისა და ჩარმოდგინებისაგან იშვას შე^ემეცნება,
ქ^ეწინაგან მდებარე ჰაზრისაგან და შიხეზითურთ ოც_
(^ეჩ^ე) ნებათგან იშვას ჯელოვნება. ქ^ეწინაგან მდებარე
ჰაზრისა და გონებისაგან' ზედ_მიწევნილება. ქ^ერა_
(^ე შემეცნება' ესე იგი, გაცნობა უმი
ზეზოდ მართლა რომ ვერ იცნო
ბდეს:) ჟამს მოიღებს დასაწყისთა რ^ელსა საჯმარად აქუბ ად_
მოჩინება, მაშინ შინაგან_მდებარე ჰაზრისაგან იშვას
ზედ_მიწევნილება. ქ^ერაჟამს მოიღებს დასაწყისთა'
რ^ელთა 'არა გკმარებიან აღმოჩინებანი' მაშინ ოც_
ბისაგან ვიტყვით შობად ზედ_მიწევნილებასა: შა
აწ

რკვ (ქ) [Page 129] აწ ვეშე აჰა' ვწ ვსთქუთ მრავალ მენავითა აღმოჩნდა სი_
ბრძნის_მოყურება საჭიროდ მყოფი. და ვდ' უმჯო_
ბეს ყლთა ჯელოვნებათა და ზედ_მიწევნილებათა
არს სიბრძნის_მოყურება. ქ^ეწ^ესლატონ ვისსამე
მიმართ ქეოდოროს ქვეყნის_მზომელისა ცხად_
ჰყოფს მეტყუჭლი, ვდ ესე ვითარი რადმე შ'ი ქე_
ოდორე 'არა ოდეს მოვიდა ჩუჭნ კაცთა მიმართ,
და 'არა ოდესცა მოვიდეს მონიჭებული იოსაგან,
წუჭუჭ ესენი ესრეთ ყიფითა' ვსცანთ ვდ ექუს_
ნი არიან საზღუბრნი სიბრძნის მოყურებისანი,
და მიზეზნიცა ვსცანით. და 'არა მხოლოდ საზღუ_
ბრნი, ად კდ ოთხნიცა სხუბობანი სიბრძნის_მო_
ყურებისა საზღუბრთანი, ქ^ეთამე ქუჭ_მდებარი_
საგან მოიღეს, ვწ მეცნიერება მყოფთა ვრ იგი მწ_ ოფნი არიან, და ქ^ეცნიერება
სამდთოთა და კაცობ_
რივთა საქმეთა. შა რ^ელნიმე შასასრულისაგან, ვწ
სიბრძნის_მოყურება წურთა სიკუდილისა, და ქ^ეწ_
გავსება იოსა ძალისა მეზრ კაცთასა: შა აღმა_
ტებულისაგან, ვწ ჯელოვნება ჯელოვნებათა და
ზედ

რკვ (ქ) [Page 130] ზედ_მიწევნილება ზედ_მიწევნილებათა: ქ^ეწ^ეანმა_
რთლ_სიტყვებისაგან, ვწ სიყურული სიბრძნისა.
ქ^ეწ^ემის_თწ ოთხნი არიან სხუბობანი საზღუბრთა.
სიბრძნის_მოყურებისათა, რ^ე ოთხნი დიდად პა_
ტიოსან იყუნენ შითაღორიანთა მიმართ, ვწ თვის_
თად ფუცვის აღსრულებითა შითაღორეს მიმ_
ართ' იტყოდიან, გვაფუცე ჩუჭნ მოძღურებული
ოთხეული და მარად მდინარე წყარო ბუნებისა,
ქ^ეარად მდინარედ უწოდეს ოთხთა რიცხვთა ოთ_
ხთა ასოთა_თწ, და ამის_თწ დიდად პატიოსანი_
ყო. შითაღორელთა მიმართ ოთხეულნი იგი.
წნუ ოთხთა ასოთა_თწ, და ანუ ოთხთა სათნო_

ებათა_თს სულისა, და ანუ ვინადგან ოთხნი რი_
ცხუნი შემთხვევითურთ უპირატესთა თვის_
თა აღმოსარულებს ათსა რიცხუსა, ჯამეთუ
სამ ყოფითა აღმოსარულებს შვიდსა, და კვა_
ლად ორ ყოფითა' აღმოსარულებს ცხრასა,
და ერთ_ყოფითა' აღმოსარულებს ათსა, ხ_ათი
რიცხვი სრული არს. რამეთუ ყოველი ერთი
მხო_
რკვ [Page 131] მხოლოობითისა სახელითა' ვე_ათადმდე წარმოდგე_
ბის, და შემდგომად ამისა თვისდადმი შემოკრბების:

1.16. წმას თანა იუთითურთ და წინა_მდებარე სრაქსის_ ნი: წავი: 10: 14:

წარ უწინარეს თქმულთა რიცხუთა მიზეზნი, ვჰს_
თქუთ ვდ რადსა_თს არიან ექუსნი საზღუარნი სიბ_
რძნის_მოყურებისანი: სათანადო არს ცნობად,
ვდ შრიცხუწლობითისა ორნი სახენი არიან, აუ_
ღელი, და განკვილი: ესეღელი არს რლ შემდ_
ლე არს ორ თანა_სწორ განწვალებად, ვა ოთხნი,
ექუსნი, ჯვანი, და ა_ათნი: წა განკვილი' რლ 'არ შემ_
ძლე არს ორ თანა_სწორ განწვალვად, ვა სამი,
ესუთი, მვიდი, და ვა ცხრა: წწ ვე საყოველთაო
დასაბამი აუღელთა და განკვილთა' ერთი არს, ხ_
აუღელისა' ორი: ესე ღონოებენ რლნიმე, ვდ
ორი' რიცხუ ყოფითა ვრ არს დასაბამი. ალთა მი_
მართ მივუგებთ, ვდ 'არა არს რიცხვი' ვინადგან 'არა
აქუს თვისებანი რიცხუთა თვს შს, შით რ ყრ რიცხვი
დამრა_
რკთ [Page 132] დამრავალ_კეცებით დიდსა რიცხვუსა აღმოსარულებს
ვე შექსვითა' ვრ', სამ გზის , სამი' ცხრა. და
სამი და სამი' ექუს, წჰა' ესერა დამრავალ_კეცებ_
ით დიდი ჰყო რიცხვი ცხრა, ვე შექსვითა ექუსი.
ესე რმან 'არა ესრეთ, რ დამრავალ_კეცებითა და შე_
ქსვითა იგივეიგივე რიცხვი აღმოსარულა ოთხი, რ ორ_გზის
ორი' ოთხ. და ორი' და ორი' ოთხი. ვინაჲ ცხად_
არს ვდ ორი 'არა არს რიცხვი, ად ლიტონ დასაბამ
რიცხვისა, 'სენი ესრეთ ყოფითა' ჯერ_არს უწყებ_
ად ვდ მვიდი რიცხვი ჭალწულად ითქმის ვა_ათე_
ნა და ჯამი. ესე ჭალწული' რ ყრ რიცხვი ოთსა შს
ანუ შობს ვისმე, ანუ იშვების ვისგანმე, ხ_მვიდი'
'არცა შობს ვისმე ქვეშე ოთისისა და 'არცა ვისმეს_
გან იშობების, ვრ' ორნი ჰშობენ ოთხსა დამრა_
ვალ_კეცებისა მრ, და სამნი ცხრასა, ხ_ოთხნი იმ_

ვებიან ორთაგან, და შობენ ჯვასა მებრ ორთა სამ_
რავალ_კეცებითა, ოგრეთვე ჟუთნი შობენ ოთ_
სა' ორთა დამრავალ_კეცებათა მრ. ჟუქუსი' იშ_

ვების სამთაგან, მებრ მისითა დამრავალ_კეცე_
ბითა

რლ [Page 133] ბითა. ჟუჯა ოთხთაგან, მებრ მისითა დამრავალ_
კეცებითა, ჟუჯრა' სამთაგან, მებრ სამთა დამრავ_
ალ_კეცებითა. ჟუჯთი' ჟუთთაგან, მებრ ორთა
დამრავალ_კეცებითა. ჟუჯვიდი რიცხვი' ვა უწინა_
რეს ვსთქუთ' 'არცა შობს ვისმე, და 'არცა იშვებ_
ის ვისგანმე, ქვეშე ოთისა: ოწ ვეშე ესე ესრეთ,
ოთენად და ჟალწულად ითქმის, ო იტყოდინ
გარეშენი' ოთენასა_თს, ვდ თავისაგან ორამაზდისა
იშვაო. ჟუჯამად იწოდების, ო ყმათ შობი_
თა შუექუსე თთვისანი, და შერვესა 'არ იცოცხლე_
ბენ. ჟუჯეშვიდე თთვისანი იცოცხლებენ:
თა კდ' ო ყრმანი მიბუნებდენ შუეშვიდე თთვესა შა
კბილთა აღმოსვლად, და მერვესა წელსა ცვალებად:

1.17. ომას თანა ოუთითურთ, და წინა_მდებარე ოსრაქ_ სისნი: ოავი: ოი: 15:

თა ო საზღუართა მიერ ვა ერთი რადმე წარმოარ_
სებული სიბრძნის_მოყურებად ვისწავეთ: ოო_
ვიდე'თ ამიერ და ვა მრავალ ნაწილ რადმე ყოფი_
თა

რლა [Page 134] თა განწვალებასა აქუწუშე შემოვიყუნოთ. ოინადგან
განწვალებისა მრ ნანდვლად ნაწილთა მისთა ვიც_
ნობთ, ხნაწილთა მიერ ნანდვლად ყდი ვიციოთ: თა
ვდ' ცნობითა მართლიად ნაწილთა მისთა' შემძლე
ვიქმნებით ნანდვილად ცნობად, ვდ ო'აზამნი აღნაქუ_
სნი სიბრძნის_მოყურებისანი' და ო'აზამნი ნაწილ_
ნი აღიყუნებინ. ოა 'არა ოლნი ჟედვითისადმი ილი_
ყუნებინ უმეცრებისა მრ ვგონოთ საქმითისა
მიმართ აღყუნებულად. თა ოლნი საქმითისადმი'
ჟედვითისა მიმართ. თა აწ უკუწ ვინადგან განწვა_
ლებისა მოხსენება ვყავით, ოლდ ო'ად არს
ლანწვალება, და ხე განწვალება, და ჟუწ_განწვა_
ლება ვსთქვათ. სათანადო არს უწყებად, ვდ ოან_
წვალება არს პლი განკვეთა ქუწ_მდებარე საქმისა,
ვრ', რაჟამს ვიტყვით ვდ ცხოველთანი' ოლნიმე სი_
ტყვიერნი არიან, და ოლნიმე ოსიტყუ: ჟუხე განწვა_
ლება არს მეორე განკვეთა მისვე ქუწ_მდებარისა

საქმისა_მებრ სხვა საქსისა ქმნილი, ვა ცხოვე_
ლისა კდ განწვალებითა ვიტყვით, ვდ ცხოველი_
სანი

რლბ [Page 135] სანი რლნიმე შოკუდავნი არიან და რლნიმე ოკუდ_
ავ: ეჭუჭ_განწვალება არს' განწვალებულისა
ნაწილისა განკვეთა, ვა განწვალებულისა ცხო_
ველისა სიტყვიერად და უსიტყუად. კდ სიტყვი_
ესრსა ჟუჭ_განვსწვალავთ შოკუდავად და ოკუდა_
ვად. და კდ შოკუდავსა განვსწვალავთ ზაცად
და ცხენად. და ესე ვითარად. ოსრეთვე სიბრძნის_მო_
ყურებაცა განიწვალების ედვითად და საქმი_
თად. რა ედვითისა მრ ვიცანათ ყლნი არსნი, ხააქ_
მითისა მრ წრფელობა ვყოთ ყოფითა ქცევათა
ჩუჭნთა. ეღირს_არს ძიებისა, ვდ, რა'და_თხ ორ_
ად განიწვალების სიბრძნის_მოყურება, ედ_
ვითად ვიტყვი და საქმითად, და 'არა ერთად, ანუ
მრავლად. სათანადო არს თქმად, ვდ ერთად
'არმემძლე არს ყოფად განწვალება, რ 'არა ოდ_
ეს განწვალება ერთისა რლისა_თხმე მიბუნებდა
ყოფად, და 'არცა მრავლად, რ განწვალება ითქ_
მის გაორებად. ესე იგი, ორად განრჩევად ესე
რამე ამისგან აღრჩეულად, და 'არა განკვეთად შე_
რევით

რლგ [Page 136] რევით მრავლად. ოარნა განიწვალა ორად, სიბრძნ_
ის_მოყურება სამთა მიზეზთა_თხ, ოლდ ესე' ვდ ამ_
(1) ის_თხ სიბრძნის_მოყურება ედვითად და საქმითად
განიწვალა, რ წარმოარსებულ არს ჩვენ ოხ ედვი_
თი და საქმითი, ხაედვითი. ესრეთ, ვა ცხად_ჰყოფენ
ყრმანი ყლნი კითხვის მოყვარულ_ყოფითა ზრახვასა ოხ
ესე იგი, გამომეძიებელნი და გამომკვლეველნი, რ
თვთოეულსა ვისმე ჩუჭნგანთა იამის სმენად რა_
მე. ეაქმითიცა ესრეთ დაარსებულ_არს ჩვენთა_
ნა ვა ცხად_ჰყოფს სული 'არა ოდეს დამყუდროე_
ბითა, ოშილსა ოხ 'არა ოდეს დამყუდროვდების შე_
მოყუანითა სიზმრად. ერაჟამს 'არცა დავიძინებთ,
და 'არცა გვაქვს მოქმედებად რადსამე. ანუ ბეწვსა
თმისაგან მოკვლუჭით, ანუ წველსა რადმესა ვსძრავთ.
ნა რ დაარსებულ_არს ჩუჭნ ოხ ედვითი და საქმი_
თი, ამის_თხ სიბრძნის_მოყურება ამათ ოხ განი_
(2) წვალების; ეშეორე მიზეზი ესე არს ორად განწვა_
ლებისა, ვა უწინარეს ვისწავეთ' სიბრძნის_მოყუ_
რება არს მსგავსება იოსა, რლ აქუს ორი ძალი,
ხედვი_

რლდ [Page 137] ედვითი და საქმითი. ედვითი არს ვრ იგი ყლსა

არსსა იცნობს, ხსაქმითი არს ვრ იგი შემოქ_
მელი არს, ამის_თს სიბრძნის_მოყურება ორ_
ად განიწვალების, ღედვითად და საქმითად. რათა
ხედვითისა მრ აღტკვრას თვს შს ხედვითი ძალი იქ_
თავებისა, ხსაქმითისა მრ საქმითი ძალი განგე_
ბითა სულთა კაცთასა და უმეცრებისაგან ჭტ ცნო_
ბად შემოყუნითა: ჭესამე მისზეზი ესე არს, სიბრ_
(3) ძნის_მოყურებისა აზრსა აქუს სულთა კაცთასა
შემკობა, ხსულთა კაცთასა ორნი ძალნი მიბუ_
ნებდენ ქონებად ღედვითი, და ცხოველობითი,
ხხედვითი ესე არს, ყინაგან მდებარე ჰაზრი, ოცნე_
ბა, ლრძნობა, ღარმოდგინება, ლონება. რლთა_
თს უწინარესცა ვსთქუთ. ღცხოველობითსა
აქუს ესენი, ღადიერებითი, ცდრჩევითი, ლულ_
მოდგინებითი, ჯისხვითი, და ლულის_თქმითი.
ცმის_თს სიბრძნის_მოყურება ორად განი_
წვალა ღედვითად და საქმითად. ჯხედვითისა მიერ
შეცნიერებითი ძალი სულისა შეიმკოს, და საქმი_
თისა

რლე [Page 138] თისა მრ ცხოველობითნი. ჯსაქმითი გვასწავებს
ჩუჭნ 'არ_ყოფად რადმესა ჭრისხანებისა_მებრ,
და 'არცა გულის_თქმად რადმესა უჯამსთა: ღესე_
ნი' ვდ რა'და_თს სიბრძნის_მოყურება ორად
განიწვალა ღედვითად და საქმითად: სათანადო არს
უწყება' ვდ თვთოეული ამათგანი იძლევიან ურ_
თიერთთაგან და სძლევენ ურთიერთსა. ჯხედვითი
აძლევს საქმითსა, ქვე_მდებარისა_მებრ. რ ხედ_
ვითსა ყლნი არსნი ექუჭ_მდებარებიან ცნობად.
ღსაქმითსა მხოლოდ კაცობრივნი სულნი, რ
მხოლოდ კაცობრივთა სულთა შეამკობს, და 'არა
პირ_უტყუთა. ღხედვითმან' პირ_უტყუთა და სი_
ტყვიერთა ბუნებანი იცის. ღსაქმითი სძლევს
ხედვითსა დასასრულისა_მებრ, რ დასას_
რული ხედვითისა' ჭემმარიტება არს, და დასასრუ_
ლი საქმითისა' კეთილი, რ საქმითისა მრ შეამ_
კობს ქცევათა, განკუჭთითა სენისათა და მოქმედები_
თა კეთილისათა. ღხედვითისა მრ ჭტზად' რ ხედვითი
არს, რ გვასწავებს ჩნ ჭტზასა არსთასა. ღკეთილი
უპატი_

რლე [Page 139] უპატიოსნეს არს' ჭტსა, ვს უსაყოველთაოსა შს დამტევ_
ნელობითი, მით რ ყლი რნ ჭტ_არს' იგიცა კეთილ_
არს, ად 'არა ყრ კეთილი, ჭტ არს, ვინადგან ვპოვებთ
ოდესმე ცრუსაცა კეთილად: ღს რლსა ვიტყვით:
შისცა რლნიმე' რლსამე ვედრად მახვილი, და ჟამსა მრის_

ხანებისასა წარვიდა ძიებად რა მოაკუდინოს, ხომან
უარ_ყო ვღ 'არა მომეც მე, და ეცრუა, და აჰა' სიც_
რუვე' რომელ კეთილ_არს:

1.18. ამას თანა . იუთითურთ და წინა_მდებარე სრაქსის_ ნი: დაგი: IT: 16:

და რ სიბრძნის_მოყურება შედგითად და საქმითად ორ_
ად განიკვეთა, სათანადო არს ცნობად, რ თვთოეულ_
თა განკვეთილთა ნაწილთაგანნი ჟუჭ_განიწვალეზი_
ან. ეს_ლდ შედგითი' რ უპატოსნეს_არს ვე საქმითსა,
ჟ_შედგითსა ყლნი არსნი ექუჭ_მდებარეზიან, და საქ_
მითსა დაცობრივნი მხოლოდ სულნი: ეს_ჯერ_
არს ცნობად ვღ სხვეზრ სლატონ ქუჭ განსწვალავს
ხედვითსა, და სხვეზრ წრისტოტელი. ჟ_სლატონ განს_
წვალავს

რლზ [Page 140] წუწლავს ხედვითსა' დ_უნებათ_მეტყუჭლეზითად, და
იოს_მეტყუჭლეზითად. რ 'არა ნებავს სწავლითისა
ნაწილ_ყოფად სიბრძნის_მოყურებისა, ად პლ წვ_
რთვილობად რადმედ, ვა შქერდველობითი' და შიტო_
რეზითი. წინაჲ წუ თვისისა წკადიმისისა აღწერა
(HC) | უქვეყნის მზომელო ვინემე 'არა შევიდესო, წწ
უკუჭ ესე აღწერა ესრეთ, მით რ მრავალნი საქმენი
სლატონ იღთის_მეტყუჭლა და იოს_მეტყუჭ_
ლეზისა_თს ამესატყვისა, რათ სწავლითი თან_მექმე
იყოს ცნობად იოს_მეტყუჭლეზისა როსა ნაწი_
ლი რადმე არს ქვეყნის მზომელობად: ეს_წრის_
ტოტელი განსწვალავს შედგითსა' დ_უნებათ_მეტ_
ყუჭლეზითად. სწავლითსა ვა ზედ_მიწევნილებასა' ნაწი_
ლად სიბრძნის_მოყურებისად ქუჭ_წარსწერს:

და ესენი ესრეთ: წარწა სათანადო არს ცნობად
ვღ რადსა_თს სამად განიწვალეზის შედგითი' ჟოსა_
თსცა მივუგებთ ვღ ხედვითსა ყლნი არსნი ექუჭ_
მდებარეზიან ცნობად, და ყნი არსნი სამად არიან.

წნუ

რლზ [Page 141] (1) წნუ ქუჭ_მდებარეობითა და ზე მოგონებითა ნივთო_
ვანნი არიან, ვა ძელი და ქუწ, და სხუწანი ყლნი სახილ_
ველთაგანნი, რ ესენი ქუჭ_მდებარეობითა და ზე მო_
გონებითა ნივთოვანნი არიან, რ 'არა შესაძლის
ქვისა და ძელისა თვინიერ ნივთისა ცნობად: და ანუ
(2) ქუჭ_მდებარეობითა და გულის_წმის_ყოფითაცა უნ_
ივთონი, ვა წნგელოსი, იწ, წონება, სული, რ
ესენი' ქვე_მდებარეობითაცა უნივთონი არიან, და
ზე_მოგონებითაცა, რ 'არ შესაძლის_არს ნივთოვან

ცნობად იქნა, ანუ ცნებებისა, გინა უცნობისა:
შა | ანუ ქუჭ_მდებარეობითა ნივთოვანნი არიან,
(3 2) ხუჭე მოგონებითა უნივთონი, ვა ნაკუჭთნი. ქუ
ნაკუჭთნი ქუჭ_მდებარეობითა ნივთოვანნი არიან,
რ 'არ ეძლოს სამ კუთხსა' გინა ოთხ კუთხსა, და სხვა
თა ნაკვეთთა თვინიერ ნივთისა შედგომად. ად ანუ
ქვასა შა ანუ ძელსა' ანუ სხვასა რადმესა ნივ
თსა შა აქუს არსებად, ქუჭე მოგონებით უნივთო_ ნი არიან რ რაჟმს წარმოაჩინებს
ვინ ნაკუჭთსა
ჰაზრსა შა, მას თვთ იგი ნაკუჭთსა თვის შა აღიტივიფ
რავს

რლთ [Page 142] რავს, ზე მოგონებასა შა. ქუჭე ცვილი' ზედ აღბეჭდვი_თა
თვს შა წიგნსა ბეჭდისასა, მასვე თვით მხოლოდ წიგნ
(° აღიტივიფრავსო ბეჭედიო:) სა აღ იტივიფრავს თვს შა, და 'არა სხვა რადმესა
ნივთსა

მოიღებს ბეჭდისაგან. შებრ ამის მაგალითისა ჰაზრი_
ცა წარმოდგინებითა თვის შა ნაკუჭთისა, 'არა სხვა
რადმესა მოიღებს ნივთისაგან, ად მასვე თვით ნაკვეთ
სა წარმოადგენს და შინაგან აღიტივიფრავს თვს შა: შა
აწ უკუჭ რ ხედვითსა ყლნი არსნი ქუჭ_მდებარეობიან
ცნობად, ხუჭსნი ვსთქუთ სამად არიან,
ამის_თხ ქედვითიცა სამად განიწვალა. ქუჭებათ_მეტ
ყუჭლეებითად, სწავლითად, და ირს მეტყუჭლეები_
თად. ქუჭერ_არს ცნობად' რ ქუჭებათ მეტყუჭლე
ბა შეეტყვისების მათ ზედა რლნი' ქვე_მდებარეობი_
თა და ზე_მოგონებითა ნივთოვანნი არიან: ქუჭის_
მეტყუჭლეებითი' მათ თვის რლნი' ქვე_მდებარეობი_
თა და ზე_მოგონებითა უნივთონი არიან: ქუჭის_
ლითნი' შეეტყვისების ამის_თხ რლნი' ქვე_მდებარეო_
ბითა ნივთოვანნი არიან, ხუჭე_მოგონებითა' უნ_
ივთონი; ქუჭე ესენი ესრეთ ყოფითა, ვსთქვათ განწესები_
სა_თხცა

რმ [Page 143] სა_თხცა მათისა: სათანადო არს ცნობად, რ ქუჭებ_
ათ_მეტყუჭლეებამან პლი იპყრა წესი' ვა თანა მოზ_
არდი და ახლოს ჩვენ შა, და ვა ყრთავე ნივთებითი: ქუ
სწავლითმან საშუალ იპყრა განწესება' ესე იგი, ბუ_
ნებათ მეტყუჭლეებითა და ირს_მეტყუჭლეებითა
ვა ორთავე ზიარმან, ვინადგან ნივთოვანი არს ვა ბუ_
ნებათ_მეტყუჭლეებითი' და უნივთო ვა ირს_მეტ
ყუჭლეებითი; ქუჭის_მეტყუჭლეებითმან საჭიროდ
უკანასკნელი იპყრა განწესება, რ | 'არა არს შეძლე_
(22) ბა შა ქუჭებათ_მეტყუჭლეებითისა ირს_მეტყუჭლე_
ებითისადმი აღწევნად, ვინადგან 'არა ჯერ_არს ყოვლი_
თავე ნივთიერთაგან' ყოვლითავე უნივთოთადმი აღ_

წევნად. შაშა თუ 'არა' მსგავს მათდა ვივინებთ რწნი მრავალ ჟამ წყვილიადასა შაშა მყოფთა, მყისად მზის მიხედვისად კელ_კება ისწრაფონ' რწნიცა მასვე ჟამ_სა დაბრმდებიან. აწ ესრეთვე რწნიცა ყოვლითურთ ნივთებითაგან ყოვლითურთ უნივთოთადმი კელ_კებად ისწრაფებენ: ჯლთა წინ_ჩამოგდებითა მქერ_დველთა | სტოსისა_თვს, და ჟილატოსისა_თვის, რლთა

რმა [Page 144] რლთა ოსაჰმთა ოლომჰიოსა. ზნ დადებად იგულს_ მოდგინეს, და ოსასა ზნ ფურცელ მძრველ ბილონი რათამცა პერიპატოდ იყოს (ესე იგი, მიმოსასვლელად):

ჯლ ნიშნავს 'არა სხვა რადმესა თვინიერ რლთა სი_ბრძნის_მოყურაე ყოფით კელ_აკეს თვინიერ სწავ_ლითისა ყდ ყნთურთ ნივთიერთაგან' ყდ ყოვლით_ურთ უნივთოსადმი ყოფად. ესე იგი, ბუნებათ მეტ_ყუწლებითაგან იოს_მეტყუწლებითისადმი აღწე_ვნად. თა რ სათანადო არს შდ ბუნებათ მეტყუწ_ლებითისა' სწავლითისა მოქმედებად, ამცნებდა საკვირველი 'სლატონიოს მეტყუწლი ვდ სამოდლ_ვრებელ_არსო უახლესთა სწავლითი' გაშინაურე_ბად უსხეულო ბუნებისა რლთა მიერ უსხეულ_ბუნებად მოვალს ცნობად: 'ლარნა უღონოებენ ვიეთნიმე მეტყუწლნი, ვდ რ 'არა მხოლოდ სწავ_ლითი ისწავლების ჩუწნგან, ად 'ლუნებათ_მეტყუწ_ლებითი და იოს_მეტყუწლებითიცა, რა' მსა_თს ესე მხოლოდ ითქმის სწავლითად: ჯლთა მიმართ მიუგებენ 'სითაღორელნი' თქმითა, ვდ ნანდვილ ესე მხო_

რმზ (ჲ) [Page 145] მხოლოდ ითქმის სწავლითად' მით რ ჰაზრსა შა აქუწს არსებად. ჟრწ სწავლად მიბუნებდა მხოლოდ ოდენ ჰაზრი არს რ გონება მარტივად მპყრობელ არსთა არს:

1.19. წმას თანა იუთითურთ და წინა_მდებარე 'სრაქსის_ნი: ჲავი: Ⴎხ: 17:

'ლანწვალელებული ჟედვითი' 'ლუნებათ-მეტყუწლები_თად, | სწავლითად, და იოს_მეტყუწლებითად: შოვიდე'თ (Ⴎჲ) ამიერ და თვთოეული ამთგანი ქუწ_განვსწვალთ; თა რ | განწვალება' 'ლუნებათ_მეტყუწლებითისა, და (ႮႮ) იოს_მეტყუწლებითისა მრავალ სიჰმო არს, და უად_რესისა განგონებისა აქუს საჰმარი. ესენი უადრესთა მოფარდულობათა მივუტეოთ, შოვიდე'თ და ვსთქვათ განწვალება სწავლითისა სარწმუნოდ. ჯრს სხვაცა მრავალ სიჰმოდ განწვალება რლთა უღრმესთა მო_

ფარდულობათა შს სთქუზს: ოარნა ვინადგან რლისა
სათქმელად ვართ, ნანდვილ და სარწმუნო არს' რისა
სათანადო არს ჩუზნდა ხუთთა მრ თავთა ცხად_ვწ_
ოთ: **ქ** **ს** **ლ** **დ**, ვდ რლ'ნი და რაზო'მნი იყუნენ სახენი
(1) სწავლი_

რმგ (I) [Page 146] (2) სწავლითისანი: შეორედ' რლსა შს ვიტყვით მიზეხსა რაო_

(3) დენობისასა: შესამეს' რლსა შს განწესებისა_თს მისთა

(4) სახეთა მოვუთხრობთ: შეოთხედ' რლსა შს ვიტყვით

ვდ რლ'ნი არიან მომპოვნელნი სწავლითისა სახეთა_

(5) ნი: შეხუთედ' რლსა შს ვიტყვით ვდ' რლ'ნი ვიეთნიმე

(° ეგებიან ეწერა:) სახენი მახლობელ ჰგ იან ამათ სახეთანი: **ც** **წ** **უ** **კ** **უ** **ზ** **მო**_

(I) ვიდეთ' **ს** **ლ** თავად და ვსთქვათ ვდ რლ'ნი და რაზომ იყუ_

ნენ სახენი სწავლითისანი. **ქ** **ჯ** **ერ**_არს უწყებად **კ** **დ**

ოთხნი არიან სახენი, შრიცხველობითი, შუსიკელო_

ბითი, ჰვეყნის_მზომელობითი, და **ქ** **არ** **ს** **კ** **ვ** **ლ** **ავ** **თ**_მრიც_

(2) ხველობითი; შოვიდეთ მეორე თავად და ვსთქვათ მი_

ზეზი რაოდენობისა საქმეთა სწავლითისათა. **ქ** **ჯ** **ერ**_

(**კ** **დ**) არს ცნობად ვდ. სწავლითი | რაოდენობითა წარმო_

(° ესე იგი, შეიმზადებისო სწავლითი

რაოდენობითაო:) დგება, და ამათ მრ შე ეტყუზბის, **ც** **ნ** **უ** **შ** **რი** **ც** **ხ** **ვე** **ლ** **ობ** **ა**_

თა ვა თვთ იგი მრიცხველობითი რლ'_არს რაოდენო_

(**კ** **დ**) **ბ** **ა**: **ქ** **ნ** **უ** | თანა ზიარებითა ოჯრვათა ვა მუსიკელობითი,

რ ესეცა რაოდენობა არს ვინადგან იძიების ვდ რლ'_ არს

(**კ** **დ**) | რლ' დაორკეცებულ სიტყუა აქუს, და რლ' არს რლ'

(: **კ** **ნ** **უ** : ° **კ** **დ** **ე** : ° **კ** **დ** **ე** : °) | კერძო მგრგვალ, და რლ' | ზედ დასამებულ, და რლ' | ზედ და_

ოთხე_

რმდ [Page 147] ოთხეულ: **ქ** **ნ** **უ** | შო რს მდგობითა ქვეყანისა,

(**კ** **დ**) ვა ქვეყნის მზომელობითი რ ესეცა რაოდენობა არს:

ბ **ა** **ან** **უ** | ძრვითა ცისა სხეულისა ვა ვრსკვლავთ მრი_

(**კ** **დ**) ცხველობითი, რ ესეცა რაოდენობა არს რ ჰქონ_

ან მოძრაობანი და შორ_ მდგმობანი რლ'თა_ებრ

იბრძვიან. **ც** **წ** ესენი ესრეთ ყოფითა მეცნობითა ვდ' სწავ_

(° შორს მდებარეობასა და ახლოს ქვეყნის მზომელნი სცნობენ:) ლითი

რაოდენობისა მიერ წარმოარსდა, **ჯ** **ერ**_არს

ცნობად ვდ რაოდენობითი მრჩობლ_არს, ანუ შერ_

წყმულ_არს, ანუ განწვალეებულ: **ქ** **წ** შერწყმითი

(**კ** **დ**) რაოდენობა არს რლისა კერძონი ერთისა საზლუ_

რისადმი შეიყოფიან, ვა კედლისა ქვა' რლ'_არს შერ_

წყმული რაოდენობა, რ | უკეთ უ ძალითად განჰ_

(° თუმცა გონებით გა

ნიყოფებიანო მაგ

რა ერთის სა

ზღურთ კი

შეიყოფ

ვიან

ო:) კვეთო და განსწვალო მრავალსა ადგილსა შუა ყნი
კერძონი მისნი განკვეთილნი და განწვალებულნი
ერთისადმი საზღურისა შეიყოფიან. ქუსე განკუჭ_
თილი მის განკუჭთილისა შეყოფილად იცნობების
რაჟამს | საცნაური ღრამმი მოილო ყოფად განწვა_
(ღ.ღ) ლებისა, ქსაცნაური ღრამმი ძალითად მოიღებს
(° საცნაურს ღრა
მს კოჰარს უ

წოდს აქ

ა:) განწვალებასა, და შუა ყოფითა ძალითად განწვალებულ_
თასა

რმე [Page 148] თასა იპოების ესე კერძო შეყოფილი საცნაურის ღრამმი_
თა მისდამი, და იგი საცნაურ ღრამმი სხვისდამი, და საც_
ნაურისა მიერ ღრამმთასა შეყოფილნი არიან ურთი_
ერთთა. ლარნა ვსთქუთ ძალითად განწვალებად შერ_
წყმულისა და 'არა ზმნობითა, რ ზმ ნობითა განწვალე_
ბა განრწყმულად ჰყოფს და განაგდებს ბუნებისაგან
(ღ.ღ) შერწყმულსა: ქ განრწყმული რაოდენობა არს
(° ზმნობითა, ესე იგი, მოქ

მედებითად:) განწვალებული, 'არა რადსა ქონებითა საშუალ,
რნთა ეძლოს შეყოფად ამა კერძოსა მის კერძო_
სადმი, ვარიცხუთა შუ. ქათი განწვალებულ_არს
რლ დაღათუ ერთთაგან მოიღებს მის შეყოფად ხუ_
თისა და ხუთისაგან, 'არა აქუს სხვა რიცხვი საშუალ
ხუთთა რნთა შეეყონ ურთიერთთა, რ უკეთუ მო_
ილოს ერთი საშუალ ხუთთა დაეცემის ათ მყოფო_
ბისაგან. შა აწ ესენი ესრეთ: ლარნა სათანადო
არს ცნობად ვლ' თვითოეული სახეთაგანი რაოდე_
ნობისა მრჩობლად ითქმის ყოფად, რ განწვალე_
ბულიცა მრჩობლად ითქმის, მით რ არს რომ_
(ღ.ღ) ელ | თავით თვსად ითქმის, და არს რლ თანაზიარები_
სა_

რმე [Page 149] სა_ებრ. ქთავით თვსით' ვა რაჟამს რიცხუსა თავით
თვსით მხოლოდ ოდენ მოვიღებთ, ვრ' რჟს ათსა
თავით თვისით მოვიღებთ 'არ თან_ზიარებითა სხვათა
რიცხუთა. ქთან_ზიარებისა_ებრ არს' რჟს ერთსა რი_
ცხუთაგანთა თანა მივამსგავსებთ სხვა რიცხუსა, ვა
ათსა' ხუთისადმი, თქმითა ვლ' ათი ხუთისა ორ წილ_
არს, ლლ შერწყმული რაოდენიცა' მრჩობელ არს, რ
არს რლ უძრავ_არს, და არს რლ მოძრავ, ოძრავი
ვა ქვეყანა, რ 'არა იძრვის ამა ალაგისაგან სხვა ალ_
აგად. ქშოდრავი' ვა ცაჲ, რლ_არს მარად მოძრავ.
ღწ ესენი ესრეთ ყოფითა, რ სწავლითი ვა უწინარეს

ვსთქუთ რაოდენობითა შედგება. **ქ** რაოდენი მრჩობ_
ლად ვსთქუთ, არს **რლ** განრწყმულ' და არს რლ შე_
რწყმულ. **ქ** ვდ თვთოეული მათგანი მრჩობლ,
განვალეზული თავით თვსით, და თან_ზი არებისა_ებრ.
(° მსგავსებისა_ებრ ეწერა:) და შერწყმული' უძრავ, და მოძრავ. **რლ** ყნივე ოთხ
იქმნებიან სახედ: **ც** წ ვემე შემსგავსებისა_მებრ ამ_
ათდა ოთხთა სახეთა რაოდენისა, ოთხნი ჰქონან
სწავლითსაცა **რლ** რაოდენითა წარმოარსდების, **ქ** ი
ცხვითი

რმზ [Page 150] ცხვითი, შუსიკელობითი, ჭვეყნის მზომელობითი,
და ვარსკვლავთ მრიცხველობითი: **ქ** ლ თაგანი **ქ** იცხ_
ვითი შედგების **ლ** ანწვალეზულისა რაოდენობისაგან
რლ წავით თვსით: **ქ** შუსიკელობითი **ლ** ანწვალეზ_
ულისა რაოდენისაგან **რლ** წანა_ზიარებისა_ებრ: **ქ** ლ
ჭვეყნის მზომელობითი **ც** ძრავი შერწყმულისა რაო_
დენისაგან: **თ** ა ვარსკვლავთ მრიცხველობითი **ქ** ოძრა_
ვისა მერწყმულისა რაოდენისაგან: **ქ** ა თ თანა მეორე
თავიცა: **ქ** ოვიდე' თ მესამე თავად და ვსთქვათ წესი გან_
(3) წესებითა სახეთა სწავლითისათა, სათანადო არს ცნო_
ბად ვდ' **ქ** იცხვითმან და მუსიკელობითმან პლი წე_
სი განწესებისა იპყრეს ვე ქვეყნის მზომელობითი_
(° მათ თან მეორე თავიცა ვთქვითო
და მოვრჩითო:) სა და **ქ** ა ვარსკვლავთ მრიცხველობითისა. **ქ** ა **ქ** იცხვითი
და მუსიკელობითი' განრწყმულისა რაოდენითა გა_
ნიწვალეზიან და შედგებიან: **ქ** ლ **ქ** ვეყნის მზომელობი_
თი და **ქ** ა ვარსკვლავთ მრიცხველობითი მერწყმულისა
რაოდენითა შედგებიან. **ქ** ლ განრწყმული რაოდენი
(**ც** **ქ**) | უპატეოსნეს არს ვე შერწყმულსა, რათა განრწყ_
მულსა რაოდენსა ეძლოს შეურევნელად სხვა და
სხვა

რმწ [Page 151] სხვა სახის მიმთვალვად. **ქ** ა ოცმან და ხუთმან გან_
წვალეზულ რაოდენ ყოფითა' შეურევნელად იპყრა
სხვა და სხვა სახენი. მრგვალ ყოფითა, და
ოთხ_კუთხობითა. **ქ** ლ შრგვალ **რ** ვა მომგრგვალე_
ბულსა **შ** დასაბამი შეყოფილ_არს დასასრულსა,
ვინადგან შესაძლის არს, მომრგვალეზულსა **შ**.
მისვე ნიშნისა დასაბამ, და დასასრულ ყოფად: **ლ** სრ_ ეთვე ამიერ ხუთისაგან
დასაბამი დაწყებული დამ_
რავალ_ კეცებულად დასრულდა მომრგვალეზუ_
ლად მისვე ხუთისადმი. **ქ** ა ხუთ_გზის ხუთი' ოც
და ხუთი, აჰა ხუთისაგან დასაბამ ქმნილი აღეს_
რულა ხუთისადმი: **ქ** ლ ოთხ კუთხს კდ, **რ** ყლი
რიცხვი თვის **შ** დამრავალკეცებითა' ოთხს კუთხს
რიცხვს აღმასრულებს, ვა სამ_გზის სამი' ცხრა,

ოთხ_გზის ოთხ' ათ_ექუს_მეტ, ეგრეთვე ხუთ_გზის
ხუთ' ოც და ხუთ: **ქ** ჭერწყმულს რაოდენსა 'არ
ძალ აქუს შეურევნელად სხვა და სხვათა სახეთა მი_
თვალვად. **რ** ცვილსა რლ_არს შერწყმულ რაო_
(° **ქ**იგრან მეფე იყო ჰაიოსთა, ესე იგი, სომეხთა,
არშაკუნიანი, უწინარეს ჭუს შობისა:) დენი უკეთუ ვინ° აღიტვიფროს მან
ქი გრანისა ებრ შესახე_

დავისა
რმთ [Page 152] დავისა, 'არ ეძლოს სხვა შესახედავისა მითვალვად' უკე_
თუ 'არა უწინარესი აღვოცოს. შაშა თუ 'არა' შერევა
იყოს მისი: **ც**წ **რ** ლანრწყმული რაოდენი უპატი_
ოსნეს არს შერწყმულსა რაოდენსა, ამის_თხ **ქ**იცხვი_
თი და მუსიკელობითი განრწყმულისა რაოდენისა
მიერ შედგმითა' პლი წესი იპყრეს ჭვეყნის მზომე_
ლობისა, ვე და ჭარსკვლავთ მრიცხველობისა. **ქ**ქი_
ცხვითი კდ' პლ განიწესების ვე მუსიკელობისა, რ
ქიცხვითი ვე უწინარეს ვსთქუთ ლანრწყმულისა რა_
ოდენისა მრ რლ **ქ**ავით თვისით შედგების. **ქ**ქუსი_
კელობითი ლანრწყმულისა რაოდენისა მრ რლ
ქან_ზიარებისა_ებრ: **ქ**უპირატეს არს **ქ**ავით თვის_
ით, ვე **ქ**ან_ზიარებითისა, რ მა რტივად ყოფა ვე ესე
(° მარტივად ყოფა
უპირატეს არს ვე
ესე ვრ ყოფადი.

ვითამ თუ **ქ**ა
ვით თვისით ყო
ფა უპირვე
ლესიაო
ვე **ქ**ან_
ზიარე
ბით
თხ
ა

ო) ვრ ყოფად, **ქ**ჭვეყნის მზომელობითი უპირვე_
ლეს არს' ვე ჭარსკვლავთ მრიცხველობისა, რ ჭვე_
ყანის მზომელობითი შერწყმულისა რაოდენისა_
გან რლ **ქ**ძრავ არს შედგების: **ქ**ჭარსკვლავთ მრ_
იცხველობითი შერწყმულისა რაოდენისაგან რლ **ქ**ო_
ძრავ_არს შედგების. **ქ**უძრავი უპლეს არს ვე **ქ**ოდ_
რავსა,
რნ [Page 153] რავსა, რ უძრავი' დასაბამი არს მოძრავისა. რ ყლი რლი
განმზადებულ_არს ძრვად' დაყუდროებისა და უძრაო_
ბისაგან, აქუს დასაბამი ძრვისა: **ქ**სენი განწესებისა_
თს სახეთა სწავლითისათა: **ქ**ოვიდე'თ ამიერ **ქ**ოთ_

(ჟ) ხე თავად, და ვსთქვათ, ვღ რლ'ნი ვიეთნიმე არიან მომპოვნებელნი ამათ სახეთანი. სათანადო არს უწყებად ვღ' ჟიცხვთი ჟინიკელთა მოიპოვეს, ვნ ვაჭარ_მყოფთა, და მრიცხველობისა საჭმარ ყოფი_თა აღრიცხვად: ქ^აშუსიკელობითი ჩრაკელთა, რ მუნით იყო ორფეოს რლსა იტყვიან პლ მომპოვ_ნელად შუსიკელობითისა: ქ^აჩარსკულავთ მრიც_ხველობითი ჩალდეველთა. რ უღრუბლო და მა_რად მოელვარე ყოფითა ჰაერისათა' უადვილეს უძლეს ჰყრობად ვარსკვლავთა მოძრაობათა: ნა ჟვეყნის მზომელობითი ოგვპტელთა, მოიპო_ვეს საჭიროდ, რ ნილოს მდინარისა გაზღვაებითა ეგვპტესა ზნ და შერევნით საზღუართა ყანობირ_თათა' ლალვანი და კდომანი იყოფოდიან მეგვპტელ_თაგან თვთოეულსა საზღუარსა ზნ, ომდის იცნეს საზო_

რნა [Page 154] საზომი ერთი რლისა სახელი იყო სპანაკი, მისის და_დებითა ჰპოებდიან საზღუართა თვთოეულთა ყანობ_ირთასა, ოინაჲ მერმეცა ქვეყანის მზომელობა

(5) მოიპოვეს: შოვიდე'თ ამიერ მეხუთე თავად და ვჰს_თქვათ ვღ, რაბა'მნი იყუნენ სახენი, | მ'არად გებულ_ნი ამათ სახეთანი, სათანადო არს ცნობად, ვღ ჟი_ცხვითსა მარად თანა შე'ესატყვისება ოღმრიცხველო_ბითი, გარნა განსხვავდებიან ურთიერთთაგან, რ ჟი_(' თან ემდგმოება ეწერა მარა ცრუდ ეწერა. თანა შეესატყვისება უნდა:) ცხვითი ბუნებასა რიცხვითისასა ითხოვს და გამოიძი_ებს. და რლ თავით თვსით იმეცნების' რიცხვი ამით შე_დგების და 'არა განჰკვეთს ერთსა, ქ^აღმრიცხველო_ბითი გრძნობადისა მრიცხველობითა შედგების, და ერ_თსა განჰკვეთს კერძოდ, მესამედ' და მეოთხედ. ქ^აშუს_იკელობითსა მარად ეთან_მდ გმოების ნივთიერი მუ_სიკველობითი, ესე იგი, ებნითა, და საყვრითა, და წინ_წილითა შედგების. ხ^ანანდვლ შუსიკელი სიტყვით ოდენ საჭმარად შეაყენებს თავსა; ქ^აჟვეყანის მზო_მელობასა მარად ეთან_მდ გმოების ქვეყნის გან_მწვალელებლობითი, რ ქვეყნის მზომელობითი' სი_ტყვით

რნბ [Page 155] ტყვით შედგების, და ქვეყნის განმწვალელებლობითი საქმით; ნა ოჩარსკვლავთ მრიცხველობასა მარად ეთან_მდგმოების სფერ_ობითი და განესხვაებიან ურთიერთთაგან, რ ვარსკვლავთ მრ_იცხველობითი მეცნიერებითა ციერთ სხეულთათა' მოძრაობით შედ_გების, ხ^აფერობითი ყლ სფერო ნაკუჭთი სხეულითა და მა_თისა შემთხვევითა, რ იტყვს პირად პირადად ნაკუჭთსა სფე_როს ნაკუჭთობითთასა. სათანადო არს ცნობად ვღ' უდიდეს არს მა_

ლი შუსიკელობითისა პირად პირადისა ვნებითა შეპყრობითა სუ_
ლისათა და შნ დადებითა, ვნ ცხად_ჰყოფს ვალალება და გოდე_
ბა თავით თვსით შნ მდებარეობითა სულისათა, ვნ მოთხრობ_
ილ_არს ვიეთთაგანმე ოლექსანდრეს_თვის, ვნ ნადიმსა შნ მყოფისა_
თს, ვნ შუსიკი ბრძოლითსა ჳმასა სცემდა სამუსიკოთა თი_
თითა, ნვინად' შეჭურვილმან ვარ მიმართა. ხ_ვნ შუსიკმან
სამხიარულოსა რა დასცა ჳმასა, მუნით კნ მოიქცა მეინა_
კეთადმო, და იმოთხვიდა:

1.20. ომას თანა იუთითურთ და წინა_მდებარე Ⴖრაქს_ ისნი: Ⴖავი: Ⴖრ': 18:

სწავლულნი, ვნ სიბრძნის_მოყურება განიწვალებ_
ის

რნგ [Page 156] ის ედვითად და საქმითად. ე_ხედვითი' Ⴖუნებათ მეტ_
ყუწლებითად, სწავლითად, და ირს_მეტყუწლებით_
ად. შოვიდე'თ ამიერ და ვსთქვათ, ვნ რლ'ისა მებრ
სქესისა იქმნა განწვალება ამათი, რ განწვა_
ლება საქმითისა მნ ამის გვაქვს თქმად. Ⴖა რ ესე
ვისწავოთ' ვსთქვათ ვნ რაზომ და რაბამ იყოს განწვა_
ლებისა სქესნი. ე_სათანადო არს უწყებად, ვნ რო_
მელნიმე ჰვა სქესად იტყვან განწუბლებასა, და არი_
ან ესენი. Ⴖ_ნათესავისაგან სახეთად: Ⴖ_სახისა_
გან Ⴖ_ანუკუწთელთად: Ⴖ_წდისაგან ზერძოთად,
და ესე მრჩობლ, რ ანუ შსგავს კერძოდ, იყოს. ანუ
მსგავს კერძოდ: Ⴖ_საჯელ_მოდგამ ჳმისაგან სხვა
და სხვა მნიშუნელობად: Ⴖ_წრსებისაგან ყემთხვე_
ვითად: Ⴖ_ყემთხვევითისაგან წრსებად: Ⴖ_ყემთხ_
ვევითისაგან ყემთხვევითად: Ⴖ_წრთისაგან წრთი_
(1) სა მიმართ: ე_წნ ჩათესავისაგან სახეთად, რჟს განვს_
წვალავთ ცხოველსა' სიტყვერად და მსიტყუნად: ე_
(2) სახისაგან Ⴖ_ანუკუწთელთად, ვნ საყოველთაო კა_
ცსა' განვსწვალავთ, სოკრატად, Ⴖლატონად, Ⴖლკი_
პიად

რნდ [Page 157] პიად, და თვთოეულად განუკუწ თელად. ე_წდისაგან
(1) ზერძოთად' შსგავს კერძოებრ' ვნ რჟს ყდსა მარ_
ლუსა განვსწვალავთ მცირე მარღვად რლნი მსგავს_
კერძოებ არიან ყდისა, რ იგივე ბუნებად ყდ ისა
აქუნ: ე_წდისაგან ზერძოებად' მსგავსო კერძო_
(2) ებრ' ვნ რჟს ყდსა თავსა განვსწვალავთ' თვალად,
ყურად, ცხვირად, რლ_არიან უმსგავსონი, და 'არცა
ყდისა' და 'არცა ურთიერთისა მსგავს არიან: ე_საჯ_
(4) ელ_მოდგამი ჳმისაგან' სხვა და სხვა დამნიშნელობ_
ად, ვნ რაჟამს ძაღლ' ჳმასა, განვსწვალავთ' ზეცი_

ერად, ქვეყნიერად, და ზღვიერად: **ქ**რსებისაგან **ყ**
(5) მთხვევითად' ვა რაჟამს კაცთაგანნი რწნიმე სპეტაკ-
ნი არიან, და რწნიმე **ყ**ავნი: **ქ**ყმთხვევითისაგან
(6) **წ**რსებად, ვა რაჟამს ვიტყვით, ვდ თეთრისანი რწნი-
მე თოვლ არიან, და რწნიმე კირ: **ქ**ყმთხვევითი-
(7 **ღ** **ხ**) საგან **ყ**მთხვევითად, ვა რაჟამს ვიტყვით, ვდ სპეტაკისა
რწნიმე მჭურვალენი, და რწნიმე ერილნი არიან, მჭ-
ურვალე ვა კირი, გრილი ვა თოვლი: **ქ** **წ**რთისაგან
(8 **ღ** **ჩ** **ქ**) ვა რაჟს ვიტყვით' მკურნალობითი წიგნი' მკურნალობი-
თი

რნე [Page 158] თი წამალი, მკურნალობითი ორღანო. **ქ** **წ**რთისა
მიმართ' ვა რაჟამს ვიტყვით სამრთელო წიგნი, სამრ-
თელო ღუწა, სამრთელო
წამალი, რ **ქ**რთისა მი-

მართ მიხედვითა, ესე იგი, სიმრთელისად საჯელ ვხდე-
ვით სიმრთელედ: **ქ** **წ**სენი
ესრეთ: **ქ**არნა სათანა-

დო არს ცნობად ვდ' თქმულთა სქესთაგან სამნი
არიან მართლიად სქესნი განწვალეებისა, ვა **ჩ**ათესა-
ვისაგან სახედ: ვა **წ**დისაგან **ღ**ერძობად: ვა საჯელ-
მოდგამ ჳმისაგან სხვა და სხვა მნიშუნელობად: **ქ**
სხვათა სქესთა 'არა ეძლოს შედ გმად, ვა ჩვენ გამო
აღმოშჩნდებიან. **ქ** **წ**არა ეძლოს ვა სახისაგან **ქ**ანუკუწ-
თელთად ყოფა განწვალეებისა, ვინადგან განუკუწთ-
ელნი უკმაო და განურჩეველ არიან აღრიცხვასა შს,
მით რ, რწნიმე იტრწნებიან, და რწნიმე იქმნებიან,
რწთა 'არ ძალ გუაქუს რიცხუსა ქუწშე შემოკუა-
ნად: **ქ** **წ**არცა **ყ**მთხვევითისაგან არსებად, არს ნანდ-
ვლ სქესი განწვალეებისა, რ თქმითა ვდ სპეტაკისა
(**°** შედგმად, ესე იგი, განყოფილებად ვერ შედგებიანო:) რრმე თოვლი არს, და რრმე
კირი, 'არა არს ნანდვლ

სქესი განწვალეებისა, ვინადგან 'არა თუ სპეტაკსა თავი-
ვით
რნე [Page 159] ვით თავით თვსით თვნიერ სხეულისასა განსწვალავს,
ანდ სხეულსა განსწვალავს რწლსა შს არს სპეტაკი, ხ **ხ**ე-
ული არსება არს, მაშა სადამე არსებასა არსებად გან-
სწვალავს' და 'არა შემთხვევითსა არსებად: **ქ** **წ**დ ყლი
რწ განწვალეების' მდგავსად განწვალეების, და 'არა უმს-
გავსოდ, რ ცხოველისა განწვალეებითა სიტყვიერად და **ღ**სი-
ტყუად, ცხოველ სიტყვერად' და ცხოველ უსიტყოდ განი-
წვალა, ანდ 'არათუ 'არა ცხოველად. რწ არს უმსგავსო.
და შემთხვევითი არსებად განწვალეებითა' უმსგავსოდ განი-
წვალეების; **ქ** **წ** უკუწ ამის მეზრ მაგალითისა 'არა არ-
სება შემთხვევითად განწვალეებითა ნანდვილ სქეს განწვა-
ლეებისა ითქმის. **ქ** **წ**არცა შემთხვევითი შემთხვევითად
განწვალეებითა, რ თქმითა ვდ, სპეტაკისა რრმე მჭურვალ
და რრმე გრილ, 'არა თუ შემთხვევითსა თვთ თავით თვს-

ით განსწვალავს, თავით თვსით შემთხუჭვითა, ად სხე_
ულსა განსწვალავს რღსა შხ შემთხუჭვითნი არიან.

ნა 'არცა ერთისაგან ერთისა მიმართ ითქმის სქესად
განწვალებისა, ად ვა ვგონებ მე' რ ერთისაგან განურ_
ჩვევლნი და ურიცხუნნი არიან, მისისა_ებრ სიტყვისა,
და ერ_

რნჭ [Page 160] და ერთისა მიმართ. შაშა სადამე სამნი არიან საკუთარ_
ნი სქესნი განწვალებისა, ვა ნათესავისაგან სახეთად, ვა
ყდისაგან კერძოდად. ვა საჯელ_მოდგამისა ჳმისაგან სხვა
და სხვა მნიშუნელობად: 'არნა სათანადო არს მიზ_
(O.C) ეზნი სქესთანი განწვალებისა || ნანდვილთა და უნანდვი_ლოთა'

განწვალებისა რღისაგანმე პოვნილისა თქშ_
ად ესრეთ, და ამის მეზრ მაგალითისა. ყლი რ ერთ_
გზის განწვალებადი არს და განიწვალების, ანუ არსები_
სა_მეზრ და თავით თვსით განიწვალების, და ანუ მეზრ
შემთხვევითისა. ქთუ თავით თვსით განიწვალოს, ანუ
ვა საქმე განიწვალების, და ანუ ვა ჳმა. ქთუ ვა საქმე
განიწვალოს' ესენი სქესნი განწვალებისა იყუნენ ვა
ნათესავისაგან სახეთად. ვა სახისაგან განკუჭთელთად.
ვა ყდისაგან კერძოთად. და ვა ერთისაგან ერთისა მიმ_
ართ, რ ესენი ვა საქმე განწვალვად მიზუნებდენ: ქუკე_
თუ ვა ჳმა' იყოს სქესი განწვალებისა რღ იტყვს, ვდ
ვა საჯელ_მოდგამი ჳმა სხვა და სხვა მნიშუნელობად. ქუკე_თუ მეზრ
შემთხვევითისა მიზუნებდა განწვალებად გან_
წვალებადი, სხვანიცა სქესნი განწვალებისა იყუნენ,
ვა

რნჭ (T) [Page 161] ვა არსება შემთხვევითად. ვა შემთხვევითი არსებად, ვა
შემთხუჭვითი შემთხუჭვითად:

1.21. წმას თანა იუთითურთ, და წინა_მდებარე 'სრაქ_ სისნი: ძავი: ოც: 19:

ქქმულთა განწვალებისა სქესნი, მოვიდე'თ და ვსთქვათ
რღისა_მეზრ სქესისა განიწვალების სიბრძნის_მო_
ყურება ქედვითად და საქმითად: სათანადო არს ცნო_
ბად ვდ' ვა ნათესავი სახეთად 'არ ეძლოს განწვალე_
ბა, მით რ წინა უკმო განწვალებულ სახენი 'არა იხილ_
ვებიან პლდ და უკანასკნელ: 'ქა განწვალებულ ცხოველი_სა სიტყვერად და
უსიტყუად, 'არა ითქმის სიტყვერი
უწინარეს არს ვე უსიტყუსა, და ანუ უსიტყვ სიტყვერსა,
ად თანად და ერთბამად არიან: ქუედვითსა და საქმითსა შხ
არს პლ და უკანასკნელ, რ ხედვითი პლ არს, ვინადგან
ხედვითისა მრ და სიტყვისა' მოვალს საქმითად რა 'არა უს_
იტყუ და უმიზეზო იყოს საქმითი იგი, ქცხად არს ვდ,

'არა ეძლოს ყოფად განწვალება ხედვითად და საქმითად' ვანათესავისაგან სახეთად; შეორედ რ წინა უკმო განწვა_ლებულ_რნთ (IC) [Page 162] ლებულთა სახეთა' 'არა აქუს საჯმარ ერთსა მე^oორისა შს შედგმულება, ხნედვითსა შს და საქმითსა 'არა ესრეთ ან საჯმარ აქუს საქმითსა ქედვითსა შს რრთა შედგეს და და_ერთოს, რა 'არა უსიტყუ და უმიზეზო იყოს. ოდ სათა_ნადო არს პლდ ქედვითისა მრ გამოძიება მებრ ბუნე_ბისა კეთილისა, და ესრეთ მის მიერ შედგომად საქმითი_('° ესე იგი, ერთი მეორისაგან 'არ შედგებაო:) სა. შაშა სადამე 'არა განიწვალების სიბრძნის_მოყურე_

ბა ქედვითად და საქმითად. ვანათესავი სახეთად: ქარცა ვანახე განუკუჭთელთად, რ განუკუჭთელნი უკმაო და გარე შეუცველ არიან, ხუსენი 'არა არიან, ად ორნი ოდ_(' U :.) ენ ქედვითი და საქმითი: ზდ | განკუჭთელნი კერძოთით აღმოშჩნდებიან, და ესენი 'არა. ცცად_არს ვდ 'არა ეძლოს სი_ბრძნის_მოყურებასა ვანახესა განუკუჭთელთად განწ_ვალებად ქედვითად და საქმითად, თა 'არცა ვანახელ_მოდ_გამსა ჳმასა სხვა და სხვა მნიშნველობად, რ საჯელ_მოდ_გამთა შს 'არა არს პლ და უკანასკნელ, 'არავინ იტყვს ვდ ზეციერი ძალლი უპირველეს არს ვანქეყნიერისა, ანუ ქეყნიერი' ვეზღვისა: ქაქა ვანსთვად აღმოვაჩინეთ უშლეს არს ქედვითი' ვე საქმითისა: შაშა სადამე 'არ შემძლე არს სიბრ_

რე [Page 163] სიბრძნის_მოყურება განწვალებად ქედვითად და საქ_მითად, ვანსჯელ_მოდგამი ჳმა სხა და სხვა დამნიშნვ_ელობად: თა 'არცა ვანსრსება ყემთხვევითად, და 'არ_ცა ვანყემთხვევითი სრსებად, რ სიბრძნის_მოყურე_ბა 'არა არს არსება, 'არცა ქედვითი, და 'არცა საქმითი, ად შემთხვევითნი: თა 'არცა ვანყემთხვევითი ყემთხვე_ვითად რ შემთხვევითი შემხვევითად' ანუ ვანათესა_ვი სახეთად, განიწვალების, ანუ ვანსრსება არსებად: ქ_აღმოვაჩინეთ ვდ 'არა ვანათესავი სახეთად განიწვა_ლების, და 'არცა ვანსრსება სრსებად, რ ყემთხვევი_თი არს, და 'არცა ვანწდი ზერძოთად, 'არცა შსგავს კერძოებრ, და 'არცა ომსგავს კერძოებრ, რ შსგავს კერ_ძოებრნი ურთიერთთა საჯელ_მოდგამებრცა ითქმიან, და ყდებრცა, ქქედვითი და საქმითი დაღათუ წდო_ბასა შს საჯელ_მოდგამებრ ითქმიან, ად 'არა ურთი_ერთთაცა. და 'არცა ომსგავსო ზერძოებრ, რ ომსგავ_სო კერძოებრ განწვალებულნი' 'არცა წდობად, და 'არ_ცა ურთიერთთად ითქმიან საჯელ_მოდგამებრ: ქქედ_ვითი და საქმითი დაღათუ ურთიერთთად 'არა ითქ_მიან

რმა [Page 164] მთან საჯელ_მოდგამებრ, ად ყდობასა შა ითქმიან, რ
იგი სიბრძნის_მოყურება, იგინიცა: წყ ყკუჭ ვსც_
ნათ თქმულთა ამთგან, ვდ ვა ერთისაგან ერთისადმი
იქმნა განწვალება სიბრძნის_მოყურებისა, რ ვა ერთი_
სა რლისამე სიბრძნის_მოყურებისაგან ისაჯელ იდ_
ვეს სიბრძნის_მოყურებად ქედვითმან, და საქმითმან.
ღარნა ხ წრისტოტელი იტყვს ვდ' ვა ყდი რადმე კერ_
მოთად განიწვალა, და კეთილად იტყვს, რ ზედვითი
და საქმითი ზერძონისიბრძნის_მოყურებისანი არი_
ან. ქ ვა ერთისა კერძოსა მოკლებულისა' საჭიროდ
არს ყდისა უსრულ_ყოფად, წმისვე სახითა ხედვითი_
სა 'არ ყოფითა' უსრულ_არს სიბრძნის მოყურება.
რ ჯერ_არს სრულისა სიბრძნის_მოყურებისა 'არა
მხოლოდ ქედვითისა მრ' ად საქმითისაცა მრ შემკო_
ბად. ოკეთუ ვი ნმე თქუას, რა' იქმნა განწვალება
(° წრისტოტელი რომ სწუალავს, ყოვლადისა_ებრ
და კერძოსაო, ვრ', შსგავს კერძოებრო, თუ უმსგავსო
კერძოებრ, რლს შეუყენებსო ჟილოსოჟოსობის გან_წვალებასაო:) მსგა' ვს
კერძოობითად ანუ თუ უმსგ'ავს კერძოობი_
თად. შივუგებთ ვდ, მსგავს კერძოობითად, რ ყდად
და ურთიერთთად საჯელ_მოდგამებრ ითქმიან, რლ არს
საკუთარ და მხოლოდ მსგავს კერძოთა' ყდისა და თვისდა_
მი

რმა [Page 165] მი საჯელ_მოდგამებრ თქმად. ეგრეთვე აქაცა: ქ ვა სიბ_
რძნის_მოყურება' სიბრძნის_მოყურებად ითქმის.
(° ესრეთვე ქედვითი და საქმითი სიბრძნის_
მოყურებად ითქმ_ის,) ქ არა მხოლოდ ესე, ად შემძლე არსცა ქედვითისა
საქმითად თქმად, და საქმითისა ქედვითად. ქ ქედ_
ვითი საქმითად ითქმის, რ საქმე არს გონებისა, ქ საქ_
მითი ქედვითად რ ნაშვი არს ქედვითისა: ქ ულდ ქედ_
ვითი მომპოვნელი შრთელ_მცნობელობისა კეთილ_ყოფ_
ად, მეორე ქმნითა მისსავე გა ნმზადა; წყ უკუჭ სწავ_
(° განმზადა. ესე იგი, მრთელ_
ცნობელმაო ხედვითმაო:) ლულ ვართ ვდ სიბრძნის_მოყურება განიწვალა
ვა ყდი კერძოთა შა მსგავს კერძოებრ, შოვიდე' თ ამი_
ერ და ვსთქვათ ვდ ელ'ისა მებრ სქესისა ქედვითიცა
განიწვალა ყუნებათ_მეტყუჭლებითად, და სწავლი_
თად, და იოს_მეტყუჭლებითად; სათანადო არს უწ_
ყებად ვდ' ვა ნათესავისაგან სახეთად 'არა იქმნა გან_
წვალება, რ წინა უკმო განწვალეზულ სახეთად 'არა
არს პლი და უკანასკნელი. ქ აქა რ ვდ ყუნებათ_მეტ_
ყუჭლებითი არს, მერმე სწავლითი, და მერმე იოს_მეტ_
ყუჭლებითო. ზდ ვდ' 'არა ოდესნათესავი სამად მიზუნებდა
განწვალებად, ხ ზედვითი სამად, ყუნებათ_

მეტ_

რდგ [Page 166] მეტყუწლებითად, სწავლითად, და ირს_მეტყუწ_
ლებითად. მაშა ცხად_არს ვდ, ვწათესავი სახეთად
'არა იქმნა განწვალებად: წდ იტყვიან რწნიმე
ვდ ვრ სულიერი ნათესავ ყოფითა, სამად განიწვა_
ლა ცხოველად, ცხოველ_ნერგად, და ნერგად. ჯლთა
მიმართ მივუგებთ ვდ, აღმოჩენად გვაქვს, ვდ 'არა
არს კეთილად განწვალება ეგე. ზდ წინა გამწყოდ
იტყვიან ვდ, აჰა ჯიტორებითი' ნათესავ ყოფითა სამ
სახედ განიწვალების, სამსჯავრო_მეტყუწლებითად,
ყეგულის_სიტყვად, წანმკაცრებითად, ჯლთა მი_
მართ მივუგებთ ვდ 'არა არს კეთილად განწვალე_
ბა ეგე, რ 'არა ვწათესავისაგან სახელად ითქმიან გან_
წვალებად რიტორებითი ამას შწ. ჯწინა უკმო გან_
წვალებულ სახეთად 'არა არს წამითი სახუაობა,
ვწიტყვერსა და ოსიტყუსა განწვალებულსა' 'არა
აქუს წამითი, განწვალება. რ 'არა გვაქვს სათქმელ_
ად ვდ სიტყვერი არს წარსულსა ჟამსა შწ, და ოს_
იტყვ აწ_მყოსა, და ანუ მყოზადსა, შწ. ჟწაჯელ_
დებულთა სახეთა ჯიტორებისათა' წამითი ჰქონან ურ_
თიე

რდდ [Page 167] ურთიერთისა მიმართ სხვაობანი, რ ყეგულის_სიტ_
(° ყეგულის_სიტყ

ვითი, ყეწონე_

ბითის მაგიე

რია: განმკაც

რებითი' აღმო

ჩენითის მაგ

იერია: და სამს

ჯავრ მეტყვე

ლებითი, მს

ჯელობი

თის მა

გიე

რ

ო

ა:) ყვასა მყოზადისა ჟამისა_თწ აქუს არსებად, რ რა_
ჟამს ვინ ვის თანა მზრახ არს' მერმისა_თწ განიზრახ_
ავს: ჟწამსჯავრობითსა წარსული წამისა_თვს
აქუს არსებად, რ ყრ რწ სჯის ამის_თწ ჰსჯის რო_
მელიცა ჰქმნა: ჟწწანმკაცრებითი' აწ_მყოსა_თწ წარ_
მოდგების, რ აღორძინებად თანა მახლობელ კეთილ_
თა აქუს თვს შწ. წინად ცხად არს, ვდ 'არა არიან
ქეშმარიტებრნი სახენი ნათესავისაგან განწვალებულ_

ნი, რლისა_თს 'არა არს კეთილად განწვალება ჯი_ტორებითისა თქმულნი სახენი; შა 'არცა ვაყდი კერძოთად, ითქმის განწვალებად. ხედვითი, 'არცა შსგავს კერძოობითად, და 'არცა ომსგავს კერძო_ბითად, რ დაღათუ ურთიერთთა 'არა ითქმიანსა_ველ_მოდგამებრ , ად ყდად ითქმიან, რ ღუნებათ_მეტყუწლებითი ჟედვითად ითქმის, და სწავლითი_ცა, და ირს_მეტყუწლებითიცა. ჯ_ვ_მრავალ_გზის ვსთქუთ შსგავს კერძოობითთა საკუთარ იგი არს, ყდად და ურთიერთთა საველ_მოდგამებრ თქ_მად

რე [Page 168] მად. შა 'არცა ომსგავს კერძოებრ, რ საკუთარ უმსგ_ავსო კერძოობითთა არს' 'არცა ყდობით საველ_მოდ_გამად, და 'არცა თვისდად. ჟ_ესენი დაღათუ ურთიერთთა 'არა ითქმიან საველ_მოდგამებრ, ად ყდობით ითქმიან; შა 'არცა ვა სახე ლანუკუწთელ_თად ითქმიან განწვალებად ჟედვითი: შა 'არცა ვა წრსება ყემთხვევითად: შა 'არცა ვა ყემთხვევითი' ყემთხვევითად: შა 'არცა ვა საველ_მოდგამი ჯმა' სხვა და სხვა მნ_იმწველობად თქმულთა_თს უწინარეს მიზეზთა; წდ არიან ვა_ირთისაგან, და_ირთისა მიმართ, რ ღუ_ნებათ_მეტყუწლებითი, და სწავლითი, და ირს_მეტყუწლებითი' ვა_ირთი, ერთისაგან' ხედვითისა_გან ისახელ_იდუნენ ჟედვითად თვთოელი რმე: შა ესენი ესოდენ: შოვიდე'თ ამიერ და ვსთქვათ, ვდ რის'ა მებრ სქესისა სწავლითიცა განწვალების, შრ_იცხველობითად, შუსიკელობითად, ჟვეყნის_მზომე_ლობითად, და ჟარსკვლავთ მრიცხველობითად: ჟ_სა_თქმელ_არს ვდ, ვა_ნათესავი სახეთად 'არა განწვალე_ბ_ის

რე [Page 169] ის; და 'არცა ვა სახე განკუწთელთად; და 'არცა ვა_ადი ღერძოთად; და 'არცა ვა საველ_მოდგამი ჯმა სხვა და სხვა მნიწველობად; და 'არცა ვა წრსება ყემთხვე_ვითად; და 'არცა ვა ყემთხვევითად თქმულთა_თს უწი_ნარესთა მიზეზთა. წდ ვა_ირთისაგან და_ირთისა მი_მართ, რ_იციხვითი, და შუსიკელობითი, და ჟვეყნის_მზო_მელობითი, და ჟარსკვლავთ მრიცხველობითი, ვა_ერთისაგან სწავლითისა, თვთოეული რომელიმე სწავლითად იწოდა:

1.22. წმას თანა იუთითურთ, და წინა_მდებარე შრაქ_სისნი: წავი: ღ: 20:

ყდ თქმისა ჟედვითის განწვალებისა' მოვიდე'თ
განწვალებად საქმითისა; ჟდაღათუ შდ ჟედ-
ვითისა არს, ვინადგან ჟედვითისა მიერ განემზადებ-
ის, და სიტყვსა მრ შემკულ ყოფა ქცევითი დაამორ-
ჩილებს სენსა, გარნა 'არა ჯერ_არს შეურაცხ_ყო-
ფა მისი. ჟუნ იტყვს 'სლატონ, ვდ სიბრძნის_მოყურ_

ედ
რდზ [Page 170] ედ უწოდებ 'არა მას რლნ ბევრნი უწყნის, და 'არცა
რლსა რადმე მრავალი ძალ_უცს გონებად ღებად,
ანდ რლსა უბიწო და უმანკო ყოფა ცხოვრებად აქუს მო-
გებულ თვს შს. რ სრული სიბრძნის_მოყურე არს
'არა რლნ მრავალი რადმე იცის, ად რლსა ეძლოს სე-
ნისა დამოწილებად: რწ უკუწ მოვიდე'თ და ვსთქვათ
განწვალებად საქმითისა. სათანადო არს უწყებად,
ვდ სხუებრ განსწვალვენ საქმითსა რისტოტელიანნი,
და სხვებრ ილატონიანნი; ჟრისტოტელიანნი სამად
განსწვალვენ მას, შოქალაქობითად, სასახლის სჯუ-
ლობითად, და ყოფა ქცევითად: ჟსამართლით სა-
მად განიწვალების, რ რუს შეამკობს ვინ ყოფა ქცე-
ვასა' ანუ ერთისა რლისასამე შეამკობს ყოფა ქცევა-
სა, და იყოს ყოფა ქცევითი, და რნუ სასახლისასა, და
იყოს სასახლის სჯულობითი, და რნუ ჟალაქისასა,
და იყოს შოქალაქობითი. რა რ ესენი სამად განიწ-
ვალებიან, აღმოაჩენს თვსთა აღნაქუსთაგან რ-
ისტოტელი, ჟრისტოტელმან აღწერა ყოფა_ქცე-
ვითი' რლსა შს მოუთხრობს ყოფა_ქცევისა_თს: ჟ-
სახ_

რდჭ [Page 171] სახლისა_თს' რლსა შს სასახლის სჯულისა_თს მო-
უთხრობს, რლსა შს იტყვს ვდ, ოთხნი არიანო-
თანა მსრბოლნი სახლსა შს განწესებანი, 'ორთ გო-
ნებაობა ქმრისა და ცოლისა ურთიერთისადმი: და
სიყუარული შვლთა ზა: და ყიში მონათა ზედა:
და ზომიერება გასავალთა და შემოსავალთა: ჟრვთ-
ეულთა უზომოობა უდარეს არს, რ უკეთუ მრავალ
არიან შესავალნი' უმცირეს გამოსავალნი' ესე ვითარნი
ანგარებად აღირაცხვიან: ჟუკეთუ უმცირეს შესავა-
ლნი' და უმრავლეს გასავალნი' ესე ვითარნი უძღებე-
ბად არს: 'არნა აღწერა სხვაცა შოქალაქობითსა შს რლსა შს განწესებისა_თს
ქალაქისა მოუთხრობს: 'გრ-
ეთვე 'სლატონც ა აღწერა შოქალაქობითი, და იგი-
ვე განწესებად აქუს რისტოტელისასაცა: ჟჯერ-
არს უწყებად რ შოქალაქობითსა აღნაქუს-
თა ერთი ჟაზრი აქუსთ რისტოტელისა და 'სლატო-
ნისასა, რ თვთოეული რძმე მათგანი იტყვს, ვდ³⁷ ჯერ-

არსო განწესება ქალაქისა. **ქ** შოქალაქობისა შს
სხვა და სხვა არს აზრი' და ნაქუსი' და ზედა წარწერა: **ქ**
სლა_
რთ [Page 172] **ს**ლატონმან მხოლოდობითად აღწერა' შოქალაქობაჲ.
ქტრისტოტელმან მრავლობითად' შოქალაქობანი:
ქლისა_თსცა ჰაზრი სხვა და სხვა არს, რ' **წ**რისტოტე_
ლი იტყვს, ვდ ვრ იმო ქალაქესო პლთა, ესე იგი,
წრგიელთა, და **წ**ივრიტიანელთა, და სხვა ყთა ბერძ_
ენთა: **ქ**სლატონ იტყვს, ვდ ვრ ჯერ_არსო მოქა_
ლაქობა: **წ**ქა სათანადო არს უწყებად, ვდ **ს**ლატონ_
ელნი წინა განმწყოდ **წ**რისტოტელიანთა განწვალეზი_
(° ვრ იმოქალაქესო მოუთხრობს:) სა_თს საქმითისა იტყვან, ვდ 'არა კეთილად
ჰყვესო
წინა_მდებარე განწვალეზაჲ სამად განწვალეზითა.
რ' არა ოდეს ნათესავი სამად განიწვალეზის, ად ორად.
ვწცხოველი' სიტყვერად, და უსიტყუად: ფერი' თეთრად
და შავად: შეორედ' რ' არა ოდეს წინა უკმო განწვალ_
ეზულ სახეთა შს ერთი მეორისა შს იხილვეზის, და უსიტ_
ყვ სიტყვერსა შს: **ქ**წქა ყოფა ქცევეითი' სასახლის
სჯულოსა შს იხილვეზის, და სასახლის სჯულო_
ბითი' მოქალაქობითსა: **ქ**ესამედ ამათდამი' არა ოდ_
ეს ერთი სახე ერთ ძალ არს ნათესავისა, რ' არ ეძლ_
ოს
რო [Page 173] ოს სიტყვერსა მხოლოდ ერთ ძალ ყოფად ცხოველისა,
რლ არს ნათესავი, და 'არცა უსიტყუსა მხოლოდ, ად
ორთავე ერთბამად. **ქ**წქა შოქალაქობითი მხოლოდ
ერთ ძალ_არს საქმითისა, **ქ**წვ იტყვან **წ**რისტოტელ_
იანნი' საქმითი განიწვალეზის ყოფა ქცევეითად. სასახ_
ლის სჯულობითად, და შოქალაქობითად, რლ გარე_
შეცულ აქუს თვს შს ყოფა ქცევეითი, და სასახლის_
სჯულობითი. რ' რლი შემძლე არს ქალაქისა განწე_
სებად, ესე ვითარი სასახლისაგა და ყოფა_ქცევისაგა.
შაშა ცხად არს ვდ ერთ ძალ_არს შოქალაქობითი_
სა: **ქ**უკეთუ ესენი ესრეთ ცხად_არს ვდ 'არა კეთი_
ლად ჰყვეს განწვალეზაჲ საქმითისა:

1.23. წმას თანა იუთითურთ, და წინა_მდებარე სრაქ_სისნი: წავი: ბწ: 21:

ქშდ კელ_კეზისა **ს**ლატონელთა წინა განმწყოდ **წ**რის_
ტოტელიანთა განწვალეზისა_თს საქმითისა' ყოფა_ქცე_
ვითად, სასახლის სჯულად. და შოქალაქობითად:
წვით
როა [Page 174] **წ**ვით იგინიცა ამიერ კელ_ჰყოფენ განწვალეზად საქმით_

სა ორად ოდენ. სჯულის დებითად, და შსაჯულები_
თად, და სამართლად: 'ჩინადგან სიბრძნის_მოყუა_
რე ანუ დასდებს სჯულსა რლითა მარად შეამკოს
თვისი ქცევა' და იყოს სჯულ_დებითი. და ანუ სხვა_
თა სჯის დების_ებრ სჯულთა, და იყოს შსაჯულე_
ბითი: 'წრწ სიტყვა აქუს სჯულ_დებითი ქალაქისა
მიმართ, დაცვითა მათ შს სამართლიანი, იგივე სიტყ_
ვად აქუს შსაჯულებითსაცა სჯულ_დებისა მიმ_
ართ, დაცვითა ცნებულ მის შს. ქყოფა_ქცევითი
სა სასახლის სჯულითი და შოქალაქობითი ადგი_
ლად ნივთისა აქუსთ სჯულ_დებითისა მიმართ,
და შსაჯულებითისა: 'სჯულის_მდებელი ანუ
ერთსა ვისსამე ქცევასა შეამკობს, ანუ სასახლისასა,
ანუ ჭალაქისასა სჯულის დებისა_თს რლისა ებრ
თვთოეული რწმე დაიცვის მოქალაქეობად:
'თა 'სანმჰსჯელი' ანუ ერთსა ვისმე განჰსჯის, ანუ სახ_
ლსა, ანუ ქალაქსა, სათანადო არს ცნობად ვდ' 'არა
იქმნა განწვალება საქმითისა სჯულ_დებითად, 'სან_
მსჯე_

რობ [Page 175] მსჯელობითად, ვაწათესავისაგან სახელად, რწუნ 'არა
არს ძლი და უკანასკნელი წინა უკმო დგომილ სახეთად,
ხწქა არს, რ უწლესი ^{არს} სჯულის დებითი, და მერმე 'სან_
მსჯელობითი, 'სმისებრ მაგალითისა' და 'არცა ერთი_
სა_ებრ თქმულთა სქესთასა ^ბ, განწვალებისა ^ა, ად არიან
ვა'რთისაგან, და 'რთისა მიმართ: 'სწ უკუწ სწავლუ_
ლი ვდ რად არს სიბრძნის_მოყუარება, მოვიდე'თ
ამიერ და ვსთქვათ ვდ რაბამი რად არს, 'თა ესე ცხად
იქმნა პლ თქმულთა მიერ, რ ვისწავეთ საზღუართა
მიერ და განწვალებისა: 'სანწვალებისა მიერ ვისწა_
ვეთ ვდ 'ქედვითი და საქმითი არს, რ ამათ შს განიწ_
ვალების, 'ქუკეთუ ვინ ^ბ თქუას, ვდ 'არა მხოლოდ
სიბრძნის_მოყუარება არს 'ქედვითი და საქმითი, ად
სხვა ჯელოვნებანიცა არიან 'ქედვითი და საქმითი, 'ქ_
აჰა მკურნალობითიცა ხედვითად ითქმის რაჟამს იც_
ნას სენი და თქვას მიზეზნი ვდ ვინაჲ იქმნა, 'სდ საქმით_
ადცა თქმის' რაჟამს ბალდამთა წამალი მოსცეს,
ანუ აართოს სისხლი: 'სლთა მიმართ მივუგებთ
ვდ ნანდვილ და საკუთარ 'ქედვითი და საქმით' სიბრ_
ძნის_

როგ [Page 176] ძნის_მოყუარებაჲ მხოლოდ ოდენ არს. 'ქედვითი
მხოლოდ არს საკუთარ, რ სხვათ ჯელოვნებათ
'არა ყლნი არსნი იციან, ად იგი რლ გარემო ნივთი_
სა არს მხოლოდ, რ იწს_მეტყველებითა 'არა შეო_
მზადებიან. 'სიბრძნის_მოყუარება ყლთა არსთა_

თს იყოს და სამღთოთა_თსცა: Ⴀდ საქმიტიცა
მხოლოდ სიბრძნის_მოყურებად საკუთრად ითქ_
მის, Ⴀ სხვა კელოვნებანი ანუ სხეულთა_თს არი_
ან ვჲჲკურნალობითი, ანუ მათ_თს რღნი გარემე
სხეულთა, ვჲ კუროვნებითი' აღმაშენებელობითი'.
მჲედლობითი, Ⴀსიბრძნის_მოყურება სულია_
თს იქმნების, Ⴀ სულისა თვალნი დაკშულნი სხე_
ულეებითისა სენთა სიტკბოთაგან და დაბრმობილ_
ნი' სიბრძნის_მოყურებისა მრ აღდგინებად და გან_
ათლებად მიბუნებდა სული: Ⴀწ ვე მე რაზომ
უპატოსნეს არს სული' სხეულსა, ეგრეთვე რო_
მელი სულსა შეამკობს სიბრძნის_მოყურება' უპა_
ტიოსნეს არს ვე სხვათა კელოვნებათა სხეულთ
შემამკობელთა. Ⴀმის_თს საქმიტად ითქმის ვე სხვათა
კელოვ

როდ (IC) [Page 177] კელოვნებათა, Ⴀ Ⴀსე სულისა მზნობელობასა შეამ_
კობს; Ⴀწ უკუჲ' სწავლულნი განწვალებისა მიერ
ვდ რად არს სიბრძნის_მოყურება, ვდ Ⴀედვითი' და
საქმიტი არს, Ⴀდ საზღვართა მრ ვსცანით ვდ რ'ა_
ბამი რად არს სიბრძნის_მოყურება. Ⴀსაზღურ_თა მიერ რღნი
ქვე_მდებარისაგან არიან, ესე იგი,
მის მრ რღ იტყვს' სიბრძნის_მოყურება არს
მეცნიერება მყოფთა რღლისა_მებრ მყოფნი არიან.
და სიბრძნის_მოყურება არს ° სამღთოთა და ზაცობ_
(° მეცნიერება:) რივთა მექმეობათა, Ⴀისწავეთ ვდ Ⴀედვითი არს სიბ_
რძნის_მოყურება. Ⴀსაზღურისა მრ რღი აღმა_
ტებულისაგან რღ იტყვს, სიბრძნის_მოყურება
არს კელოვნება კელოვნებათა და ზედ_მიწევნი_
ლება ზედ_მიწევნილებათა, Ⴀისწავეთ ვდ კელმ_
წიფებითი არს სიბრძნის_მოყურება. Ⴀსაზღვრი_
სა მიერ რღ ახლო დასასრულისაგან, რღ იტყვს
ვდ სიბრძნის_მოყურება არს წურთად სიკუდი_
ლისა, ვისწავეთ ვდ განმწმედელ სენთა არს სიბ_
რძნის_მოყურება: Ⴀსაზღურისა მრ რღ შორ დას_
ასრუ_

როე (IC) [Page 178] ასრულისაგან რღ იტყვს, ვდ სიბრძნის_მოყურება
არს მსგავსება იოსა ძალისა_მებრ კაცთასა, Ⴀისწავ_
ეთ ვდ მოქალაქობითი არს სიბრძნის_მოყურება,
Ⴀშოქალაქობითსა სიბრძნის_მოყურება ნებავს მე_
ცნიერებისა_ებრ და საქმეთა რაზომ შეძლება არს
კაცისა მსგავსებად იოსა: Ⴀჯერ_არს სწრაფად თქ_
მა, Ⴀრთა სახეთა მყოფთა სიბრძნის_მოყურებისათა,
Ⴀედვითისა' და საქმისათა, და ექუსთა საზღურთა, რომ_
ელნიმე Ⴀედვითისა სიბრძნის_მოყურებისა მიმართ

ადიყუნებიან, რომელნიმე საქმითისად, და რომელნი_
მე ორთავეთად: ჟორნი საზღუარნი რლნი ქვე_მდე_
ბარისაგან, რლ იტყვს' სიბრძნის_მოყურება არს
მეცნიერება მყოფთა რლისა_ებრ მყოფნი არიან;
და რლ იტყვს, სიბრძნის_მოყურება არს სამღთოთა
და კაცობრივთა მექმეობათა; და ერთი რლ აღმატე_
ბულისაგან, რლ იტყვს; სიბრძნის_მოყურება არს
ჯელოვნება ჯელოვნებათა, და ზედ_მიწევნილება ზედ_
მიწევნილებათა, ჟედვითის კერძოთ სიბრძნის_მოყ_
ურებისა' ადიყუნებიან: ჟერთი რლ ახლო დას_
ასრუ_

როგ [Page 179] ასრულისაგან, რლ იტყვს' სიბრძნის_მოყურება
არს წურთა სიკუდილისა: და მეორეცა რლ განმართლ_
მსიტყველობისაგან, რლ იტყვს' სიბრძნის_მოყურ_
ება არს სიყურული სიბრძნისა, საქმითისა კერ_
ძოდ ადიყუნებიან; ჟრლ შორ დასასრული_
საგან, რლ იტყვს, სიბრძნის_მოყურება არს მსგავსე_
ბა იოსა ძალისა_მებრ კაცთასა, ორთა მიმართ აღ_
იყუნებიან: ცწ ვემე სწავლულნი, ვდ რაბა'მი რა'ფ
არს სიბრძნის_მოყურება; ვსთქვათ ვდ რა'ფსა_თს
არს: ჟარა ამოდ არს სიბრძნის_მოყურება, ვც ცწ_
ად_ჰყოფს ოლატონ რლისამე ჟეოდორას მიმართ
მოქმედებითა თვისისა სიტყვსათა. ოსე ვითარი
რამე კეთილი ზი ჟეოდორე 'არა აღმოშინდა
ოდეს იოსაგან კაცთა მომართ და 'არცა აღმოჩენ_
ად არს: ჟჯერ_არს უწყებად, ვდ ამის_თვს არს
სიბრძნის_მოყურება' შემკობისა_თვის, და აღ_
მკულებისა კაცობრივისა სულისა და ცვალ_
ებისა მის ნივთიერისა, და წყ_
ვდიადისა ცხოვრებისა სამღთოდ და უნივთ_
საფი,

როზ [Page 180] საფი: ოა ჯერ_არს ცნობად, ვდ სულსა ორნი ჰქონან ძალნი, ჟეც_
ნიერებითი, და ცხოველობითი; ჟშეცნიერებითნი' არიან ესენი,
(° წარმოჩინება ეწ_

ერა:) ოონება, ოაზრი, ორძნობა, ოცნება, ჟა'რმოდგინდება: ჟცხო_
ველობითნი' ესენი არიან, ჟება, ცღრჩევა, ოულს_მოდგინე_
ბა, ოულის_თქმა, ორისხანება: ჟთვთეულთა ამათ ოს რლნი_
მე სიტყვერნი არიან, და რლნიმე ოსიტყუ: ჟშეცნიერებით_
ნი ძალნი სულისანი' რლნიმე სიტყვერნი არიან, და რლნიმე ოს_
იტყუ: ჟსიტყვერნი' ოონება' ოაზრი' ოცნება': ჟოსიტ_
(° წარმოჩინება

ეწერა:) ყონი' ორძნობა' ჟა'რმოდგინება': ჟცხოველობითსა ოს კდ ძალნი,
რლნიმე სიტყვერნი არიან, და რლნიმე ოსიტყუ: ჟსიტყვერად
ითქმიან . ჟება' ცღრჩევა' ოულს_მოდგინება; ჟოსიტყუ ვა'შრის_

ხანება' და 'ულის_თქმა; ქსენი ესრეთ ყოფითა მოგუმადლა იწ
სიბრძნის_მოყურებად, შემკობისა_თს კაც_
ობრივისა სულისა, წწ ვემე შეცნიერებ_
ითსა ძალსა' შეამკობენ ქედვითისა მრ,
ქწხოველობისა' საქმითისა მიერ.
ქათა 'არა ცრუ მეცნიერებად
ოცნებისაგან მოვილოთ: ჳა
არცა ბოროტი რად_
მე ვქმნათ:

[Page 181]

წდესრულა ზიგნი ესე საზღურთა, კელითა
ქონისა იწსა 'გნატი ქთავარ ჳიაკო
ნისა ონისიმე ქლუდლის ქი_
სათა, სადიდებელად სიტ_
ყვსა იისა, რლისა არს
დიდება უკუნითი
უკუნისამდე
ამინ:

სრულ იქმნა წგვსტოს წ, ჳდღესა შაბათსა,
წდესასწაულსა ზისა ქოციქულისა
ქატათასსა, 'ამსა ზირვისასა.
ქუს აქეთ ჩიქტ: ქუსა
ო.ო.წ:

ქბქ:
1789-1791

[Page 182]

რუსების მონების მეოხებით
ჩვენ ქართველნი დიდათ და
ვეციოთ და ამის მეოხებით მეც
დავვარდი გიორგი არემიძე
1894 წ.
ქ. ტფილისი

[Home](#)

Date: 15 December 2019